सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवादमा जारी भएका आदेशहरुको कार्यान्वयन प्रगति प्रतिवेदन

२०८२

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

(कानून तथा मानव अधिकार क्षेत्र)

सिंहदरबार, काठमाडौं

२०८२ असार

सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवादमा जारी भएका आदेशहरुको कार्यान्वयन

प्रगति प्रतिवेदन २०८२

प्रकाशकः
नेपाल सरकार,
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय
(कानून तथा मानव अधिकार क्षेत्र)
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

प्रकाशन प्रतिः .... प्रति

प्रकाशन मितिः २०८२ असार

सम्पादन समूहः

सचिव फणीन्द्र गौतम

तत्कालिन सहसचिव हाल का.मु. सचिव निर्मला अधिकारी भट्टराई

सहसचिव शुभाष कुमार भट्टराई

उपसचिव मनुका घिमिरे

शाखा अधिकृत आश्रृती पोखरेल

शाखा अधिकृत सुनिता अधिकारी

क.अ.लक्ष्मीकुमारी लोहनी

मन्तव्य

नेपालको न्याय सम्बन्धी अधिकार संविधान, अन्य कानून र न्यायका मान्य सिद्धान्तबमोजिम न्यायिक निकायबाट प्रयोग गरिने र मुद्दा मामिलाको रोहमा अदालतले दिएको आदेश वा निर्णयको पालना सबैले गर्नु पर्ने संवैधानिक व्यवस्थासमेत रहेको छ। त्यसैले अदालतबाट जारी भएका आदेश वा फैसलाको सबैले पालना गर्नुपर्छ ।

अदालतबाट भएका फैसलाको महत्व त्यसको सही कार्यान्वयनमा निर्भर रहन्छ। फैसला जतिसुकै सही, औचित्यपूर्ण र समय सान्दर्भिक भए तापनि कार्यान्वयनको अभावमा उक्त फैसला केवल औपचारिकतामा सीमित रहन पुग्दछ। नागरिकले न्याय पाएमा र राज्यबाट आफ्नो हकको संरक्षण हुन्छ भन्ने कुरामा नागरिक आश्वस्त भएमा मात्रै कानूनी राज्यको अवधारणा साकार हुन्छ। नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ ले फैसला कार्यान्वयनमा आवश्यक समन्वय, सहजीकरण एवम् अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई सुम्पिएको छ र यो कार्यालयले सो भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ। अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवाद र असाधारण अधिकार क्षेत्रअन्तर्गत जारी भएका आदेशले नागरिकले संविधान र कानूनले दिएका हकको निर्वाध उपभोग गर्ने र सबै नागरिकले कानूनको समान संरक्षण प्राप्त गर्ने कुराको प्रत्याभूत गरेको छ भन्ने कुरामा नेपाल सरकार विश्वस्त छ।

यसै सन्दर्भमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले अदालतबाट आ.व. २०७९/०८० देखि आ.व. २०८१/०८२ सम्म जारी भएका आदेश एवम् फैसलाको लगत कायम गरी सोको कार्यान्वयनको अवस्थाको अध्ययन गरी प्रतिवेदन प्रकाशन गरेको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदनको अध्ययनबाट अदालतको आदेश वा फैसलाको कार्यान्वयनको अवस्था र कार्यान्वयनको क्रममा सरकारबाट भएका प्रयासहरुको बारेमा सरोकारवालालाई जानकारी साथै, प्रस्तुत प्रतिवेदनबाट कार्यान्वयन गर्न बाँकी रहे भएका फैसला वा आदेशको कार्यान्वयन गर्नका लागि सम्बद्ध निकायको थप ध्यानाकर्षण हुनेछ र आगामी दिनमा अदालतको आदेश कार्यान्वयनमा थप प्रगति हासिल हुने अपेक्षा गरिएको छ।

अन्त्यमा, यो प्रतिवेदन तयार गर्न सहयोग गर्ने यस कार्यालयका कानून तथा मानव अधिकार क्षेत्रका सम्पूर्ण कर्मचारीलगायत सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

२०८२ असार

(एकनारायण अर्याल)
नेपाल सरकारको मुख्यसचिव

भूमिका

नेपालको संविधानको धारा १३३ ले संविधानद्वारा प्रदत्त मौलिक हकको प्रचलनका लागि वा अर्को उपचारको व्यवस्था नभएको वा अर्को उपचारको व्यवस्था अपर्याप्त वा प्रभावहीन देखिएको अन्य कुनै कानूनी हकको प्रचलनका लागि आवश्यक र उपयुक्त आदेश जारी गर्ने, उचित उपचार प्रदान गर्ने, त्यस्तो हकको प्रचलन गराउने वा विवाद टुङ्गो लगाउने असाधारण अधिकार सर्वोच्च अदालतलाई प्रदान गरेको छ। संविधानको धारा १४४ ले यो अधिकार उच्च अदालतलाई पनि प्रदान गरेको छ।

उल्लिखित संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम सर्वोच्च अदालत र उच्च अदालतहरुबाट नागरिकको मौलिक हक वा कानूनी हकको प्रलचनको लागि वा सार्वजनिक हक वा सरोकारको विवाद निरुपण गर्ने क्रममा नेपाल सरकार र अन्तर्गत निकायहरुलाई आदेश जारी हुन्छन्। यसमध्ये सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक हक वा सरोकारको विवाद निरुपणका सन्दर्भमा वा उपचार प्रदान गर्ने क्रममा भएका आदेशहरुको संख्या ठूलो छ।

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ ले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई अदालतको फैसला कार्यान्वयन तथा अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। यस क्रममा सार्वजनिक सरोकारका विषयमा अदालतबाट जारी हुने आदेशको कार्यान्वयनमा यस कार्यालयले विशेष तदारुकता देखाउँदै आएको छ ।यसै सिलसिलामा आ.व. २०७३/०७४ देखि आ.व. २०७८/०७९ सम्म जारी भएका आदेशको कार्यान्वयन सम्बन्धमा अध्ययन गरी संवत् २०७९ साल असारमा प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको थियो। सोही क्रमलाई निरन्तरता दिंदै आ.व. ०७९/०८० देखि ०८१/०८२ सम्म सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएका आदेशहरुको कार्यान्वयन प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदनमा सर्वोच्च अदालतबाट नेपाल सरकारको नाममा जारी भएकामध्ये यस कार्यालयमा प्राप्त भई अभिलेखीकरण गरिएका आदेशहरुको कार्यान्वयनको अवस्था समेटिएको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सबै मन्त्रालय तथा सर्वोच्च अदालत, फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयसँग समन्वय गरी अभिलेख अद्यावधिक गरिएको छ। तथापि यस प्रतिवेदन पूर्ण रुपमा अद्यावधिक नभएको हुनसक्छ। यस प्रतिवेदनमा समावेश नभएकै कारणबाट अदालतबाट भएका आदेशहरु कार्यान्वयन गर्न नपर्ने वा बाधा पर्ने होइन। आगामी दिनहरुमा पनि अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। यसका लागि कानून, न्याय तथा

संसदीय मामिला मन्त्रालय, फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय समेतको सहभागितामा एउटा संयन्त्रसमेत क्रियाशील छ। यो प्रतिवेदन समेत सो संयन्त्रमा छलफल गरी यस रुपमा तयार भएको हो।

यो प्रतिवेदनबाट नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकायहरु हुँदै आएको फैसला कार्यान्वयनको अवस्था स्पष्ट हुने भएकोले ती निकाय यसमा थप जिम्मेवार र गम्भीर हुनेछन् भन्ने अपेक्षा गरिएको छ। सम्मानित अदालतहरुबाट भएका आदेश तथा फैसलाको कार्यान्वयन कानूनी राज्यको प्रत्याभूतिका लागि आधारभूत शर्त हो भन्ने कुरामा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय पूर्ण रुपमा सचेत छ। यस कार्यालयले फैसला कार्यान्वयनका लागि आगामी दिनहरुमा अझ बढी गम्भीर र सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

अन्त्यमा, प्रस्तुत प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाका सम्पूर्ण कर्मचारीलगायत सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

(फणीन्द्र गौतम)

सचिव

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

विषय-सूची

१. पृष्ठभूमि १

२. फैसला/आदेशको कार्यान्वयन ६

३. फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था ६

४. फैसला/आदेश कार्यान्वयनका मुलभूत उद्देश्यहरु ८

५. फैसला/आदेश कार्यान्वयनका विषयहरु ८

६. फैसला कार्यान्वयनको लागि संस्थागत व्यवस्था ९

७. फैसला/आदेश कार्यान्वयनका समस्याहरु १०

८. प्रतिवेदनको उद्देश्य ११

९. प्रतिवेदनका सीमाहरु ११

१०. विभिन्न मन्त्रालयबाट प्राप्त आदेश/ फैसला कार्यान्वयनको अवस्था, लगत कट्टा र रिट खारेजको विवरण १२

११. तालिका नं १ सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवाद अन्तर्गत जारी परमादेश तथा निर्देशनात्मक आदेश र तिनको कार्यान्वयनको अवस्था १३

१२. तालिका नं. २ सर्वोच्च अदालतबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत सम्बद्ध रहेका रिट निवेदनमा जारी परमादेश तथा निर्देशनात्मक आदेशहरुमध्ये लगत कट्टा भएका आदेशहरुको विवरण ९६

१३. तालिका नं. ३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत सम्बद्ध रहेका रिट मध्ये सर्वोच्च अदालतबाट खारेज भएका रिटहरुको विवरण १२५

१. पृष्ठभूमि

निवेदक अधिवक्ता मीरा ढुङ्गाना विरुद्ध नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत विपक्षी भएको सम्बत् २०६४ सालको रिट नं १०७४ को रिट निवेदनमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट यस अदालतले संविधानको धारा १०७ (१) वा (२) वा (३) वा अन्य कुनै धारा वा कानून अन्तर्गत दिएको आदेश वा निर्णय वा यस अदालतले गरेको कानूनको व्याख्या वा प्रतिपादन गरेको कानूनी सिद्धान्त वा नेपालका कुनै अदालतले दिएको आदेश वा गरेको फैसला शीघ्र कार्यान्वयन गर्न यो आदेश प्राप्त भएका मितिले १२० दिनभित्र प्रत्येक मन्त्रालयको सचिवले आ-आफ्नो मन्त्रालयको कामको सम्बन्धमा आ-आफ्ना नाममा जारी भएका आदेश कार्यान्वयन गर्न एउटा प्रभावकारी संयन्त्र गठन गरी यस अदालतलाई जानकारी दिनु । गठन गरिने त्यस्तो संयन्त्रलाई Organizational chart मा समावेश गरी कानूनी अस्तित्व स्थापना गर्नु र नेपाल सरकारले आवश्यक निर्णय गरी संयन्त्रको काम, कर्तव्य फैसला कार्यान्वयन गर्न तोक्नु भनी प्रत्येक मन्त्रालयको सचिवको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको सन्दर्भमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको आदेश कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले सबै मन्त्रालयहरुमा फैसला कार्यान्वयन शाखा/महाशाखाको गठन गरी सो शाखा/महाशाखाको काम, कर्तव्य, अधिकार र कार्यविधि देहाय बमोजिम हुने गरी तोकेको छ।

१. **कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा/महाशाखाको गठन**

नेपाल सरकारका सबै मन्त्रालयहरुमा एक कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा/महाशाखा (यसपछि "शाखा/महाशाखा" भनिएको) रहने छ।

२. **शाखा/महाशाखाको काम र कर्तव्यः** (१) नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालायहरुमा कायम रहेका कानून शाखा/महाशाखाहरुबाट सम्पादन हुँदै आएका काम र कर्तव्यका अतिरिक्त शाखा/महाशाखाको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः

(क) आफ्नो मन्त्रालय वा सो मन्त्रालयसँग सम्बन्धित संवैधानिक निकाय वा अन्तर्गत विभाग वा कार्यालयका नाममा जारी भएको वा आफ्नो मन्त्रालय वा सो मन्त्रालयसँग सम्बन्धित संवैधानिक निकाय वा अन्तर्गत विभाग वा कार्यालयबाट कार्यान्वयन हुनपर्ने सर्वोच्च अदालत वा अन्य अदालतबाट जारी भएको आदेश, निर्णय वा फैसलाहरुको संकलन गरी अद्यावधिक अभिलेख तयार गर्ने।

(ख) आदेश वा फैसला प्राप्त भएको ७ (सात) दिनभित्र आदेश वा फैसला कार्यान्वयन कार्ययोजना तयार गरी स्वीकृत गर्ने, गराउने र सो कार्ययोजनाको १ प्रति प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाउने।

(ग) मनासिव कारण भएमा बाहेक आदेशमा उल्लिखित मिति वा कानूनका म्यादभित्रै आदेश वा फैसलाको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने व्यवस्था मिलाउने।

(घ) कुनै मनासिव कारणले गर्दा आदेश वा फैसलामा उल्लिखित मिति वा कानूनका म्यादभित्रै आदेश वा फैसलाको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने व्यवस्था मिलाउने।

(ङ) आफ्नो मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कुनै वा सबै आदेशका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायहरुबाट आवश्यक विवरण माग भएमा यथाशीघ्र सोबमोजिमको विवरणहरु पठाउने।

(च) आफ्नो मन्त्रालयसँग सम्बन्धित आदेश वा फैसलाको अद्यावधिक विवरण तयार गरी मन्त्रालयको website मा राख्ने र समय समयमा अद्यावधिक गर्ने, गराउने व्यवस्था मिलाउने।

(छ) आदेश वा फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रत्येक वर्षको श्रावण १५ गतेभित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत् सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा पठाउने र सो को १ प्रति प्रतिलिपि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाउने। वार्षिक प्रतिवेदनमा अन्य कुराहरुका अतिरिक्त देहायबमोजिमका कुराहरु अनिवार्यरुपमा उल्लेख भएको हुनुपर्नेछः-

- मन्त्रालयका नाममा जारी वा मन्त्रालयबाट कार्यान्वयन हुनुपर्ने आदेश वा फैसलाको संख्या,
- आदेशको प्रकृति (निर्देशनात्मक, परमादेश वा अन्य कुनै),
- रिट/मुद्दा नं र दर्ता भएको साल,
- निवेदक /वादी र प्रत्यर्थी वा प्रतिवादीको नाम र थर,
- आदेश वा फैसला गर्ने अदालतको नाम,
- आदेश वा फैसला मिति,
- आदेश वा फैसलाको संक्षिप्त विवरण,
- कार्यान्वयन अवस्था,
- कार्यान्वयन सम्पन्न आदेशहरुको संख्या,
- बाँकी आदेशको संख्या,
- आदेश कार्यान्वयन सम्पन्न हुने अनुमानित मिति वा समय,

- बाँकी रहेका आदेश कार्यान्वयनका लागि गरिएका प्रयास र भइरहेको कार्य,
- आदेश वा फैसला कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरु,

(२) दफा २ बमोजिम आदेश वा फैसलाको कार्यान्वयन गर्ने गराउने सिलसिलामा आवश्यक देखिएका अन्य कुनै कार्य शाखा वा महाशाखाले गर्न सक्नेछ।

(३) दफा २ बमोजिम अदालतको आदेश वा फैसला कार्यान्वयन गर्ने गराउने सिलसिलामा नीति वा कानून तर्जुमा वा भइरहेको नीति वा कानूनमा संशोधन वा कुनै विषयमा अध्ययन गर्ने सिलसिलामा समिति वा कार्यदल गठन भएमा सो समिति वा कार्यदलमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको प्रतिनिधिलाई समेत समावेश गर्नुपर्नेछ।

३. **सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकारः** (१) आफ्नो मन्त्रालयमा दफा १ बमोजिमको शाखा/महाशाखा गठन गर्ने, गठित शाखा/महाशाखालाई मन्त्रालयको संगठन तालिकामा समावेश गर्ने मन्त्रालयको मौजुदा दरबन्दीबाट जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने, शाखा/महाशाखाका लागि आवश्यक भौतिक, वित्तीय एवम् अन्य सहयोग उपलब्ध गराउने दायित्व सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिवमा रहनेछ।

(२) दफा २ बमोजिमको कार्यका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिव जिम्मेवार हुनेछ।

(३) दफा २ बमोजिमको कार्य सञ्चालनका सिलसिलामा आवश्यक निर्णय गर्ने अधिकार सचिवमा रहनेछ।

(४) अदालतको आदेश वा फैसला कार्यान्वयनका सिलसिलामा कुनै द्विविधा आएमा सचिवले सम्पूर्ण विवरण खोली निकासाका लागि दफा ५ बमोजिमको अनुगमन समितिमा लेखी पठाई आएबमोजिम गर्नुपर्नेछ।

४. **प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको काम र कर्तव्यः** (१) दफा २ मा उल्लेखित काम र कर्तव्यका अतिरिक्त प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको अन्य काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछः

(क) सर्वोच्च अदालत वा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएका नेपाल सरकारका नाममा जारी भएका आदेश वा फैसलाहरु नेपाल सरकार, कार्य विभाजन नियमावली, २०६४ अन्तर्गत रही सम्बन्धित मन्त्रालयमा कार्यान्वयनका लागि लेखी पठाउने।

(ख) नेपाल सरकारका सबै मन्त्रालयका नाममा जारी भएका आदेश वा फैसलाहरुको एकीकृत विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्ने, गराउने।

(ग) दफा ५ बमोजिमको अनुगमन समितिबाट भएको निर्णय वा सिफारिश कार्यान्वयनका लागि लेखी पठाउने।

(घ) दफा २ बमोजिम सम्बन्धित मन्त्रालयहरुबाट कार्यान्वयन भएका आदेश वा फैसलाहरुको नियमित अनुगमन गर्ने।

(ङ) अदालतको आदेश वा फैसला कार्यान्वयनको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने।

(च) अदालतको आदेश कार्यान्वयनका सम्बन्धमा छलफल गोष्ठी वा अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको आयोजना गर्ने।

(छ) आदेश वा फैसला कार्यान्वयनका सन्दर्भमा नेपाल सरकारबाट भएका निर्णय वा आदेशहरु नेपाल सरकारका सबै मन्त्रालयहरुलाई कार्यान्वयनका लागि लेखी पठाउने र सोको अभिलेख राख्ने।

(ज) आदेश वा फैसला कार्यान्वयनका सिलसिलामा आवश्यक कुनै विषय निर्णयका लागि पेश गरी भएको आदेश वा निर्णयानुसार गर्न नेपाल सरकारका सबै मन्त्रालयहरुमा लेखी पठाउने।

(झ) नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय एवम् अन्य निकायहरुबाट सम्पादन हुने कार्यलाई कानूनी राज्यको अवधारणा अनुरुप सम्पादन गर्न सहयोग पुऱ्याउने किसिमका न्याय र कानूनका विषयमा विभिन्न तालिम, प्रशिक्षण र अन्तरक्रिया सञ्चालन गर्ने।

५. **अनुगमन समितिः** (१) देहाय बमोजिमको एक आदेश /फैसला कार्यान्वयन अनुगमन समिति रहनेछः

(क) सचिव, कानून, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय -संयोजक

(ख) सहसचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय -सदस्य

(ग) सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय -सदस्य

(घ) महानिर्देशक, फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय -सदस्य

(ङ) सहसचिव (कानून, तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखा) प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय -सदस्य सचिव

(२) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ।

(क) प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा प्राप्त हुन आएका आदेश कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम सम्बन्धित मन्त्रालयमा पठाउने,

(ख) कार्यान्वयन कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन प्रक्रियालाई प्रभावकारी र सहज बनाउन जिम्मेवार निकायलाई अभिप्रेरित गर्ने,

(ग) कार्यान्वयनको स्थिति बारेमा नियमित अनुगमन गर्ने, गराउने,

(घ) कार्यान्वयन भइसकेका आदेशको लगत कट्टा गर्न महान्यायधिवक्ताको कार्यालय मार्फत् सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा पठाउने,

(ङ) दफा ३ को उपदफा (४) बमोजिम समितिमा प्राप्त हुन आएको विषयमा आवश्यक निकासा दिने,

(च) आदेश वा फैसलाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीतिगत निर्णय गर्ने।

(३) समितिको बैठक आवश्यकतानुसार बस्न सक्नेछ।

(४) समितिको बैठकमा सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयका प्रमुख वा प्रतिनिधिलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

६. **आदेश वा फैसला कार्यान्वयनमा आवश्यक सहयोगः** (१) अदालतको आदेश वा फैसला कार्यान्वयनमा दफा २ बमोजिमको शाखा/महाशाखालाई नेपाल सरकारका सबै निकाय एवं पदाधिकारीहरुले आवश्यक सहयोग गर्नुपर्नेछ।

(२) दफा २ बमोजिम अदालतको आदेश वा फैसला कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयबाट आवश्यक बजेट निकासाका लागि नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा लेखी पठाएमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले प्राथमिकताका साथ बजेट निकासा गर्नेछ।

२. फैसला/आदेशको कार्यान्वयन

कुनैपनि विवादको अन्तिम रुपमा किनारा लागेपछि मात्र फैसला कार्यान्वयनको चरण आउँछ। न्यायिक एवम् अर्धन्यायिक निकायहरुबाट व्यक्तिका कानूनप्रदत्त हक अधिकारमा आघात परेको अवस्थामा कागज एवम् प्रमाणको मूल्याङ्कन गरी भएको फैसलाका माध्यमबाट त्यस्ता हक अधिकारलाई पुनर्स्थापित गराउनु नै फैसला कार्यान्वयन हो। अदालत तथा न्यायिक निकायबाट हुने फैसलाले न्यायका पक्षमा एक प्रकारको कागजी उद्घोष मात्र गर्दछ भने फैसला कार्यान्वयनले हक अधिकारमा आघात पर्ने पक्षलाई बास्तविक एवम् पूर्ण न्यायको प्रत्याभूति गर्दछ।फैसला कार्यान्वयन छिटो छरितो र प्रभावकारीरुपमा भएमा मात्र मुद्दाका पक्षलाई वास्तविक अर्थमा न्याय प्राप्त हुन्छ। यसले अदालतप्रतिको आस्था र विश्वसनीयता अभिवृद्धि गरी कानूनी राज्यको स्थापनामा सघाउ पुऱ्याउँछ।

सामान्यतः फैसला कार्यान्वयन भन्ने बित्तिकै अदालतबाट फौजदारीतर्फ प्रतिवादीलाई लागेको दण्ड जरिवाना असूलउपर गर्ने र देवानीतर्फ चलन चलाउने, दाखिल खारेज, नामसारी, निखनाई, अंशबण्डा, बिगो भराउने जरिवाना तथा अदालती शुल्क भराउने[1] लगायतका कार्यहरु भन्ने बुझिन्छ।यस्ता कार्यहरु जुनसुकै तहको अदालतबाट फैसला भएको भएतापनि त्यस्तो मुद्दामा भएको फैसलाको कार्यान्वयन फिरादपत्र वा उजुरीपत्र दायर भएको अदालतबाट[2] फैसलाको कार्यान्वयन हुने र पुनरावेदन सुन्ने अदालतले शुरु कारवाही र किनारा गरेको मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धित जिल्ला अदालतले गर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। नियमित अदालतबाट बाहेक अन्य निकायबाट भएको फैसलाको कार्यान्वयन सम्बन्धित निकायबाट नै हुने गर्दछ। अदालतबाट कसैलाई कुनै पदमा बहाली गर्न वा पदबाट हटाउन कुनै फैसला वा आदेश भएमा त्यस्तो फैसला वा आदेश कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित अदालतले सम्बन्धित निकाय वा कार्यालयमा कार्यान्वयनको लागि पठाउनु पर्ने र सम्बन्धित निकाय वा कार्यालयले सोको कार्यान्वयन गरी सम्बन्धित अदालतलाई जानकारी दिनुपर्ने कानूनी व्यवस्था छ।

३. फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

३.१. संवैधानिक व्यवस्था

नेपालको संविधानले न्याय सम्बन्धी अधिकार संविधान, अन्य कानून र न्यायका मान्य सिद्धान्तबमोजिम अदालत तथा न्यायिक निकायबाट प्रयोग गरिने, मुद्दा मामिलाको रोहमा

[1] मुलुकी देवानी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ दफा २२९

[2] मुलुकी देवानी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ दफा २३०

अदालतले दिएको आदेश वा निर्णयको सबैले पालना गर्नुपर्ने[3] व्यवस्था गरेको छ। यसको साथै मुद्दा मामिलाको रोहमा सर्वोच्च अदालतले गरेको संविधान र कानूनको ब्याख्या वा प्रतिपादन गरेको कानूनी सिद्धान्त सबैले पालना गर्नुपर्ने हुन्छ। सर्वोच्च अदालतले आफ्नो वा मातहतको अदालतको न्याय सम्पादनको कार्यमा कसैले अवरोध गरेमा वा आदेश वा फैसलाको अवज्ञा गरेमा कानून बमोजिम अवहेलनामा कारवाही चलाई सजाय गर्नसक्ने[4] संवैधानिक व्यवस्था रहेकोले अदालतबाट भएका फैसला एवम् आदेशको सबैले अक्षरशः पालना गर्नुपर्ने हुन्छ।

३.२. कानूनी व्यवस्था

जिल्ला अदालत नियमावली, २०७५ को परिच्छेद-१० र सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७४ परिच्छेद-१५ मा फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ।

मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को परिच्छेद -१५ मा फौजदारी मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी ब्यवस्था रहेको जस अन्तरगत मुद्दाको फैसला भएपछि सम्बन्धित जिल्ला अदालतले सजायको लगत खडा गरी फैसलाबमोजिम लागेको दण्ड, जरिवाना असूलउपर गर्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यसैगरी मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को परिच्छेद २२ मा देवानी प्रकृतिका मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गरिएको छ। फिराद पत्र वा उजुरी दायर भएको जिल्ला अदालतले फैसला कार्यान्वयन गर्ने, पुनरावेदन सुन्ने अदालतले सुरु कारबाही र किनारा गरेको मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धित जिल्ला अदालतले गर्ने कानूनी व्यवस्था छ। देवानी मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन अन्तर्गत चलन चलाउने, दाखिल खारेज, नामसारी गर्ने, निखन्ने, वा अंशबन्डा छुट्याउने र बिगो भराउने आदि रहेको देखिन्छ।

त्यसैगरी साविकको मुलुकी ऐन, दण्ड सजायको महलको २३, २३क., २६, २७, ४२, ४३, ४५, ४६ नं., जिल्ला अदालत नियमावली, २०५२ को परिच्छेद-११ तथा सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०४९ को परिच्छेद-१३ ख मा फैसला कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा कानुनी व्यवस्था रहेको थियो।

---

[3] नेपालको संविधान, धारा १२६

[4] नेपालको संविधान, धारा १२८(४)

४. फैसला/आदेश कार्यान्वयनका मुलभूत उद्देश्यहरु

शीघ्र न्यायको अवधारणालाई सार्थक तुल्याई समग्र न्यायपालिका प्रति जनआस्था अभिबृद्धि गर्न फैसला कार्यान्वयनको आवश्यकता पर्दछ। फैसला कार्यान्वयनका उद्देश्यहरुलाई देहायबमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छः-

- नागरिकका आधारभूत हक अधिकारको संरक्षण गरी अपहरित हक अधिकारको पुनर्स्थापना गराउन,
- अपराधीलाई दण्ड सजाय दिलाई पीडितलाई क्षतिपूर्ति सहितको न्याय दिलाउन एवम् अपराधीलाई सामाजिक पुनर्स्थापना गर्न,
- दण्डहिनताको अन्त्य गर्दै मौलिक मानव अधिकारको संरक्षण गर्दै लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यताको प्रवर्द्धन गर्न,
- समाजमा शान्ति व्यवस्था र अमन चयन कायम गर्न,
- न्याय प्रशासन एवम् अदालतको सेवा खर्चिलो, बोझिलो, ढिलो र प्रभावहीन भएको भन्ने आरोपलाई हटाई देशमा कानून एवम् प्रर्वद्धन गरी अदालतप्रतिको जनआस्था अभिबृद्धि गर्न,
- समग्र देशको शासन व्यवस्थालाई सहि मार्गदर्शन गरी लोककल्याणकारी राज्यको स्थापना गर्न।

५. फैसला/आदेश कार्यान्वयनका विषयहरु

सबै किसिमका मुद्दामा अदालतबाट भएका फैसलाको कार्यान्वयनको विषयलाई देहायबमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ।

(क) फौजदारी मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन

फैसला, आदेश वा निर्णय भईसकेपछि सम्बन्धित जिल्ला अदालतको लगत किताबमा लगत कसि सकेपछि अदालतबाटै मुद्दाको अन्तिम किनारा हुँदा लागेको दण्ड जरिवाना र कैद असूल उपर गरिन्छ। सामान्यतः दण्ड जरिवाना असूलउपर गर्न हदम्याद लाग्दैन।

(ख) देवानी मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन

देवानी मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धित जिल्ला अदालतबाट हुन्छ। यस अन्तरगत चलन चलाउने, दाखिल खारेज, नामसारी गर्ने, निखन्ने वा अंशबन्डा छुट्याउने र बिगो भराउने लगायतका कार्यहरु पर्दछन्। यी कार्यहरुको लागि सम्बन्धित पक्षले

अदालतबाट भएको फैसला कार्यान्वयन गरिपाऊँ भनी कानूनले निर्धारण गरेको समयसीमा भित्र निवेदन दिनुपर्ने हुन्छ। अदालतले फैसला कार्यान्वयन गरिदिए वापत् कानूनबमोजिमको लाग्ने दस्तुर पक्षले अदालतलाई बुझाउनु पर्ने हुन्छ। त्यसपछि मात्र अदालतबाट खटिई गएको टोलीबाट फैसला बमोजिम कार्यान्वयन हुन्छ।

(ग) रिट वा आदेशको कार्यान्वयन

नेपालको संविधानको धारा १२६ मा न्याय सम्बन्धी अधिकार संविधान, अन्य कानून र न्यायका मान्य सिद्धान्त बमोजिम अदालत तथा न्यायिक निकायबाट प्रयोग गरिने, मुद्दा मामिलाको रोहमा अदालतले दिएको आदेश वा निर्णयको सबैले पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था, धारा १२८(४) मा मुद्दा मामिलाको रोहमा सर्वोच्च अदालतले गरेको संविधान र कानूनको ब्याख्या वा प्रतिपादन गरेको कानूनी सिद्धान्त सबैले पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था र धारा १३३ मा असाधारण क्षेत्राधिकार अन्तरगत जारी हुने रिट निवेदनमा भएको आदेश एवम् निर्देशनात्मक आदेशको कार्यान्वयन नेपाल सरकारका सम्बन्धित मन्त्रालयहरुले गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

(घ) अर्ध न्यायिक निकायहरुबाट भएको निर्णयको कार्यान्वयन

प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम न्यायिक निर्णय गर्न पाउने अर्ध न्यायिक निकायहरुबाट भएको फैसलाको कार्यान्वयनको लगत कायम गरी तत् तत् निकायबाट कार्यान्वयन हुने गर्दछ।

६. फैसला कार्यान्वयनको लागि संस्थागत व्यवस्था

(क) तहसील शाखा

अदालतबाट भएका फैसला कार्यान्वयनको लागि प्रत्येक जिल्ला अदालतमा तहसिल शाखा रहेको छ। मुद्दाको फैसला भईसकेपछि फैसलाको तपसिल खण्डमा उल्लेख भएबमोजिम देवानी र फौजदारी मुद्दाको फैसला कार्यान्वयन तहसील शाखाबाट हुन्छ। फैसला जुनसुकै अदालतबाट भएपनि फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धित जिल्ला अदालतको तहसील शाखाबाट हुन्छ।

(ख) **फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय**

सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७४ को नियम १२९ ले अदालत र मातहतका अदालतबाट भएको फैसलाको कार्यान्वयन गर्न गराउन र सो कार्यको अनुगमन समेतको कार्य गर्न फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको स्थापना गरेको पाइन्छ। निर्देशनालयले फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी केन्द्रीय निकायको रुपमा कार्य गर्ने गर्दछ।

(ग) फैसला/आदेश कार्यान्वयन शाखा

सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवाद अन्तर्गत जारी भएका आदेशहरूको कार्यान्वयन जुन मन्त्रालय वा निकायको नाममा आदेश जारी भएको हो सोही मन्त्रालय वा निकायबाट कार्यान्वयन हुने गर्दछ। नेपाल सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली, २०७४ ले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई अदालतको आदेश वा फैसला कार्यान्वयन गर्ने र फैसला कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने गहन जिम्मेबारी प्रदान गरेको छ। सोही कानूनी ब्यवस्था बमोजिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखा अन्तर्गत फैसला कार्यान्वयन शाखा स्थापना भई अदालतबाट भएका आदेश एवम् फैसलाको कार्यान्वयनको अनुगमन गर्नुका साथै सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवादमा जारी भएका आदेशहरुको आफ्नै कार्यालयबाट कार्यान्वयन गर्नु पर्ने विषय भए तुरुन्तै कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित अधिकारीसमक्ष पेश गरी कार्यान्वयन प्रक्रिया शुरु गर्दछ ।

यसरी अदालतबाट जारी भएका आदेश दुई वा सोभन्दा बढी मन्त्रालय वा निकायहरूबाट कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रकृतिको रहेछ भने प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले सम्वद्ध मन्त्रालय वा निकायको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखासँग आपसी समन्वय गरी फैसला एवम् आदेशको कार्यान्वयन प्रक्रियालाई सहजीकरण गर्ने गर्दछ। यसका साथै, सम्वद्ध मन्त्रालय वा निकायहरूबाट कार्यान्वयन गरिने आदेशहरूको कार्यान्वयन अवस्था, समस्या र समाधानका उपायहरूको पहिचान गर्ने उद्देश्यले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबाट आवश्यकतानुसार सबै मन्त्रालय एवम् निकायका पदाधिकारी वा प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा नियमित छलफल, अन्तरक्रिया र गोष्ठीहरूको समेत आयोजना गर्ने गर्दछ।

७. फैसला/आदेश कार्यान्वयनका समस्याहरु

फैसला कार्यान्वयनले अदालतको साधारण र असाधारण अधिकारक्षेत्र अन्तर्गतका मुद्दाहरुमा भएको फैसला/आदेश कार्यान्वयनको अवस्थालाई चित्रित गर्दछ। सार्वजनिक हक र सरोकार रहेका विवादमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको कानूनी व्याख्या तथा प्रतिपादित सिद्धान्तबाट सार्वजनिक हित वा सरोकारको संरक्षणको सम्बन्धमा महत्वपूर्ण न्यायिक आयामको विकास भएको छ। सम्मानित अदालतबाट भएका फैसला वा आदेशलाई स्रोत र साधनले भ्याएसम्म नेपाल सरकारले यथाशीघ्र कार्यान्वयन गर्दै आएको छ। सार्वजनिक सरोकारका विवादमा अदालतमा दायर हुने विषय वास्तविक हक हितको संरक्षण गर्ने भन्दा व्यक्तिगत प्रचारबाजी

गर्ने र बौद्धिक अभ्यास गर्ने उद्देश्यबाट प्रेरित हुने गरेको पनि पाइन्छ। हाम्रो सन्दर्भमा अदालतका फैसला तथा आदेशहरु पूर्णरुपमा कार्यान्वयन हुन सकेको देखिँदैन। यसो हुनुमा देहायका कारणहरु रहेका छन:-

- फैसला तथा आदेशको कार्यान्वयनको लगत अद्यावधिक हुन नसकेको,
- फैसला तथा आदेश कार्यान्वयनको लागि साक्षी सर्जमिन लगायतका कार्यको लागि पर्याप्त सहयोग हुने नगरेको,
- स्रोत साधनको अपर्याप्तता,
- कार्यान्वयन भएका फैसला तथा आदेशको नियमित लगतकट्टा हुन नसकेको,
- मुद्दामा हुने फैसलाउपर पुनः रिट निवेदन दिई कार्यान्वयन ढिलो गराउन खोज्ने प्रवृत्ति बढ्दो,
- कतिपय फैसला/आदेश स्पष्ट नहुँदा कार्यान्वयनमा कठिनाई भएको।

८. प्रतिवेदनको उद्देश्य

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले सम्बद्ध मन्त्रालय एवम् निकायहरूबाट अदालतबाट भएका फैसला/आदेशहरूको कार्यान्वयन स्थितिका बारेमा प्रगति विवरण माग गरी फैसला/आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरी अदालतबाट भएका फैसला/आदेशको कार्यान्वयन हुँदै आएको छ । यस वर्ष पनि यस कार्यालयमा अभिलेख रहेका र अन्य मन्त्रालयबाट प्राप्त भएका आ.व. २०७९/०८० देखि आ.व. २०८१/०८२ सम्म भएका फैसलाहरुको कार्यान्वयनको अवस्थालाई उल्लेख गरी फैसला कार्यान्वयनको प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

९. प्रतिवेदनका सीमाहरु

प्रस्तुत प्रतिवेदनले आ.व. २०७८/०७९ मा प्रकाशित प्रतिवेदनमा कार्यान्वयनमा रहेका भनी उल्लेख भएका तर हाल सम्म पनि लगत कट्टा नभई कार्यान्वयनमा थप प्रगति देखिएका प्राप्त आदेशहरु समेत समावेश गरी आ.व. २०७९/८० देखि आ.व. २०८१/०८२ सम्म यस कार्यालयमा प्राप्त भएका सर्वोच्च अदालतबाट भएका फैसला/आदेशहरुको कार्यान्वयनको अवस्था, लगत कट्टा र रिट खारेजीलाई समेटिएको छ। सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७४ को नियम ४४ ले अदालतमा दर्ता भई विचाराधीन रहेको र अन्तिम किनारा भईसकेका फैसला/आदेशसँग सम्बन्धित विवादको छुट्टै अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्ने जिम्मेबारी अदालतलाई प्रदान गरेको छ। नेपाल सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली, २०७४ ले

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई अदालतको आदेश तथा फैसला कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सर्वोच्च अदालतले सार्वजनिक सरोकारका विवादमा भएका फैसलाहरुको विपक्षी खण्डमा रहेका कार्यालयहरुलाई फैसलाको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत प्रतिलिपि पठाउने गरेको छ। केही फैसला एवम् आदेशमा नै प्रस्तुत फैसलाको जानकारी अन्य कार्यालयलाई दिनु भनी उल्लेख भएको सन्दर्भमा फैसला/आदेश प्राप्त हुने गर्दछ। अदालतबाट हुने सबै फैसला/आदेश समयमा प्राप्त हुन सकेको छैन सोही कारणले फैसला/आदेशको एकीकृत लगत तयार हुन सकेको छैन। आ.व. २०७९/८० अदालतबाट भएका फैसला/आदेश कार्यान्वयनको अवस्थालाई यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ। सर्वोच्च अदालतका फैसला/आदेश कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेबारी सम्बन्धित मन्त्रालयकोसमेत हुने भएको हुँदा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद् वा यस कार्यालयसमेत विपक्षी भएका फैसला /आदेश कार्यान्वयनको अवस्थालाई मात्र यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ।

१०. विभिन्न मन्त्रालयबाट प्राप्त आदेश/ फैसला कार्यान्वयनको अवस्था, लगत कट्टा र रिट खारेजको विवरण

सम्मानित अदालतबाट आ.व. २०८१।८२ सम्म जारी भएका आदेशहरुमध्ये नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायबाट प्राप्त कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेका फैसला/आदेश, कार्यान्वयन सम्पन्न भई फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट लगत कट्टा भएका र सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट खारेज भएका रिटहरुको विवरण देहायका तालिकाहरुमा उल्लेख भए बमोजिम रहेको छः-

१. तालिका नं. १ - सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवाद अन्तर्गत जारी परमादेश तथा निर्देशनात्मक आदेश र तिनको कार्यान्वयनको अवस्था
२. तालिका नं. २ - सर्वोच्च अदालतबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत सम्बद्ध रहेका रिट निवेदनमा जारी परमादेश तथा निर्देशनात्मक आदेशहरुमध्ये लगत कट्टा भएका आदेशहरुको विवरण
३. तालिका नं. ३ - प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत सम्बद्ध रहेका रिट मध्ये सर्वोच्च अदालतबाट खारेज भएका रिटहरुको विवरण

तालिका नं १

सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवाद अन्तर्गत जारी परमादेश तथा निर्देशनात्मक आदेश र तिनको कार्यान्वयनको अवस्था

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
१.	०५९-WO-२९४२ अधिवक्ता राजाराम ढकाल	२०६०।०९।२५ रक्षा मन्त्रालय	"....जेनेभा महासन्धिको प्रावधानको उल्लङ्घन र कसुर हुन गएमा मुद्दा हेर्ने निकाय, कार्यविधि तथा दण्ड सजाय जस्ता महासन्धिको प्रावधान बमोजिम सो महासन्धिको कार्यान्वयनका विविध विषय समावेश गरी राष्ट्रियस्तरमा प्रभावकारी कानूनी व्यवस्थाको निर्माण गर्न आवश्यक र उपयुक्त देखिँदा तत्सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गरी गराईउपयुक्त कानून निर्माणको लागिकारबाही चलाउनु।	यस कार्यालयबाट मिति २०८२/०१/१५ मा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय र रक्षा मन्त्रालयमा कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरेकोमा रक्षा मन्त्रालयबाट देहायको जानकारी प्राप्तः "IHL Committee को उपसमितिबाट तयार भएको "जेनेभा महासन्धिको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक" को मस्यौदा अग्रिम कारबाही गर्न कानून मन्त्रालयबाट यस मन्त्रालयमा पठाइएकोमा यस मन्त्रालयबाट गृह मन्त्रालय र नेपाली सेनाबाट राय माग गरी मस्यौदा तर्जुमाको दृष्टिले मिलाउन सक्कलै फाइल समेत कानून मन्त्रालयमा पठाइएकोमा मिति २०७५।८।१४ मा कानून मन्त्रालयबाट कुनै पनि विधेयकको मस्यौदामा यस मन्त्रालयको सहमति

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				माग गर्दा नयाँ ऐन बनाउनु पूर्व सैद्धान्तिक सहमति लिई म.प. बाट स्वीकृत हुनु पर्नेमा प्राप्त फाइलबाट सैद्धान्तिक सहमति लिएको देखिन नआएकोले सैद्धान्तिक सहमति माग गर्ने ढाँचा बमोजिमको आवधारणापत्र संलग्न गरी सक्कल फाइल प्राप्त भएका बखत सैद्धान्तिक सहमति उपलब्ध गराउने तर्फ आवश्यक कारबाही अगाडि बढाउन सकिने व्यहोरा अनुरोध गर्दै सक्कल फाइल फिर्ता भएकोमा हाल थप कारबाही अघि नबढेको।"
२.	०३८७ (२०६४) को प्रो. पब्लिकका तर्फवाट प्रकाशमणि शर्मा वि. प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय समेत	२०६५/२/२२ रक्षा मन्त्रालय	निर्णय भएको मितिले १ वर्ष भित्र निवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम सिंहदरवार स्थित घोडा तवेला र त्यसमा पालिएका घोडाहरु हालको स्थानवाट स्थानान्तरण गर्नु, त्यहाँ भएका फोहोरहरुलाई वैज्ञानिक र सुरक्षित ढङ्गले स्थानान्तरण गर्ने वा विसर्जन गर्ने व्यवस्था गर्नु, उक्त क्षेत्र वरिपरि दुर्गन्ध आउने वा अन्य कुनै ढंगले वातावरणीय ह्रास आउने कुनै काम नगर्नु नगराउनु भनी विपक्षी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय र रक्षा मन्त्रालयका नाममा परमादेश जारी।	सिंहदरवारस्थित साविकमा नेपाली सेनाको क्याभलरी (घोडा तबेला) रहेको ठाँउमा रक्षा मन्त्रालयको नयाँ भवन निर्माण भई रक्षा मन्त्रालय बसिरहेको। नेपाल क्याभल्री र पशु विकास तथा पशु चिकित्सा निर्देशनालयलाई नारायणहिटी दरवार परिसरभित्र स्थानान्तरण गर्ने गुरुयोजना बमोजिम आवश्यक भौतिक संरचनाहरु तीन चरणमा निर्माण सम्पन्न गरिएको भनी

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
३.	००२ (०६४) माधव कुमार बस्नेत	रक्षा मन्त्रालय समेत	सैनिक ऐन, २०६३ को दफा ७५ (पक्राउ परेको व्यक्तिलाई २४ घण्टा भन्दा बढी अवधिसम्म मुद्दा हेर्ने अधिकारी समक्ष उपस्थित नगराई थुनामा राख्न सक्ने व्यवस्था) संविधानको धारा १ (१), १२ (२), २४ (३) तथा **ICCPR** को धारा ९ (३) (ग) समेतसँग वाझिएको भन्ने रिट निवेदनमा उक्त दफा ७५ लाई अमान्य घोषित गरिएको र सोबाट आनुषाङ्गिक रुपमा पर्न जाने असर समेतलाई दृष्टिगत गरी कानूनी सुधार अविलम्व गर्नु भन्ने निर्देशनात्मक आदेश जारी ।	भुवन प्रसाद निरौला वि. रक्षा मन्त्रालय समेत ००१०-०६५ को रिट निवेदनको आदेश कार्यान्वयन गर्दा यस रिट निवेदनको विषयवस्तु पनि स्वच्छ न्यायसँग नै सम्वद्ध भएकोले सो अनुसारको व्यवस्था सैनिक ऐनको मस्यौदामा समावेश गरी क्र. सं. १ मा उल्लेख भए बमोजिम नेपाली सेनामा पठाइएकोमा हालसम्म तहाँबाट कुनै जवाफ प्राप्त नभएको भनि रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
४.	०६५-WS -००१० भुवन प्रसाद निरौला	२०६८।०३।१६ रक्षा मन्त्रालय	सैनिक सेवाको संवेदनशील प्रकृति, कठोर अनुशासनको पालनाको आवश्यकता र सैनिक सेवामा प्रवेश गरेकै कारणवाट सैनिक जनशक्तिले मानव अधिकार र न्यायको अधिकार समर्पण गर्नु नपर्ने परिस्थित विचको सन्तुलित स्थिति सिर्जना गरी देशका सवै जनताले झैं सैनिक सेवामा कार्यरत जनशक्तिहरुले पनि न्याय गर्ने गराउने र प्राप्त गर्न आधुनिक, सभ्य र लोकतान्त्रिक प्रणाली विकास गर्न सैनिक ऐन, २०६३ का विभिन्न प्रावधानहरुको पुनरावलोकन गरी कानून एवं संस्थागत सुधारका साथै त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक देखिएकोले यो आदेश प्राप्त भएको मितिले ६ महिनाभित्र न्याय, कानून तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिनिधित्व भएको एउटा कार्यदल गठन गरी न्याय एवं कानूनको क्षेत्रमा कार्यरत विशेषज्ञ सैनिक सँगठन	सैनिक ऐन, २०६३ मा समय सापेक्ष संशोधनका लागि तर्जुमा गरिएको मस्यौदा आवश्यक कारबाहीको लागि मिति २०८०।११।१० मा नेपाली सेनाबाट यस मन्त्रालयमा प्राप्त भएकोमा यस मन्त्रालयको नेतृत्व (मन्त्री र सचिव तथा नेपाली सेनाको नेतृत्व (प्रधानसेनापति) तहमा भएको परिवर्तन का कारण तत्कालीन अवस्थामा

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			भित्रका सवै तहका जनशक्ति, सरकारका सुरक्षा संयन्त्र, नागरिक समाज तथा मानव अधिकारकर्मी समेतसँग पर्याप्त परामर्श गरी सैनिक ऐनमा रहेका सैनिक न्यायसँग सम्वन्धित मौजुदा व्यवस्थाहरुको पुनरावलोकन गरी आवश्यक सुधारको जो चाहिने प्रवन्ध गर्नु गराउनु ।	कारबाही अगाडि बढाइएको सैनिक (पहिलो संशोधन) ऐन, २०८१ मा भएका विषयवस्तुहरु (**Contents**) तथा कानून तर्जुमाको दृष्टिकोणबाट समेत पुनरावलोकन गरी तत् सम्बन्धी कानून निर्माण वा संशोधनको लागि प्रस्तावित विधेयक समेत नेपाली सेना, प्रधानसेनापतिको कार्यालय, जङ्गी अड्डामा फिर्ता गर्ने र सो निकायबाट आवश्यकता अनुसार कार्यदल/ समिति बनाई यस मन्त्रालय र सम्बद्ध निकायका प्रतिनिधि समेत सहभागी गराई मस्यौदा परिमार्जन गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाउने गरी मिति २०८१।७।११ मा निर्णय (सचिवस्तर) भएकोले सोही बमोजिम यस मन्त्रालयबाट परिमार्जित मस्यौदा संलग्न गरी नेपाली सेनालाई पत्राचार गरिएकोमा हालसम्म पनि तहाँबाट कुनै जवाफ प्राप्त नभएकोले सो सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतको उक्त फैसला कार्यान्वयन तथा उल्लिखित पत्रानुसार सैनिक (पहिलो संशोधन) ऐनको सम्बन्धमा

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				भएको प्रगति यस मन्त्रालयमा उपलब्ध गराई दिन अनुरोध गरी पुनः मिति २०८२।१।१४ मा नेपाली सेनालाई पत्राचार गरिएको भनी रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
५.	०६४-WO-०९१७ सुनिल वावु पन्तसमेत	२०६४/०९/०६ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	मानव अधिकार सम्बन्धी दस्तावेजहरु, विश्वमा विकास भएका यस सम्बन्धी नवीन मान्यताहरु, समलिङ्गी विवाहलाई मान्यता प्रदान गर्ने देशहरुको अनुभव र त्यसले समाजमा पर्ने प्रभावका बारेमा वृहत अध्ययन र विश्लेषण गर्न स्वास्थ्य मन्त्रालयले तोकेको विशेषज्ञ डा. को संयोजकत्वमा समिति गठन गरी निवेदकले उठाएको मागहरु समान लिङ्गका व्यक्तिबीचको (same Sex Marriage) र समग्र LGBT हरुको वैवाहिक अवस्थाका सम्बन्धमा अन्य राष्ट्रका कानूनी व्यवस्था समेत अध्ययन गरी उक्त समितिले दिएको रायको आधारमा नेपाल सरकारले आवश्यक निर्णय गरी कानून व्यवस्था गर्नू भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०२/०८ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय तथा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा समलिङ्गी विवाहसम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन- २०७१ तयार भएको भनी महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
६.	००६५-WO-१००२ सहदेव गौतम ०६५-WO-१०७२	२०६७/०३/२४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	आयोडिनयुक्त नून(उत्पदान तथा विक्री वितरण) एन,२०५५ को व्यवस्था कार्यन्वयन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गरी एनको दफा १ को उपदफा २ बमोजिम तोकेको क्षेत्रमा तोकेको मिति देखि लागू गर्नु भनि नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेतका नाउमा निर्देशानात्मक आदेश जारि गरि दिएको छ।	नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८२/०१/०२ को बैठकबाट मिति २०८२/०४/०१ देखि नेपाल राज्यभर लागू गर्ने गरी उक्त ऐन कार्यान्वयन गर्ने गरी निर्णय भई मिति २०८२/०१/२२ को

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन भएको।
७.	०६६-WO-०५४४ कविता पाँडेसमेत	२०६९-०२-०३ प्रधामन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	महिला वर्गलाई पीडित पार्ने उल्लिखित प्रथा लगायत सबै खाले प्रथाहरुको उन्मूलन गर्न निम्न बमोजिम गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ। १. बाल विवाहलाई पूर्ण रुपमा निषेध गर्न कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वय गर्नू, २. बैकल्याको रुपमा रहेका व्यक्तिहरु रहेको समुदाय वा क्षेत्रमा त्यस सम्बन्धी समस्याको प्रकृति र परिणामलाई विभिन्न कोणबाट अध्ययन गर्न विशेष कार्यदल गठन गरी अध्ययन र प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने व्यवस्था महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालयले गर्नु, ३. बैकल्याहरुले कानून विपरित भोगेको भेदभाव वा यातनाजन्य व्यवहारको अध्ययन गरी सो हटाउन उचित उपायहरु प्राप्त गर्न सक्ने गराउने सम्बन्धमा महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालयले खास संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गरी लागू गर्नू गराउनू, ४. यस सम्बन्धमा कानून कार्यान्वयन गर्ने निकाय र केन्द्रदेखि जिल्लास्तर सम्मका बाल कल्याण समितिहरुबीच समन्वय गरी आवश्यक कार्यहरु गर्नु, गर्न लगाउनू, बैकल्या प्रथाको अन्त्य गर्न र बैकल्या हुने दाइजो लगायतको कारणहरुको जरोसम्म पुगेर सो प्रथाको समूल समाप्त गर्नलाई कानूनी, संस्थागत र जनचेतनाकारी कार्यक्रम समेत सञ्चालन गर्नु गराउनु।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०२/०८ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय तथा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा उक्त आदेश कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको लागि यस मन्त्रालयबाट भएको वैकल्याको रुपमा रहेका व्यक्तिहरुको अवस्था अध्ययन प्रतिवेदन फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा पठाइ लगत कट्टाको लागि अनुरोध गरेको भनी जानकारी प्राप्त भएको।
८.	०६६-WO-०८४० बालकृष्ण श्रेष्ठ	२०६७।११।०९	"राष्ट्रिय हित, राष्ट्रिय महत्व र सार्वजनिक हित वा महत्वको विषयहरुमा स्पष्टता हुनु पनि आवश्यक हुन्छ। त्यसकारण सार्वजनिक विदा दिने नदिने भन्ने कुराको निर्णय पनि पूर्व निर्धारित सुनिश्चित आधारमा हुने गर्नु	आन्तरिक व्यवस्थापन महाशाखामा आवश्यक कारवाहीको लागि पत्राचार भएको भनी गृह

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		गृह मन्त्रालय समेत	राष्ट्रको लागि हितकर हुन्छ र राज्य संचालनमा समेत सुविधाजनक हुन्छ । त्यसैले कुन, कस्तो चाड, पर्व, दिवस वा उत्सवमा सार्वजनिक विदा दिनु पर्ने हो । सो सम्बन्धमा निश्चित आधार वा मापदण्डहरुको निर्धारण गर्नु भनी विपक्षी नं.१ र ५ का नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	मन्त्रालयबाट पत्राचार भएको।
९.	०६६-WO-०५२१ अधिवक्ता नारायण प्रसाद देवकोटा	२०६७।०४।२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्राकृतिक स्रोत सबै नेपालीको कमन बेनेफिट र सार्वजनिक हित हुने काममा मात्र प्रयोग हुनसक्ने तरिकाले व्यवस्थापन गर्नु।	खनिज पदार्थको उत्खनन सम्बन्धमा अनुमति दिने, नियमन, प्रशासन गर्ने समेतका सम्बन्धमा खानी तथा भूगर्भ विभागबाट कार्य भैरहेको तथा प्रचलित खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी कानून संशोधनको प्रक्रियामा रहेको, आदेशमा उल्लिखित अन्य विषयहरु वन तथा वातावरण मन्त्रालयसँग सम्बन्धित रहेको समेतका आधारमा यस मन्त्रालयको नाउँमा रहेको फैसला कार्यान्वयनको लगत कट्टाको लागि फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयलाई अनुरोध गर्ने गरी फैसला कार्यान्वयन समितिबाट निर्णय भएको भनी उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
१०.	२०६७-WO-०६९४ अधिवक्ता खगेन्द्र	२०७५/०१/१६ प्रधानमन्त्री तथा	फेवातालको संरक्षणको लागि र सो ठाउँको वातावरण एवम् जैविक विविधता संरक्षणको लागि विपक्षी निकायहरुको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।	जिल्ला भू-संरक्षण कार्यलय कास्कीले फेवाताल संरक्षित जलाधार क्षेत्र घोषणा गर्न लेखि पठाए अनुसार

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
	सुवेदीसमेत	मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	• नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम फेवातालको अतिक्रमण भएको जग्गा छानबिन गर्न गठित समितिले मिति २०६९।२।३ मा बुझाएको प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार नेपाल सरकार, म.प. ले आवश्यक निर्णय समेत गरी अदालतको आदेश प्राप्त भएको मितिले छ महिनाभित्र फेवातालको ४ किल्ला कायम गर्नू गराउनू। • फेवाताल पुरिएर बनेको के कति जमिन व्यक्ति विशेषको नाममा दर्ता भएको छ? आदेश प्राप्त भएको मितिले १ बर्षभित्र छानबिन गरी गराई त्यस्तो दर्ता बदर गरी तालको नाममा दर्ता गर्ने गराउने तर्फ भूमि सुधार मन्त्रालय, मालपोत कार्यालय कास्की, नापी विभाग मिनभवन, काठमाण्डौं समेतले समन्वय गरी आवश्यक निर्णय गर्नू गराउनू। • विश्वप्रकाश लामिछानेको प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको चार किल्लाबाट कायम भएको तालको किनारा (Bank of Lake) बाट ६५ मिटरसम्मको भू-भागमा भवन लगायत तालको संरक्षणमा असर पर्ने कुनै भौतिक संरचना निर्माण गर्न नपाउने गरी संरक्षण क्षेत्र कायम गर्ने भनी कास्की जिल्ला परिषद् तथा पोखरा उपत्यका नगर समितिको बोर्ड बैठकको निर्णय भएकोमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र ५ नं. प्रदेशको कार्यापालिका बीच समन्वय कायम गरी अनधिकृतरुपबाट निर्माण भएका त्यस्ता घर, होटल लगायतका स्थायी वा अस्थायी संरचनाहरु छ महिनाभित्रै हटाउने व्यवस्था गर्नू। • फेवातालको आसपासमा रहेको व्यक्तिगत जग्गा समेत आवश्यकता अनुसार अधिग्रहण गरी तालको दीर्घकालिन संरक्षण गर्न गराउन प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, भूमि सुधार मन्त्रालय, मालपोत कार्यालय कास्की, पोखरा उपत्यका नगर	मन्त्रिपरिषदको मिति २०७१–०७–२० को निर्णयानुसार मिति २०७१–९–७ को राजपत्रमा प्रकाशित सूचनामा जिल्ला भू तथा जलाधार सरक्षण समिति कास्की गठन भएको ।जिल्ला भू -तथा जलाधार संरक्षण समिति कास्कीको मिति २०७३।९।२२ को बैठकले चारकिल्ला तोकिसकेको । मिति २०७४।९।१६ मा फेवा सरक्षित जलाधार क्षेत्रको चारकिल्ला सहितको सिमाना खुल्ने विस्तृत विवरण सहितको टिप्पणी फायल तत्कालिन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमा पेश भएकोमा कार्यन्वयनको लागि वन तथा भू-संरक्षण विभागमा लेखि पठाइएको। नेपाल सरकार म.प. को मिति २०७६।०९।२८ को निर्णयानुसार भू- तथा जलाधार संरक्षण समितिको सचिवालय गठन भई विभिन्न कार्यहरु प्रारम्भ गरिएको। नेपाल सरकार म.प. को मिति २०७७/०४/०५को मन्त्रिपरिषदको निर्णयानुसार

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			विकास समिति समेतले समन्वय गरी आवश्यक निर्णय गर्नू गराउनू। • वन तथा वातावरण मन्त्रालयको फेवाताललाई जलाधार क्षेत्र घोषणा गर्न आवश्यक कार्य गर्नू गराउनू। • पोखरा महानगरपालिकाबाट खहरे खोला, खर्पन खोला सहितका खोलाबाट आउने सेडीमेण्ट नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्य गर्नु पर्ने। • फेवातालको किनाराबाट चारैतर्फ ६५ मीटरको रेखाङ्कन हुँदा ठुलो वस्ती उठ्ने भएकोले त्यसको लागतको अध्ययन हुनु पर्ने । • पोखरा शहरबाट फेवा तालमा बिसर्जन हुने फोहोर र ढल फेवा तालभित्र प्रवेश गर्न नदिई ढल तथा फोहोर प्रशोधन गरी प्रशोधित पानीसमेत तालको निकास विन्दुसम्म पुर्‍याई तालको स्वच्छता कायम गर्ने व्यवस्था मिलाउनु। • तालको वरिपरि जमिनमा कृषि कार्य गर्दा रासायनिक मल एवम् विषादीको प्रयोगमा अबिलम्ब प्रतिवन्ध लगाई प्राकृतिक मल प्रयोग गर्न सचेतना फैलाउने लगायतका कार्य गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले मातहत निकायलाई निर्देशन दिई अनुगमन गर्नू गराउनू। फेवाताल संरक्षणका लागि विभिन्न समयमा भएका अध्ययन प्रतिवेदनमा दिइएका सुझावहरुको कार्यान्वयनका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले आवश्यक निर्णय गरी तालको संरक्षणका लागि अन्य कार्य समेत गर्नू गराउनू।	फेवा जालधार संरक्षण क्षेत्र र वातावरण क्षेत्र कायम गर्ने निर्णय बमोजिम आवश्यक तयारी कार्य भईरहेको। फेवातालको जलको स्रोत रहेको हर्पन लगायतका खोलाहरुमा विभिन्न आ. व. मा विभिन्न स्थानहरुमा Check Dam निर्माण कार्य भएको। यसै आदेश कार्यन्वयन गर्ने विषयमा मिति २०७७/०४/५ को मन्त्रिपरिषदको बैठकबाट भएको निर्णय बमोजिम मिति २०७५/०१/१६ मा भएको आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिम बृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र गण्डकीबाट फेवा जलाधार क्षेत्रलाई संरक्षित क्षेत्र घोषणाका लागि गर्नुपर्ने आवश्यक तयारी गरिरहेको तथा फेवा जलाधार क्षेत्रको व्यवस्थापकीय योजना तयारी सम्बन्धी कार्य विषय विज्ञ सहितको परामर्शदाता सेवा प्रदायक संस्था मार्फत सम्पादन गराउनका लागि बृहत जलाधार व्यवस्थापन केन्द्र गण्डकी, कास्कीले कार्यसूची तयार गरी प्रस्ताव आव्हान भएको र सेवा

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				प्रदायक संस्था छनौटको कार्य सम्पन्न गरी फेवा जलाधार ब्यवस्थापकीय योजना तयारीको कार्य थालनी भएको छ भनी वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धी विवरणमा उल्लेख भई आएको।
११.	२०६७-WF-००३० रणबहादुर शाह	२०७९/०५/०९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय/ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	" कानून बमोजिम बाँकी प्रकृया पूरा गरी निवेदकलाई उचित क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराई विवादित जग्गा सार्वजनिक हितमा प्रयोग गर्ने सन्दर्भमा जो जे गर्नु पर्ने हो गराउनु भनी परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको च.नं. ५१, मिति २०८१/१०/३० को पत्रबाट कार्यान्वयनका लागि प्रशासन तथा संस्थान महाशाखामा पठाइएको।
१२.	२०६७-WF-००३० रणबहादुर शाह	२०७९/०५/०९ श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय/ उद्योग, वाणिज्य	"निवेदकले क्षतिपूर्ति नपाएको र अधिग्रहणको कार्य गर्ने स्थानीय अधिकारीले मिति २०६३/१०/१२ मा च.नं. २६४९ बाट यथास्थितिमा राख्नु भनी नेपाल औषधी लि. लाई रोकेको अवस्थामा निवेदकलाई मुआब्जा दिने कार्य कानून बमोजिम समाप्त नहुँदै जग्गा हस्तान्तरण गरेको पाइएकोले तत्सम्बन्धी निर्णय र जग्गा हस्तान्तरणसम्बन्धी कार्य उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरिदिएको छ। कानून बमोजिम बाँकी प्रकृया पूरा गरी निवेदकलाई उचित क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराई विवादित जग्गा सार्वजनिक हितमा प्रयोग गर्ने सन्दर्भमा	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाको च.नं. ५१, मिति २०८१/१०/३० को पत्रबाट कार्यान्वयनका लागि प्रशासन तथा संस्थान महाशाखामा पठाइएको। फैसला कार्यान्वयन समितिमा समेत छलफल गरी प्रक्रिया अगाडि बढ्दै

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		तथा आपूर्ति मन्त्रालय	जो जे गर्नु पर्ने हो गराउनु भनी परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	गरेको भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
१३.	०६७-WO-१००२ प्रकाश मणी शर्मा	२०८०/०९/०३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	नदीहरुमा सोझै ढल मिसिने कार्यलाई रोक्न ढल प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने, हाल निर्माणाधीन रहेका ढल प्रसोधन केन्द्रहरुको निर्माण तदारुकताका साथ सम्पन्न गरी तिनलाई सञ्चालनमा ल्याउने र काठमाडौं उपत्यकाको बढ्दो शहरीकरण समेतलाई दृष्टिगत गरी प्राविधिकरुपले आवश्यक स्थानहरुमा थप ढल प्रशोधन केन्द्रहरु निर्माण र सञ्चालन गर्ने, गराउने।	ढल प्रशोधनका लागि काठमाण्डौ उपत्यकामा ३२.४ MLD (Million Liters per Day) क्षमताको एकमात्र गुहेश्वरी ढल प्रशोधन केन्द्र हाल संचालनमा रहेको छ भने ललितपुरको धोविघाटमा ३७.१ MLD क्षमताका एउटा ढल प्रशोधन केन्द्र निर्माण सम्पन्न भइ संचालनका लागि हाल परिक्षणको क्रममा रहेको छ । त्यसैगरी ललितपुरको धोविघाटमा ३७.१ MLD क्षमताका थप एक वटा, ललितपुरको बालकुमारीमा १७.५ MLD र भक्तपुरको सल्लाघारीमा १४.२ MLD गरी ६९ MLD क्षमताका फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रहरु निर्माणका लागि पहिलो चरणमा भएको ठेक्का अनुसार निर्माण व्यवसायीले काम ढिला गरेका कारण उक्त ठेक्का तोडी बाँकी निर्माणका कामका लागि पुन:बोलपत्र आह्वान गरी ठेक्का सम्झौता भइ निर्माणका बाँकी कामहरु

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				हाल भैरहेको छ । साथै, टुकुचा खोलाको फोहोर पानी प्रशोधन गर्न १७.३ MLD क्षमताको प्रशोधन केन्द्र निर्माणाधिन रहेको छ । त्यसैगरी, काठमाण्डौको गोकर्णमा ३.० MLD र भक्तपुरको हनुमानघाटमा १.० MLD क्षमताका विकेन्द्रित फोहोर पानी प्रशोधन केन्द्र (DEWATS) निर्माण भैरहेको छ। उक्त निर्माणाधिन ६ वटै स्थानका फोहोर पानी प्रशोधन केन्द्रहरु २ वर्ष भित्रमा नै सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ। अबको २ वर्ष पछि काठमाण्डौ उपत्यकामा करिब १६० MLD क्षमताको ढल प्रशोधन केन्द्रहरु माथि उल्लेख गरिएका ७ स्थानहरु संचालनमा आइ काठमाण्डौ उपत्यकाका नदीहरुमा हाल भैरहेको प्रदूषणको मात्रामा निकै कम हुन गइ गुणस्तरमा सुधार आउने अपेक्षा गरिएको छ । उपत्यका भित्रका सबै स्थानीय तहसँग आवश्यक समन्वय गरी वास्तविक सुकुम्वासीहरुको पहिचान गरी स्थानान्तरणका लागि

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				उपयुक्त स्थानमा जग्गा प्राप्ती गर्ने कामका लागि राष्ट्रिय भूमि आयोगबाट काम भैरहेको। साथै, मिति २०८०।०९।०३ आदेशानुसार कार्यदल गठन गरी प्रतिवेदन आएपछि नदीको दुवै किनारामा कम्तिमा अर्को २० मिटरको दरले तटिय क्षेत्र कायम गरी सिमाङ्कन गर्ने विषयका सम्बन्धमा पुनरावलोकनमा गएकोमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट मिति ०८१।०८।०६ मा पुनरावलोकनको अनुमति प्रदान भइ उक्त विषय हालसर्वोच्च अदालतमा विचाराधिन रहेको भनि शहरी विकाश मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको। साथै, एकीकृत बागमती सभ्यता (पाँचौं संशोधन) आदेश, २०८२ उपर यस मन्त्रालयले तर्जुमा सहमति प्रदान गरेको भनी कानून, नयाय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
१४.	०६८-WO-१०००	२०७९।१०।२६	"...प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ। अब नेपाल सरकारले ट्राफिक प्रहरीलाई दिने थप सुविधा भत्ता बोनस आदिका सम्बन्धमा निर्णय गर्नुपूर्व कामको	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
	अधिवक्ता रामचन्द्र पौडेल समेत	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्रकृति, कार्यबोझ, उपलब्ध जनशक्ति, तलब सुविधासमेतका नियमहरु हेरी अतिरक्त प्रोत्साहन भत्ताका सम्बन्धमा सूचक सहितको मापदण्ड बनाउनु भनी नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	२०८१/०४/२५ मा गृह मन्त्रालय तथा अर्थ मन्त्रालयमा कार्यान्वयनको लागि लेखि पठाएकोमा हालसम्म जवाफ प्राप्त नभएको।
१५.	०६८-WO-१०५९ राजेन्द्र ध्वज खड्का	२०७८।०५।२८ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयसमेत	"..निवेदकहरुको निजी जग्गा सार्वजनिक सडकमा पारिएको भए सो प्राप्त गरिएको जग्गाको कानूनको प्रक्रिया पूरा गरी कानंनबमोजिम सार्वजनिक सडकमा परेको घरजग्गा बाहेक निवेदकको निजी हक वा स्वामित्वको जग्गामा समेत पर्ने गरी सडक निर्माण गरिएको देखिन आएमा निवेदकको त्यस्तो सार्वजनिक सडकमा पारिएको निजी सम्पत्ति वापत कानूनबमोजिम मनासिव क्षतिपूर्ति दिनूभनी विपक्षीहरुका नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	मिति २०७९।०६।११ मा भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयमा पत्राचार गरिएकोमा हाल सम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
१६.	०६९-WO-१०८८ नेत्रबहादुर शाही समेत	२०८०।०६।०२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषद्को कार्यालय/ कानून, न्याय तथा संसदीय मन्त्रालय	"…. निवेदकको नाममा सट्टाभर्नामा दिइएका जग्गाहरुको यथार्थ अवस्था बुझी कानून बमोजिम कसैको हक स्थापित भएको देखिएमा बाहेक सट्टाभर्नावापत जग्गाको हकको लिखत निवेदकहरुले प्राप्त गर्नु अगावै वा प्राप्त हुँदादेखि नै अनाधिकृत अतिक्रमणको कारणले प्राप्त जग्गाधनी पुर्जा बमोजिम हकभोग गर्न नपाएको भए जो चाहिने सुरक्षा व्यवस्था मिलाई निवेदकहरुलाई श्रेस्ता बमोजिम हक पुगेको जग्गामा भोग गर्न सक्ने र भोग गर्न दिने सुनिश्चित गर्ने प्रयोजनको लागि गृह मन्त्रालय र भूमिसुधार मन्त्रालय लगायत सम्बन्धित विपक्षीहरुको समन्वयमा संयन्त्र खडा गरी विवाद रहेको थलोमा त्यसको कार्यान्वयन गर्नू गराउनू, निवेदकलाई भोगचलन गर्न दिनू दिलाउनू भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयबाट मिति २०८१/१२/१७ मा गृह मन्त्रालय तथा भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
१७.	०६९-WO-१२६४ अवधलाल साह वि. सर्वोच्च अदालत	२०८१।०३।१३ गृह मन्त्रालय समेत (नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)	"...निवेदक अवधलाल साहले मिति २०६२।१०।११ मा लिएको नागरिकताको सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय रौतहटबाट मिति २०६९।५।२३ मा भएको निर्णय र सो निर्णयको सम्बन्धमा मिति २०६९।९।५ मा गृह मन्त्रालय (सचिवस्तर) बाट भएको निर्णय नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा १८ विपरीत भएकोले उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरिदिएको छ। अब कानूनको उचित प्रक्रिया पूरा गरी पुनः निर्णय गर्नु..."	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/१२/१८ मा फैसला कार्यान्वयनका लागि गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।
१८.	०६९-WO-०३३७ राजकुमार राना	२०७४/११/१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय/ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	सर्वसाधारण जनताले कृषिजन्य वस्तुको रुपमा उपभोग गर्ने माछालगायतका खाद्य वस्तुमा जनस्वास्थ र वातावरणमा समेत प्रतिकूल असर पुऱ्याउने विषादी तत्व (Formalin) को प्रयोगलाई नियन्त्रण गरी विश्व स्वास्थ संगठनले निर्धारण गरेको मात्राभन्दा बढी प्रयोग नगर्नु नगराउन भनी विपक्षीको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ। साथै उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०५४ को दफा १३ बमोजिम उपभोक्ताको हक हितमा प्रतिकूल असर पार्ने किसिमले अनूचित व्यापारिक क्रियाकलाप गरिरहेको वा कमसल उपभोग्य वस्तुको उत्पादन र बिक्री वितरण गरिरहेको पाइएमा नेपाल सरकारले आवश्यक जाँचबुझ र निरीक्षण गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्थाको प्रभावकारी अनुगमन एवं कार्यान्यवन गर्नु अपरिहार्य देखिएकोले सो व्यवस्था बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षण गरी आवस्यक व्यवस्थान गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।	निरन्तर अनुगमन गरी कानून बमोजिम कारबाही गरिएको भनी उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
१९.	**०६९-WO-१२६४** अवध लाल साह	२०७६।०२।०२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिष	"... निवेदक अवधलाल साहले मिति २०६२।१०।११ मा लिएको नागरिकताको सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय रौतहटबाट मिति २०६९।५।२३ मा भएको निर्णय र सो निर्णयको सम्बन्धमा मिति २०६९।९।५ मा गृह मन्त्रालय	फैसला कार्यान्वयनको कार्य अगाडी बढाउन यस लार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		दको कार्यालय सिंहदरवार समेत नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा	(सचिवस्तर) बाट भएको निर्णय नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा १८ विपरीत भएकोले उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरिदिएको छ। अब कानूनको उचित प्रक्रिया पूरा गरी पुनः निर्णय गर्नु भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	२०८१/१२/१८ मा गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा कार्यान्वयनको कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
२०.	०६९-WO-१३०२ यज्ञ बहादुर के.सी. सर्वोच्च अदालत	२०७५-११-२३ प्रधानमन्त्रि तथा मन्त्रपिरिषदको कार्यालय समेत ४गृह मन्त्रालय प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल	"... क्षतिपूर्ति स्वरूप निजलाई उल्लिखित चोरीको अभियोगमा थुनामा राखिएको मितिदेखि निज अवकाश हुने मितिसम्मको निजले कानूनबमोजिम प्रहरी सेवामा रहँदा प्राप्त हुने तलब, भत्ता र निवृत्तिभरण समेतको सुविधा प्रदान गर्दा न्यायपूर्ण हुने देखिएकाले उपर्युक्तानुसार निजले प्राप्त गर्ने तलब, भत्ता र अन्य सुविधा प्रदान गरी निजले कानूनबमोजिम प्राप्त गर्ने निवृत्तिभरणको रकमसमेत यो आदेश प्राप्त भएको मितिले २ (दुई) महिनाभित्र निवेदकलाई उपलब्ध गराउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेशसमेत जारी गरिदिएको छ।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/१/१५ गते गृह मन्त्रालयमा फैसला कार्यान्वयनका लगि पत्राचार गरेकोमा कुनै जवाफ प्राप्त नभएको।
२१.	०६९-WO-०१२४ डिल्ली प्रसाद प्रसाइ	२०७०।११।२७ गृह मन्त्रालय समेत	".. गृह मन्त्रालय (सचिवस्तर) को मिति २०६९/३/४ को निर्णय र सो निर्णयका आधारमा जि.प्र.का., मोरङलाई लेखेको च.नं. ५९७ मिति २०६९/३/६ को पत्र उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरिदिएको छ । निवेदकको नाममा सट्टाभर्नामा दिइएका जग्गाहरूको यथार्थ अवस्था बुझी कानूनबमोजिम कसैको हक स्थापित भएको देखिएमा बाहेक सट्टाभर्नाबापत जग्गाको हकको लिखत निवेदकहरूले प्राप्त गर्नुअगावै वा प्राप्त हुँदादेखि नै अनधिकृत अतिक्रमणको कारणले प्राप्त जग्गाधनी	रिट नं./मुद्दा नं. ०६९-WO-०१२४ सर्वोच्च अदालतको जग्गाको सट्टा भर्ना सम्बन्धी फैसला कार्यान्वयनको लागि आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखा (गृह मन्त्रालय) बाट विवरण माग गरी सोको प्रगति

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			पुर्जाबमोजिम हकभोग गर्न नपाएको भए जो चाहिने सुरक्षा व्यवस्था मिलाई निवेदकहरूलाई स्रेस्ताबमोजिम हक पुगेको जग्गामा भोग गर्न सक्ने र भोग गर्न दिने सुनिश्चित गर्ने प्रयोजनको लागि गृह मन्त्रालय र भूमिसुधार मन्त्रालयलगायत सम्बन्धित विपक्षीहरूको समन्वयमा संयन्त्र खडा गरी विवाद रहेको थलोमा त्यसको कार्यान्वयन गर्नु गराउनु, निवेदकलाई भोगसुनिश्चित गर्ने प्रयोजनको लागि गृह मन्त्रालय र भूमिसुधार मन्त्रालयलगायत सम्बन्धित विपक्षीहरूको समन्वयमा संयन्त्र खडा गरी विवाद रहेको थलोमा त्यसको कार्यान्वयन गर्नु गराउनु, निवेदकलाई भोग चलन गर्न दिनु दिलाउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	विवरण सहित सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा पठाउने भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
२२.	०६९-WS-००३७ कुमार जोशी	२०८०।०२।१० गृह / कानून / महिला बालबालिका/ संघीय मामिला/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...नेपालमा फेला परेका पितृत्व र मातृत्वको ठेगान नभएको र संरक्षक नै नभएको अवस्थाको बालबालिका, सडक बालबालिका, बालमन्दिर, अनाथालय वा बालबालिका संरक्षण गर्ने संस्था वा संरक्षकको संरक्षकत्व नभएको अवस्थाका बालबालिकाहरुले नागरिकता प्राप्त गर्दा पेश गर्नु पर्ने सनाखत र सिफारिस समेतमा रहेको जटिलतालाई मध्यनजर गरी संवैधानिक व्यवस्थाबमोजिम सहजरुपमा नागरिकता प्राप्त गर्ने कानूनी र कार्यविधिगत व्यवस्था गर्नु गराउनु भनी प्रत्यर्थी नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालयको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	यस कार्यालयबाट मिति २०८१/०३/२४ मा गृह मन्त्रालयमा आदेश कार्यान्वयनको लागि पत्राचार गरेकोमा हालसम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै पनि जानकारी प्राप्त नभएको।
२३.	०७०-WS-००२३ अधिवक्ता मणीराम निरौला	२०८०/०९/११ नेपाल सरकार, अर्थ	"उच्च अदालतको न्यायाधीश वा सो सरहको व्यक्ति अध्यक्ष रहने राजस्व न्यायाधीकरणमा नेपाल सरकारले मनोनित गर्ने अन्य सदस्यहरूको समेत पदीय ओहोदा पनि उचित तवरबाट मिलान गर्नु आवश्यक हुँदा पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी निर्णय गर्ने अधिकारी भन्दा	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८२/०२/०१ मा फैसला कार्यान्वयनको लागि

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		मन्त्रालय समेत	कनिष्ठ वा तल्लो तह वा श्रेणीको अधिकृत नहुने गरी आवश्यक कानूनी प्रबन्ध गर्नु, तथा राजस्व न्यायाधीकरणको कार्यसम्पादन तथा यसको निरन्तर कार्यप्रवाह कायम राख्न सबै सदस्यहरूको समयमै पदपूर्ति हुने कुराको सुनिश्चितता गर्नु गराउनु भनी प्रत्यर्थीहरूको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी।"	कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय तथा अर्थ मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा अर्थ मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले सोही मन्त्रालयको वित्तीय क्षेत्र व्यवस्था तथा संस्थान समन्वय महाशाखासँग समन्वय गरी कार्यान्वयन अगाडी बढाउने भनी जानकारी प्राप्त भएको।
२४.	०७०-wo-०४४७ अर्जुन कुमार अर्याल	२०७२।०८।२३ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...बीउ बिजलाई नेपालमा गैरकानूनी रूपमा आयात गर्न रोक्ने र नेपाली किसानहरूलाई त्यस्तो प्रकारका बिउ बिजन प्रयोग नगर्न नगराउनको लागि सचेतमूलक कार्यक्रम नेपाल सरकारले गर्नुपर्ने देखिन्छ। यस्ता प्रकारका बीउ बिजन नेपालमा आयात गर्न नदिन र नेपाली किसानहरूलाई त्यस्ता प्रकारका बीउ बिजन प्रयोगबाट उत्पादन हुने नकरात्मक प्रभावको सम्बन्धमा चेतना जागाउनको लागि नेपाल सरकारले राष्ट्रिय बीउ बिजन समिति, कृषि विभाग नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् लागायतका यससँग सम्बन्धित कार्यालय वा निकायहरू मध्येबाट एक प्रभावकारी संयन्त्र गठन गरी सो सम्बन्धमा नेपाली कृषकहरूलाई चेतना जगाउन सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने एवं त्यस्तो प्रकारको बीउ बिजन नेपाल प्रदेश र प्रयोगमा रोक लागउनु भन्ने निर्देशनात्कम आदेश जारी भएको।"	- बीउ बिजन नियमावली, २०८१ को नियम २० मा नेपालमा सूचित वा पञ्जीकृत गरिएका बीउ बिजनको आयात अनुमतिपत्रका लागि सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रलाई प्रदान गरेको। - यस केन्द्रबाट GMO बीउ बिजनलाई सूचित वा पञ्जीकृत नगर्नुका साथै निकासी वा पैठारीका लागि अनुमति जारी नगरेको। - नेपालमा पञ्जीकृत भएका विदेशी जातहरूको बीउ बिजनको पैठारी अनुमति पत्र जारी गर्दा यस केन्द्रले सम्बन्धित जात विकास गर्ने कम्पनी वा निकायसँग

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				अनिवार्य रूपमा पैठारी हुने बीउ बिजन Non-GMO भएको Declaration माग गर्ने गरेको र जनचेतना अभिवृद्धिको लागि वेवसाइटमा सूचना राख्ने गरेको। - बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रले बीउ बिजन ऐन, २०४५ को दफा ११क तथा बीउ बिजन नियमावली, २०८१ को नियम १६ बमोजिम लिनुपर्ने तीन दिनको तालिमको पाठ्यक्रममा GMO को परिभाषा, नियमन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था GMO बीउले कृषि क्षेत्रमा पार्न सक्ने प्रभावहरू समावेश गरी सचेतना अभिवृद्धि गरिएको। सम्मानित अदालतबाट भएको आदेशको कार्यान्वयन भई सकेको जानकारी प्राप्त भएको हुँदा यस मन्त्रालयको नाममा रहेको लगत कट्टा हुनुपर्ने देखिन्छ भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
२५.	०७१-WO-०४४४ ज्योति बानियाँ	२०७३।०८।३० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...यातायात क्षेत्रमा रहेका बेथिति र अव्यवस्थाहरूको पहिचान गरी कानूनी, नीतिगत र व्यवस्थापकीय पक्षमा गर्नुपर्ने सुधारका विषयमा समेत अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न जाँचबुझ आयोग ऐन, २०२६ अन्तर्गत सरोकारवालाहरूको प्रतिनिधित्व समेत रहने गरी एक उच्च स्तरीय आयोग गठन गर्नेतर्फ कानून बमोजिम नीतिगत निर्णय गरी आवश्यक कार्य गर्नू गराउनू भनी परमादेशको आदेश जारी भएको।"	आदेश कार्यान्वयनको लागि यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाको च.नं. १९५१, मिति २०८१/०७/०६ तथा मिति २०८२/०१/२२ को पत्रबाट आवश्यक कारबाहीको लागि गृह मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।
२६.	०७१-WO-०५१२ पदममाया गुरुङ	२०७४।११।१३	"...कुनैपनि नागरिकलाई अभियोग प्रमाणित भएमा हुन सक्ने अधिकतम कैदको सजायको अवधि भन्दा बढी अवधि सम्म थुनामा राख्नु संवैधानिक एवं कानूनी व्यवस्थाको प्रतिकूल देखिएको हुँदा निवेदक सर्वोच्च अदालतका मिति २०५१।२।५ का फैसलाले लागेको कैद वर्ष ५ मात्र कैद बस्नुपर्नेमा ५ वर्ष ६ महिना ७ दिन बढी अवधि कैदमा बसेको देखिएकोले बढी कैद बसेको अवधिको प्रतिदिन रु तीन सयका दरले हुन आउने छ लाख तीन हजार छ सय निवेदकलाई क्षतिपूर्ति वापत भराई दिलाई दिनू भनी विपक्षी नेपाल सरकारका नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी गठित कार्यसमितिले मिति २०८२।१।२ मा बसेको बैठकले यसरी कुनै पनि नागरिकलाई अभियोग प्रमाणित भएमा हुन सक्ने अधिकतम कैदको सजायको अवधि भन्दा बढी अवधिसम्म थुनामा राख्नु संवैधानिक एवं कानूनी व्यवस्थाको प्रतिकूल देखिएको हुँदा निवेदक सर्वोच्च अदालतका मिति २०५१।२।५ का फैसलाले लागेको कैद वर्ष ५ मात्र कैद बस्नुपर्नेमा ५ वर्ष ६ महिना ७ दिन बढी अवधि कैदमा बसेको

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				देखिएकोले बढी कैद बसेको अवधिको प्रतिदिन रु. तीन सयका दरले हुन आउने छ लाख तीन हजार छ सय रुपैयाँ निवेदकलाई क्षतिपूर्ति बापत भराई दिलाई दिनू भनी भएको परमादेश बमोजिमको रकम सम्बन्धित पीडितलाई भराउने प्रयोजनार्थ नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गर्न सहमति उपलब्ध गराउन अर्थ मन्त्रालयमा लेखी पठाउने र सो मन्त्रालयबाट सहमति प्राप्त भएपछि आवश्यक निर्णयको लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गर्ने निर्णय गरेको भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
२७.	०७१-WO-०२७९ विष्णुलाल लामिछाने समेत २	२०७४-०१-१२ गृह मन्त्रालय/ भूमी सुदार/प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद	"....निवेदकहरुको नाममा सट्टाभर्नामा दिइएका जग्गाहरुको यथार्थ अवस्था बुझी कानून बमोजिम कसैको हक स्थापित भएको देखिएमा बाहेक सट्टाभर्ना बापत जग्गाको हकको लिखत निवेदकहरुले प्राप्त गर्नु अगावै वा प्राप्त हुँदादेखि नै अनाधिकृत अतिक्रमणको कारणले प्राप्त जग्गाधनी पुर्जा बमोजिम हकभोग गर्न नपाएको भए जो चाहिने सुरक्षा व्यवस्था मिलाई निवेदकहरुलाई श्रेस्ता बमोजिम हक पुगेको जग्गामा भोग गर्न सक्ने र भोग गर्न दिने सुनिश्चित गर्ने प्रयोजनको लागि गृह मन्त्रालय र भूमिसुधार मन्त्रालय लगायत सम्बन्धित विपक्षीहरुको समन्वयमा संयन्त्र	फेसला कार्यान्वयनका लागि यस लार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०२/०१ मा गृह मन्त्रालय तथा भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखा (गृह मन्त्रालय)	खडा गरी विवाद रहेको थलोमा त्यसको कार्यान्वयन गर्नू गराउनू, निवेदकलाई भोगचलन गर्न दिनू दिलाउनू भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	
२८.	०७१-WO-०३७१ अधिवक्ता अर्जुन कुमार अर्याल समेत २	२०७३।०४।२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद कार्यालय समेत	पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ बमोजिम विदेशवाट पैठारी गरिने पशुको क्वारेण्टाइन परीक्षण गर्ने तथा प्रमाणपत्र प्राप्त गर्ने समेतका कार्यलाई अनिवार्य,भरपर्दो र प्रभावकारी तुल्याउनु; यसका लागि आवश्यक नाकाहरुमा क्वारेण्टाइन चेकपोष्ट खडा गर्ने लगायत आवश्यक नियमनकारी सन्यन्त्र खडा गरी चुस्त सेवा उपलव्ध हुने व्यवस्था मिलाउनु भनी परमादेशको आदेश जारी गरिएको छ। गढीमाई मेलाका क्रममा हुने गरेको वातावरणीय प्रदुषण नियन्त्रण गरी स्वस्थ र स्वच्छ वातावरण कायम राख्न वली दिइएका पशु पन्छीको मासु लगायतका पदार्थको उचित व्यवस्थापन गर्नु, मासुको गुणस्तर निर्धारण, परीक्षण र नियन्त्रण गर्नु, तथा गढीमाई मन्दीर र आसपासका क्षेत्रमा स्वच्छ र स्वस्थ वातावरण कायम गर्न तथा वली दिइएका पशुको रगत, मासु, छाला लगायत अन्य कारणवाट स्थानीय जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्न नदिन आवश्यक प्रवन्ध मिलाउनु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा परमादेशको आदेश जारी गरिएको छ । पशु-वली दिने,दिलाउने कार्यमा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा प्रोत्साहन वा सहयोग पुग्ने गरी सरकारको तर्फवाट कुनै कार्य नगरी त्यस्तो कार्यलाई निरुत्साहित गर्नु, गराउनु भनी विपक्षीहरुका नाउमा परमादेशको आदेश जारी गरिएको छ ।"	सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट भएको फैसला कार्यन्वयन गर्न यस मन्त्रालयबाट पशु कल्याण ऐन, २०८० को मस्यौदा तयार भईरहेको, पशु प्रति हुने निर्दयी व्यवहार रोक्न समिति गठन गर्न निर्णय गरेको, विदेशबाट पैठारी गरिने पशुको क्वारेन्टाइन परीक्षण गर्न ८ वटा पशु क्वारेन्टयन कार्यालय रहेको र गढीमाई मेलाका क्रममा हुने गरेको वातावरणीय प्रदुषण तथा पशुजन्य पदार्थको उचित व्यवस्थापन हुने गरेको भनी कृषी तथा पशुपन्छी मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको। साथै, वन तथा वातावरणबाट विभागले वातावरण संरक्षण तथा फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ मिति

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				२०७६।०९।२५ मा महागढीमाइ नगरपालिकामा नगरपालिकाका पदाधिकारीहरु, कर्मचारीहरु, वातावरणीय अभियन्ता, शैक्षिक वर्ग, विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरु, संचारकर्मीहरु साथै स्थानीय वासिन्दाहरु लगायतको सहभागितामा "समन्वय बैठक तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम" आयोजना गरिएको भनी वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धी विवरणमा उल्लेख भई आएको।
२९.	०७१-wo-०३७१, ०७१-wo-०३७२, ०७१-wo-०३७३ अर्जुन कुमार अर्याल समेत	२०७३।०४।२० कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयसमेत	निश्चित समय सीमाभित्र पशु वली दिने प्रथा समाप्त गर्न रणनीतिक योजना तयार गरी चरणबद्ध रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउनु र वली प्रथाको अन्त्य गर्ने गरी आवश्यक कानून निर्माण गर्ने प्रबन्धसमेत मिलाउनु, उक्त कार्यका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने गराउने, • वलीप्रथाको अन्त्यका लागि सूचना सन्देश प्रचार प्रसार गर्नू गराउनू, वली दिने कुरालाई निरुत्साहित गर्दै लैजानु पशु कल्याणको प्रबन्ध गर्न र नेपाली समाजमा पशुपन्छीउपर हुने गरेका सबै प्रकारका निर्दयी र अमानवीय व्यवहारलाई दण्डनीय घोषित गर्न अन्य मुलुकको प्रचलन समेतको अध्ययन गरी हाम्रो सामाजिक सन्दर्भ अनुकूल उपयुक्त कानून निर्माण गर्ने प्रक्रिया अविलम्व अगाडी बढाउनु भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको ।	सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट भएको फैसला कार्यन्वयन गर्ने यस मन्त्रालयबाट पशु कल्यण ऐन, २०८० को मस्यौदा तयार भईरहेको, पशु प्रति हुने निर्दयी व्यवहार रोकन समिति गठन गर्न निर्णय गरेको, विदेशबाट पैठारी गरिने पशुको क्वारेन्टाइन परीक्षण गर्न ८ वटा पशु क्वारेन्टयन कार्यालय रहेको र गढीमाई मेलाका क्रममा हुने गरेको बातावरणीय प्रदुषण तथा पशुजन्य

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			• पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ को दफा २७ बमोजिमको समिति तत्काल गठन गर्ने लगायत थप संयन्त्र खडा गरी कार्य सञ्चालन गर्नू गराउनू, • पशु बधशाला र मासु जाँच ऐन, २०५५ मा कुनै सुधार गर्नु पर्ने भए गरी सो ऐनलाई अविलम्व पूर्ण कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने, पशु क्वारेन्टाइनलाई प्रभावकारी बनाई आवश्यक नाकाहरुमा क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट खडा गर्ने लगायतका चुस्त सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउनु, • गढीमाई मेलाका क्रममा हुने गरेको वातावरणीय प्रदुषण नियन्त्रण गरी स्वच्छ वातावरण कायम राख्न वली दिइएका पशु पन्छीको मासु लगायतका पदार्थको उचित व्यवस्थापन गर्नु , जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्न नदिन आवश्यक प्रबन्ध मिलाउनु । पशु वली दिने दिलाउने कार्यमा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा प्रोत्साहन वा सहयोग पुग्ने गरी सरकारको तर्फबाट कुनै कार्य नगरी त्यस्तो कार्यलाई निरुत्साहित गर्नु, गराउनु भनी परमादेशको आदेश जारी भएको।	पदार्थको उचित व्यवस्थापन हुने गरेको। सम्मानित अदालतको फैसला कार्यान्वयन गर्ने ऐन तर्जुमा गर्नुपर्ने भएकाले ऐनको मस्यौदामा छलफल भई रहेको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
३०.	०७१-wo-०१९२ यम बहादुर मल्लसमेत	२०७४।०१।०७ , भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"... निवेदकहरुले उक्त जग्गा सडक निर्माणको लागि मञ्जुरी नदिएको कुरा निवेदन दावीबाट देखिएकोले कानून बमोजिम क्षतिपूर्ति वा मुआब्जा नदिई उक्त जग्गाबाट सडक लान सकिने कानूनी व्यवस्था नभएकोले सडकमा पर्ने जति क्षेत्रफलको मुआब्जा दिई मात्र निवेदन दावीको कि.नं. ७७५ र ७७६ को जग्गामा सडक निर्माण गर्नु गराउनु भनि विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/२/१२ मा श्री सडक विभागमा पत्राचार गरिएकोमा श्री सडक विभागबाट मिति २०८२/०२/१४ मा श्री पुष्पलाल (मध्यपहाडी) लोकमार्ग योजना कार्यालय कुश्मा, पर्वतमा पत्राचार भएको देखिन्छ भनी भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
३१.	०७१-WO-०८५७ मातृका प्रसाद निरौला	२०७२/०५/२३	विपक्षी नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषदको कार्यालय समेतका नाममा देहायको निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ। १. नेपाल भुकम्पीय जोखिमका दृष्टिले अत्यन्तै जोखिम पूर्ण भौगर्भिक क्षेत्रमा रहेको भन्ने तथ्यहरु सार्वजनिक भैरहेको सन्दर्भमा आगामी दिनमा विभिन्न भौतिक संरचना निर्माण गर्दा वा बस्ति विकास गर्दा भौगर्भिक दृष्टिकोणले उपयुक्त स्थानको पहिचान गरेर मात्र भौतिक संरचना निर्माण वा बस्ती बसाउने कार्य गर्ने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय तथा यस सम्बन्धी विज्ञहरुसमेत संलग्न संयन्त्र निर्माण गरी कार्य गर्ने। २. काठमाडौ उपत्यका लगायत नेपालका विभिन्न शहरहरुमा घना तथा अव्यवस्थित वस्तिको कारण विपत्तिको समयमा ज्यान बचाउन आवश्यक खुला स्थानको अभाव छ। परंपरागत रुपमा कायम रहेको खुला तथा सार्वजनिक स्थानहरु अतिक्रमण गरिएको वा मापदण्ड विपरित घर टहरा लगायतका निर्माण गरिएको भए त्यस्ता संरचनालाई विधिसम्मत तरिकाले हटाउन लगाई प्रतेक बस्ती टोलमा न्यूनतम रुपमा आवश्यक खुला आश्रयस्थल चौर कायम गर्न त्यस सम्बन्धि निकायले तत्काल कार्य प्रारम्भ गर्ने। ३. तोकीए भन्दा बढी उचाइका सबै अग्ला भवनमा भूकम्पले पुऱ्याएको क्षतिको कारण आसपासका सर्वसाधारणका साना र आवास प्रयोजनकोलागी बनेका वा बन्ने घरहरुलाई क्षति पुग्न सक्ने देखिएको र यसरी बनाइएका अग्ला संरचनाका कारण छिमेकका जनताले सधैं त्राशको वातावरणमा बाँच्नु पर्ने नियति सृजना हुन पुगेको छ ।जुन न्यायोचित हुन सक्दैन। तसर्थ त्यस्ता संरचना छिमेकका अन्य	शहरी विकास मन्त्रालयको सहरी विकास महाशाखाबाट मिति २०८२/०१/१९ मा देहायको विवरण प्राप्त भएको जानकारी -नगर विकास ऐन, २०४५ (सँशोधन समेत) मा व्यवस्था भए बमोजिम भौतिक विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन भइरहेका । -भूकम्प प्रतिरोधात्मक भवन निर्माण, भौतिक योजनाको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गरी सुरक्षित बस्ती विकास गर्न बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी अधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७४ लागु गरिएको । सो मापदण्डमा बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्डको कार्यान्वयन एवं सुपरिवेक्षण को नियमित समिक्षा तथा स्थानीय निकायलाई आवश्यक सहजीकरण एवं पृष्ठपोषणको निमित्त शहरी विकास सचिवज्यूको संयोजकत्वमा केन्द्रीय

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			संरचनालाई असर नपार्ने गरी सुरक्षित प्राकृतिका छन् भन्ने कुराको सुनिश्चतता अपेक्षित हुन्छ। अतः मापदण्ड विपरित बनेका सबै संरचना भत्काई उपयुक्त तल्लामा सिमित गर्न लगाउने र यसरी बनेका अग्ला घरहरु प्राविधिक परीक्षण गरी प्राविधिक दृष्टिले सुरक्षित भएको प्रत्याभूति दिन लगाउने। ४. कुनै खास क्षेत्रमा गएको भुकम्पको जानकारी तुरन्त दिन सके अर्को क्षेत्रमा हुन सक्ने क्षतिलाई जोगाउन सकिने हुँदा भुकम्पको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने आधिकारिक निकायको गठन नभएसम्म पूर्व चेतावनी प्रणाली (Early Warning System) जडान गरी द्रुत संचार माध्यमबाट जानकारी गराउने व्यवस्था मिलाउने। ५. सर्वसाधारणको बस्तिमा आवत जावत, हावा, प्रकाशमा अवरोध पुग्ने साथै सर्वसाधारणले जीवनभर आर्जेको भू-सम्पत्तिको उपयोगिता समाप्त हुनेगरी कुनै पनि सरकारी सार्वजनिक वा निजी व्यापारिक प्रयोजनका अग्ला भवन तथा अपार्टमेन्ट निर्माण गर्नु पूर्व त्यसबाट अन्य व्यक्तिको घर आवास वा अन्य सम्पत्ति वा आवत जावतको स्वतन्त्रतामा प्रतिकूल असर पर्ने भएमा मर्का पर्ने सम्बन्धित पक्षलाई यथार्थ सूचना र यथोचित क्षतिपूर्ति दिने र त्यसरी निर्माण हुने संयन्त्रबाट अरुलाई न्यूनतम मात्र क्षति पुग्ने कुराको सुनिश्चतता गराएर प्राकृतिक श्रोतको अनियन्त्रित दोहन नहुने गरी मात्र निर्माण गर्ने अनुमति दिने व्यवस्था गर्ने। ६. बस्ति विकास, शहरीकरण वा आवास योजना सञ्चालन गर्दा भूमिको सम्भाव्यता र उपयुक्तता र भुकम्पीय जोखिमको सर्वेक्षण गरी प्राकृतिक श्रोतसाधनको दीगो उपयोग हुने गरी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड सुदृढीकरण तथा सुपरिवेक्षण समितिको व्यबस्था भएको । -सुरक्षित, उत्थानशील, हरित, समावेशी तथा दीगो विकासको अवधारणाको अनुसरण गरी उत्पादनशील, सुविधायुक्त, व्यवस्थित र अन्तरास्ट्रिय प्रतिबद्धता बमोजिमका बस्ती विकास गर्नका लागि वस्ती विकास नीति, २०८२ तर्जुमा गर्ने कार्य थालनी भएको। -काठमाडौ उपत्यकामा हालसम्म १४५ वटा सार्वजनिक पार्कहरुको पहिचान, संरक्षण र सुधार गरिएको । उद्यान विकास तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ कार्यान्वयनमा रहेको। -नेपालका विभिन्न शहरहरुमा समेत सार्वजनिक पार्क निर्माण कार्य भइरहेका। -बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी अधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७४

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			७. अतिक्रमण भएका सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन सरकारले प्राप्त गरी दैवि प्रकोपको बेला आश्रय लिने पर्याप्त खालि जमिनको योजनाबद्ध संरक्षणकोलागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने। ८. भुकम्पको जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न हाल भैरहेको भवन निर्माण संहिता र मापदण्डको पुनरावलोकन गरी पृथक क्षेत्रमा निर्माण हुने भवन संरचनाको उपयुक्त मापदण्ड यथाशीघ्र बनाई लागू गर्ने र त्यसको सम्बद्ध निकाय तथा स्थानीय निकायबाट नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने। ९. राजमार्ग तथा ग्रामिण सडक निर्माण गर्दा मापदण्ड निर्धारण गरी भुकम्पलगायतका प्राकृतिक कारणबाट हुनसक्ने भूस्खलन र त्यसबाट हुन सक्ने जोखिमको सर्वेक्षण गरी बम ब्लाष्टिङ्ग जस्ता जमिनको भित्रीभागमा कम्पन ल्याउने उपरणको प्रयोग नगर्ने व्यवस्था मिलाउने। १०.नेपालका जंगल, हिमाल, पुरातात्विक तथा ऐतिहासिक महत्वका स्थल तथा मठ मन्दीर पाटी पौवा आदि विश्व सम्पदा सूचिमा परी विश्वकै सम्पत्तिका रुपमा रहेको सन्दर्भमा भुकम्पको कारणले पुऱ्याएको क्षतिको सर्वेक्षण गरी पुर्ववत अवस्थामा ल्याउन त्यस्ता महत्वका वस्तुको पुनः निर्माण जिर्णोद्धारको राष्ट्रिय योजना निर्माण गरी तत्काल लागू गर्ने व्यवस्था मिलाउने। ११.भूकम्पको जोखिम व्यवस्थापन गरी जनताको जीवन र राज्यको सम्पत्तिको संरक्षण गर्न भूकम्प पूर्वको अवस्था (Pre Disaster Stage), भुकम्प हुँदाको अवस्था (During Disaster Stage) र भुकम्प पश्चातको अवस्था (Post Disaster Stage) गरी तत्कालिन र दीर्घकालिन योजना तथा संयन्त्रहरुको स्थापना गर्ने व्यवस्था मिलाउने। भूकम्पकै कारण जीउ बचाउन सफल भए तापनि कतिले घरबास र आश्रय गुमाएको अवस्था हुदा त्यस्ता	समयानुकुल परिमार्जन गरिएको। -मापदण्ड विपरित बनेका संरचनाहरुलाई सुधार गर्न लगाउने गरेको। -संयुक्त आवासको स्वामित्व सम्बन्धी ऐन, २०५४ र नियमावली, २०६० अद्यावधिक गर्ने कार्य भइरहेको। -प्राविधिक टोलीले स्थलगत निरीक्षण गरेपछि मात्र निर्माण सम्पन्न दिने गरेको। -विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १० बमोजिम राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको गठन भई सो अन्तर्गत विपद्का सम्भावित घटनाको बारेमा सम्बन्धित सबैलाई पूर्व जानकारी गराउन, तत्काल सूचना सङ्कलन, विश्लेषण तथा सम्प्रेषण गर्ने र खोज, उद्धार तथा राहत सम्बन्धी कार्यको समन्वय तथा परिचालन गर्न राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			व्यक्तिको पहिचान गरी तिनीहरुलाई रोजगारको व्यवस्था गर्न शीप सिकाई पुन निर्माणको कार्यमा संलग्न हुने प्रबन्ध मिलाउने।	-संयुक्त र बहुतले आवास भवन निर्माणमा देखा परेका समस्याहरू पहिचान गरी समाधानका लागि ऐन नियममा समयानुकूल अद्यावधिक गरी कार्यविधि निर्देशिका तयार गर्ने कार्य भइरहेको । तोकिएका मापदण्ड पुरा गरेपछि मात्र बहुतले भवन निर्माण स्वीकृति दिने गरेको। -बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी अधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७४ समयानुकुल परिमार्जन गरिएको । -बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी अधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७४ मा व्यवस्था गरिएको। -जोखिमयुक्त वस्ती स्थानान्तरण तथा एकीकृत वस्ती विकास सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५÷ लागू भएको । आ.व. २०७५/०७६ देखी एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रम संचालनमा रहेको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				-स्वीकृत बजेटको अधिनमा रहेर उपलब्ध भए सम्म सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गामा आपतकालिन आश्रयस्थल निर्माण गर्ने कार्य भइरहेको । -भवन निर्माण संहिता NBC १०५, NBC २०६ परिमार्जन गरी लागु गरिएको । भवन संहिता बमोजिम डिजाइन तथा निर्माण भएको सुनिश्चित गर्न स्थानीय तहहरुबाट संचालन हुने नक्शापास प्रक्रियामा गुणस्तर परिक्षण, इन्जिनियरिंग सुपरिवेक्षण लगायतका व्यवस्था थप गरी प्राविधिक रुपमा एकरुपता कायम गर्न जाइकासंगको सहकार्यमा स्पष्ट कार्यविधि (Building Construction Working Procedure, BCWP) तर्जुमा गरी नमुना परिक्षणको लागि काठमाण्डौ उपत्यकाका ७ वटा स्थानीय तहहरुमा लागु भइरहेको। -ग्रामिण सडक निर्माण गर्दा भूस्खलन र त्यसबाट हुनसक्ने जोखिमको समेत सर्वेक्षण गर्ने गरेको ।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				सडक निर्माण सुधार गर्न प्रदेश र स्थानीय सरकारको क्षमता अभिबृद्धि तथा संस्थागत सुदृढीकरण गर्ने कार्य भइरहेको । -पुराना सम्पदा, दरबार लगायतका संरचनाहरूको जिर्णोद्वार, पुनर्निर्माण एवं संरक्षण सम्बन्धी कार्य भइरहेको । राणाकालिन दरबारहरु सिंहदरबार मुख्य प्रशासनिक भवन, केशरमहल, बबरमहलको प्रवलीकरण कार्य सम्पन्न भएको छ भने बाल मन्दिर प्रवलीकरण र धरहरा पुननिर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको । -सम्पदा वस्ती सम्बन्धी मापदण्ड, २०७३ कार्यान्वयन भइरहेको। -भवन संहिताको कार्यान्वयनका लागि नितिगत व्यवस्था, जनचेतना तथा अभिमुखीकरण, क्षमता अभिवृद्धि, प्राबिधिक कार्यहरु, अध्ययन-अनुसन्धान, अनुगमन तथा मूल्याँकन र समन्वय तथा सहकार्यका क्षेत्रहरुमा

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				आवश्यक कार्य निरन्तर रुपमा भएको । -जाइकाको सहयोगमा काठमाडौं उपत्यकामा उत्थानशिलताका लागि विपद् जोखिम शासन सुदृढीकरण परियोजना लागु भई उपत्कामा रहेका भूकम्पीय जोखिमले उच्च प्राथमिकताका संरचनाको पहिचान र सेण्डाई फ्रेमवर्क लगायतको स्थानीयकरण भइरहेको । -विपद् जोखिम न्यूनिकरण गर्न पूर्व तयारीको लागि संरचनाको प्रवलिकरण तथा विपद् पश्चात प्रकोप व्यवस्थापनको लागि संरचनाहरुको पुर्ननिर्माण ,पुर्नस्थापनाको लागि प्रवलिकरण कार्य भएको । -प्रबलीकरण सम्बन्धी स्टयान्डर्ड तथा नर्मस र स्पेसिफिकेसन तयार गरिएको। भूकम्प लगायतका सबै खालका विपद्बाट घरवास गुमाएका परिवारलाई स्थायी आवासका लागि अनुदान र प्राबिधिक सहयोग उपलब्ध गराउन "विपद् प्रभावित निजी आवास प्रवलीकरण,

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				पुनर्निमाण तथा पुर्नस्थापना अनुदान कार्यविधि, २०८१ स्वीकृत भई कार्यान्वयन भईरहेको । -भूकम्प प्रभावित क्षेत्रमा कालिगढ तालिम जस्ता बिभिन्न शिपमूलक तालिमहरु संचालन भएका ।
३२.	०७१-WO-०२५७ राजुप्रसाद चापागाईं	२०७३।०२।२६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय /महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक/ संघीय मामिला तथा सा प्र. मन्त्रालय	जीवन नै संकटमा परेका असक्त, असहाय, परित्यक्त तथा चरम गरिबीमा रहेका महिला, बालक तथा बृद्धाअवस्थाका नेपाली नागरिकहरुको बाँच्न पाउने मौलिक अधिकारको संरक्षणका लागि वास्तविक विवरण संकलन गरी एक वर्षभित्र उचित बासस्थान र भरणपोषणको कार्य सम्पन्न गर्नू भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	उल्लिखित मुद्दामा भएको आदेश कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, भूमिव्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय तथा श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयसँग सम्बन्धित भएको हुँदा यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/०२/०७ मा सोही मन्त्रालयहरुमा पत्राचार भएको। महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयबाट कार्यान्वयन भइ रहेको र भए गरेका कामको विवरण

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय पठाइएको जानकारी प्राप्त भएको ।
३३.	०७१- WO- ०२२० छत्रपति प्याकुरेल समेत	२०७९। ०४।३१ अर्थ मन्त्रालय/ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	"निवेदकहरु प्रत्येकको तलव सुविधा के कति भएको रहेछ र कानून र प्रतिपादित सिद्धान्त बमोजिम के कति पाउनुपर्ने हुन्छ हेरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०६६।४।४ को निर्णयबाट निर्धारित भएको निवेदकहरूको तलवमानमा शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १०२ को व्यवस्था अनुरूप हुने गरी हालसम्म नमिलाएको भए कानून बमोजिम तलवमान कायम हुने गरी मिलाई पाउने सुविधा दिनू भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयले फैसला कार्यान्वयनको लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय तथा अर्थ मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा अर्थ मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले वित्तीय क्षेत्र व्यवस्था तथा संस्थान समन्वय महाशाखालाई आदेश कार्यान्वयनको लागि पत्र लेखेको जानकारी प्राप्त भएको।
३४.	०७२- WO- ०१४६/ ०६२- WO- ६६२ हुतराज कोइराला समेत	२०७९/०५/१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट जारी सुर्तिजन्य पदार्थ, बट्टा, प्याकेट, न्यापर्स, पेटी तथा पार्सल, प्याकेजिङ्गमा चेतावनीमूलक सन्देश र चित्र छाप्ने तथा अंकित गर्ने निर्देशिका, २०७१ लाई तत्काल प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्नू, गराउनू, र सो बमोजिम चुरोट र सुर्तिजन्य पदार्थहरु भएको प्रत्येक बट्टा, न्यापर्स, प्याकेट, पेटी तथा पार्सल, प्याकेजिंगको अगाडी र पछाडि दुबै पट्टी ९०(नब्बे) प्रतिशत क्षेत्रफल ओगट्ने गरी घातक रंगीन चित्र र चेतावनीमूलक सन्देश छाप्नु तथा अंकित गर्ने व्यवस्था गर्नु, गराउनु, साथै सो विपरीतका उत्पादित सुर्तिजन्य पदार्थहरूलाई तीन महिना भित्र बजारबाट हटाउनु भनी विपक्षीहरूको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी सूर्तीजन्य पदार्थको बट्टा, प्याकेट, न्यापर्स, पेटी तथा पार्सल प्याकेजिङ्गमा चेतावनीमूलक सन्देश र चित्र छाप्ने तथा अंकित गर्ने निर्देशिका, २०८१ सँग अन्तरसम्बन्धित विषयमा सर्वोच्च अदालतमा ०८१-WO- ११३४ नं. को उत्प्रेषण समेतको रिट निवेदन परी कारवाहीयुक्त अवस्थामा रहेको देखिन

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				आएकोले प्रस्तुत विषयमा जारी हुने अन्तिम आदेश कार्यान्वयन हुने नै हुँदा उपरोक्त मुद्दाको ल.क.को लागि फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा पत्राचार गर्ने गरी फैसला कार्यान्वयन समितिबाट निर्णय भएको।
३५.	२०७२-WO-०२८७ अधिवक्ता पारसमणी भट्टराई	२०७४/१०/१५ परराष्ट्र मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय	नाकाबन्दीबाट नेपालको संविधानको धारा ४,५, २६,४४ प्रदत्त मौलिक हकको उल्लङ्घन हुने हुँदा दुवै पक्ष राष्ट्रहरुले पालना गर्नु पर्ने अन्तराष्ट्रिय मान्यताबमोजिम व्यापारसँग सम्बन्धित बहुपक्षीय तथा द्विपक्षीय सम्झौताहरुको परिपालना र पुनरावलोकन सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्नू भनी विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ।	विद्युतीय व्यापार (ई-कमर्स) ऐन, २०८१ निर्माण भै कार्यान्वयनमा रहेको, निकासी पैठारी सम्बन्धी कानून संघीय संसदमा विचाराधीन रहेको, विश्व व्यापार संगठन, विमस्टेक लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासँग सम्बन्धित विषयमा व्यापारसँग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सम्झौताको पालना, पुनरावलोकन तथा सहजीकरण सम्बन्धी कार्य मन्त्रालयको सम्बन्धित महाशाखाबाट भैरहेको भन्ने समेतका आधारमा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा ल.क.का लागि पत्राचार गर्ने गरी फैसला कार्यान्वयन समितिबाट निर्णय भएको भनी उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
३६.	०७२-WO-०८४०/ ०७३-WO-००३३ दिकिला शेर्पासमेत २ जना	२०७९।०९।२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	".....विमान चालकसमेत जिवन र धन सम्पत्तिको संरक्षण गर्दै नेपालमा रहेको Single engine aircraft को हकमा ICAO Annex ६ ले तोकेको International Standards Safety measures अनुसारको मापदण्ड पुरा भएको वायुयानलाई तोकिएको स्थानमा तोकिएको प्रकृतिको प्रयोजनको लागि मात्र हवाई सेवा संचालन गर्न अनुमति दिने व्यवस्था गर्नू, गराउनू भनी विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेशसमेत जारी गरिदिएको छ।"	आदेश कार्यान्वयनको लागि मिति २०८२/०२/१४ मा संस्कृती पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन महाशाखालाई पत्राचार गरी कार्यान्वयनको अवस्थाको जानकारी माग गरेकोमा हालसम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
३७.	०७२-wo-१०८९ जित बहादुर रायमाझी	२०७४/०७/१४ भौतिक पुर्वाधार तथा यातायात/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"... निवेदक जीतबहादुर रायमाझीले अधिग्रहण गरी बाँकी रहेको अर्थात् बढी भएको जग्गा फिर्ता पाऊँ भनी मिति २०६९।३।२० समेतमा पूर्वाञ्चल डिभिजन कार्यालय ५ नं. डिभिजन प्रमुख लाहान सिराहाको निवेदनको सन्दर्भमा यथाशिघ्र निर्णय गरी दिनु भनी पूर्वाञ्चल डिभिजन सडक कार्यालय नं.५, लाहान, सिराहा समेतका विपक्षीहरूका नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०२/०१ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि भौतिक पुर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।
३८.	०७२-wo-०१७८ भुपेन्द्र बहादुर तामाङ थिङ	२०७३।०९।१३ नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिष	- देशका विभिन्न ठाउँमा सहजरूपमा वितरण हुन सक्ने पर्याप्न खाद्यन्न भण्डारणको व्यवस्था गरी त्यस्तो खाद्यान्नको गुणस्तर उच्च राख्नु, - दीर्घकालीन रूपमा खाद्यन्नको आपूर्ति र सुरक्षाको निम्ति कृषि योग्य भूमिको सुरक्षा गर्न र कृषि योग्य भूमिलाई गैरकृषि प्रयोजनमा रूपान्तरण गर्ने कार्य रोक्नु,	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्र विभाग र कृषि विभागबाट देहायको विवरण जानकारीमा आएको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट प्राप्तः

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		दको कार्यालयसमेत	- देशभित्रका हिमाल, पहाड र तराई क्षेत्रका कृषि कार्यमा उपयोग भइरहेका जमिनको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न उपयुक्त कानूनको तुरून्त निर्माण गरी लागू गर्नु, - विपत्तिको स्थितिमा छिमेकी तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रबाट प्राप्त हुने खाद्यन्नहरू परीक्षण गरेपछि मात्र वितरण गर्नु दुषित सडेगलेका खाद्य वस्तुको सहायता अस्वीकार गर्नु । प्राप्त सहायताको गुणस्तर परीक्षण समेतको निम्ति क्षेत्रीय स्तरमा प्रयोगशालाहरू निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याउनु र खाद्यन्न वितरणमा देशभित्र कार्यरत अनियमित कार्य गर्ने गैरसरकारी संस्थाहरूलाई कालोसूचीमा राख्नु भन्ने निर्देशानात्मक आदेश जारी भएको।	- खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग र मातहतका कार्यालयहरू मार्फत नियमित रूपमा बजार अनुगमन, निरीक्षण कार्य भई दुषित सडेगलेको खाद्य वस्तु नष्ट समेत गरिएको। - यस विभाग अन्तर्गत श्री राष्ट्रिय खाद्य तथा दाना रेफ्रेन्स प्रयोगशाला र विभाग अन्तर्गतका क्षेत्रीय कार्यालयमा समेत प्रयोगशालाहरू निर्माण भई अनुगमन तथा निरीक्षणको क्रममा संकलित नमुनाको परीक्षण लगायतका काम कारबाहीहरू निरन्तर रूपमा भई रहेको। बाँझो जग्गा सदुपयोग कार्यक्रमका लागि आगामि आ.व. २०८२/०८३ मा २८ स्थानीय तहहरूमा सशर्त वितीय हस्तान्तरण मार्फत बजेट व्यवस्थापन गरिएको।
३९.	०७२-WO-१०२६ राजु श्रेष्ठ	२०८०-१०-११ श्री अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग,	"...निवेदकको सेवामा असर पर्ने कुनै कार्य नगर्नु नगराउनु कानून बमोजिम पाउने सुविधाबाट बञ्चित नगर्नु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश समेत जारी हुने ठहर्छ।"	आदेश कार्यान्वयनको लागि मिति २०८१/०५/२० मा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण लाई तथा मिति २०८२/०१/०५ मा नागरिक उड्डयन महाशाखालाई पत्राचार

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		टंगाल काठमाडौ		गरेको भनी पर्यटन मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
४०.	०७२-WO-०८६० अहल्या श्रेष्ठ	२०८०।११।२१ गृह मन्त्रालय समेत	**<u>निर्देशनात्मक आदेश</u>** • ....जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४ लगायतका कानूनहरुले निर्दिष्ट गरेको कानूनी प्रक्रिया पूरा गरी उचित क्षतिपूर्ति प्रदान गर्ने कार्यलाई समेत समानान्तर रुपमा अगाडि बढाउनू। • .... सरोकारवालाहरुलाई सडक विस्तार सम्बन्धी विषयको पूर्व सूचना सम्प्रेषण गर्ने तथा माग भएबमोजिमका सम्बन्धित र सान्दर्भिक सूचना उपलब्ध गराउनू। • नागरिकहरु आवास विहीन हुन सक्ने अवस्था देखिएमा त्यसका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्नेतर्फ उचित कदम चाल्नू। • सडक विस्तार हुने क्षेत्रमा पर्ने सांस्कृतिक, पूरातात्विक तथा धार्मिक सम्पदाहरु तथा प्राचिन महत्वका मठ, मन्दिर लगायतका संरचनाहरुको उचित सम्भार तथा संरक्षण गर्ने, आवश्यक परेमा पुरातत्व विभागसँग समेत परामर्श गरी उचित व्यवस्थापनको कार्य गर्नू। वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावलाई समेत मूल्याङ्कन गरी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय कानूनी व्यवस्थाहरुको पालना गरी कार्य सम्पन्न गर्नू।"	आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखा (गृह मन्त्रालय) मा पत्राचार भएकोमा उक्त निर्देशनात्मक आदेश कार्यान्वयनका सम्बन्धमा जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको ऐन तर्जुमा गरिएको भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
४१.	०७२-WO-०२९० चन्द्रकान्त ज्ञवाली	२०७४।१०।१५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...नाकाबन्दीबाट नेपालको संविधानको धारा ४, ५, १६, ४४ प्रदत्त मौलिक हकको उल्लंघन हुने हुँदा दुवै पक्ष राष्ट्रहरुले पालना गर्नु पर्ने अन्तराष्ट्रिय मान्यता बमोजिम व्यापारसँग सम्बन्धित बहुपक्षिय तथा द्विपक्षीय सम्झौताहरुको परिपालना र पुनरावलोकन सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्नु भनी विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८०/०३/०४ मा आदेश कार्यान्वयनका लागि परराष्ट्र मन्त्रालय तथा उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयमा लेखी पठाएकोमा भारतसँग सन्धि

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				पुनरावलोकन वार्ता/छलफल/बैठक भैरहेको भनी उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
४२.	०७२-WO-०२६२ अधिवक्ता विकास भट्टराई	२०८०।०५।२४ प्र.म.का./ अर्थ/कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	"....संविधानसभाबाट जारी भएको नेपालको संविधानको प्रति निम्न रुपमा प्रक्रियाबाट वितरण गर्नू गराउनू भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी गरिदिएको छ। • कानून किताब व्यवस्था समितिमार्फत् प्रत्येक प्रदेशमा सजिलो र कम खर्चिलो हुने पकेटमा राख्न मिल्ने सानो आकारमा संविधानको प्रति छपाई प्रत्येक घरबास वा धुरीमा उपलब्ध गराउनू। • विद्युतीय माध्यमबाट सजिलैसँग हेर्न र उतार गर्न सक्ने गरी एक निश्चित वेभ साइटमा राख्ने र त्यसको जानकारी सर्वसाधारणलाई दिने व्यवस्था गर्नू। • संविधानका आधारभूत विशेषताहरुको जानकारी हुने सामग्री तयार गरी विभिन्न सञ्चार माध्यम तथा सामाजिक सञ्जालमा वितरण गर्ने प्रवन्ध मिलाउनू। दिर्घकालीन रुपमा संविधानको छापिएको प्रति यथासक्य न्युनतम लागत मूल्य कायम गरी देशका सबै प्रदेश जिल्ला र स्थानीय तहमा नियमित खरिद गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउनू।"	अर्थ मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखासँग समन्वय गरी कार्यान्वयनको प्रकृया अगाडी बढाउने भनी जानकारी प्राप्त भएको।
४३.	०७३-WO-१०२३ चन्द्रकान्त ज्ञवाली समेत	२०७८।०१।१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"......नेपाल भारत बीच खुला सीमाना रहेको सन्दर्भमा खुला सीमानाको नियमन र व्यवस्थापन हुन नसकेको कारण सोको दुरुपयोग गरी सीमा क्षेत्रमा विभिन्न अवैध र अपराधिक गतिविधि भएको, जसले गर्दा शान्ति सुरक्षामा चुनौति बढेको देखिँदा त्यस्ता गतिविधि रोकी प्रभावकारी सीमा व्यवस्थान गर्नु गराउनू भनी प्रत्यर्थीहरुका नाममा देहाय बमोजिमको परमादेश जारी हुने ठहर्छः	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाको च. नं. फै.का./ ७१२. २४४२, मिति २०८१/०८/१६ मा अर्थ मन्त्रालयमा फैसला कार्यान्वयमको लागि लेखि पठाएकोमा अर्थ मन्त्रालयले

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			क) नेपालको संविधान प्रचलित कानून अन्तर्राष्ट्रिय कानून तथा दुई देश बीच भएका सन्धि सम्झौताको आधारमा नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता, स्वाधीनता, स्वाभिमान नेपाली नागरिकको हकहितको रक्षा सीमानाको सुरक्षा र नेपालको राष्ट्रिय हितको संरक्षण प्रयोजनार्थ राजनीतिक एवम् कूटनीतिक पहल गरी आवश्यकता अनुसार थप सन्धि सम्झौता गर्नु पर्ने भए गरी आपसी समानता, सम्मान र पारस्परिक हित एवम् चासोको आधारमा खुला सीमाना व्यवस्थापन तथा नियमन गर्नु गराउनु। ख) खुला सीमाको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि प्रयोग गर्न सकिने आवश्यक ड्रोन, CCTV जस्ता प्रविधिको प्रयोग गरी सुरक्षा निकायले गर्ने निगरानीका लागि सुरक्षा व्यवस्था चुस्त दुरुस्त बनाई नेपाल भारत सीमा वारपार गर्नका लागि निश्चित स्थलमार्गहरुको निक्र्योल गरी उक्त स्थलमार्गहरुबाट आवत-जावत गर्ने यात्रुहरुमा भाषाको समस्या नहोस भन्नका लागि सीमा नाकामा रहेका अध्यागमन कार्यालय तथा सुरक्षा निकायहरुमा कार्यरत जनशक्तिहरुलाई भरसक भाषागत तालिम प्रदान गरी नेपाल प्रवेश गर्ने यात्रुहरुले अध्यागमन कार्यालय वा सुरक्षा निकायमा आधिकारिक परिचयपत्र देखाई त्यसको अभिलेख समेत राखी सीमा क्षेत्रमा हुने आवत-जावतलाई नियमन र व्यवस्थित गर्नु गराउनु। ग) नेपालको संविधान तथा कानूनको अधिनमा रही नेपाल भारत बीच विगतमा भएका सन्धि सम्झौता एवम् ऐतिहासिक दस्तावेजहरु समेतका आधारमा नेपालका मिचिएका सीमा क्षेत्रको स्पष्टता र सिमा अंकनको लागि भारतसँग कुटनीतिक रुपमा पहल गरी समझदारी कायम गरी उचित प्रक्रियाबाट पुनः विवाद उत्पन्न नहुने गरी विवादित सीमाको उचित किसिमले विवादित क्षेत्रको सीमा अंकन गरी विवाद समाधान गर्नु।	अन्तर्गतका निकायलाई आदेश कार्यान्वयनको लागि पत्र लेखेको भनि अर्थ मन्त्रालयबाट जानकारी आएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			घ) साथै हराएका सीमा स्तम्भको निर्माण, पुनर्स्थापना गर्ने र दशगजा क्षेत्र खाली गराउने कार्य विज्ञ समूहले गरिरहेको भन्ने लिखित जवाफमा उल्लेख गरेको देखिँदा उक्त कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाई सम्पन्न गरी गराई सीमा विवाद समाधान गर्नु गराउनू।"	
४४.	०७३-WO-१०२३ चन्द्रकान्त ज्ञवाली समेत।	२०७८/०१/१२ नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपालको संविधान तथा कानूनको अधीनमा रही नेपाल भारतबीच विगतमा भएका सन्धि सम्झौता एवम् ऐतिहासिक दस्तावेजहरु समेतका आधारमा नेपालका मिचिएका सीमा क्षेत्रको स्पष्टता र सीमाङ्कनको लागि भारतसँग कुटनीतिक रुपमा पहल गरी समझदारी कायम गरी उचित प्रक्रियाबाट पुनः विवाद उत्पन्न नहुने गरी सीमा विवादको उचित किसिमले समाधान गर्नू। साथै हराएका सीमा स्तम्भको निर्माण, पुनर्स्थापना गर्ने र दशगजा क्षेत्र खाली गराउने कार्य विज्ञ समूहले गरिरहेको भन्ने लिखित जवाफमा उल्लेख गरेको देखिँदा उक्त कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाई सम्पन्न गरी गराई सीमा विवाद समाधान गर्नू गराउनू।	श्री सर्वोच्च अदालतबाट नेपाल भारतबीच खुला सिमाना रहेको सन्दर्भमा खुला सिमानाको नियमन र व्यवस्थापन हुन नसकेको कारण सोको दुरुपयोग गरी सीमा क्षेत्रमा विभिन्न अवैध र आपराधिक गतिविधि भएको, जसले गर्दा शान्ति सुरक्षामा चुनौती बढेको देखिँदा त्यस्ता गतिविधि रोकी प्रभावकारी सीमा व्यवस्थापन गर्नु गराउनु भनी परमादेश जारी भएकोमा सीमा सम्बन्धी ऐतिहासिक दस्तावेजको खोज, सङ्कलन र अध्ययन, सीमा सम्बन्धी संयन्त्रहरुमा नेपाली सेनाको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने, विभिन्न निकायसँग सीमा विवाद सम्बन्धी विषयमा राय सुझाव दिने, सूचनाको सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने लगायतका कार्यहरु हुदै आएको भनी रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
४५.	०७३-WO–१०९९ सुलभ खरेल समेत	२०७४/०५/१५ वन तथा वातावरण मन्त्रालय/ गृह मन्त्रालय	सरोकारवालाहरूको शिक्षा, स्वास्थ्य, र स्वतन्त्रताको हकलाई मध्येनजर गरी उक्त स्थानमा भएका शिक्षण संस्थाका विद्यार्थी वा अस्पतालका बिरामीलाई समेत प्रतिकुल असर नपर्ने गरी ध्वनी प्रदुषण नहुने कुराको सुनिश्चितता गरेर मात्र कार्यक्रमहरू सञ्चाल गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	प्रस्तावित आदेशको कार्यन्वयनका सम्बन्धमा गृह मन्त्रालयको मिति २०७७/१०/१९ को पत्रबाट प्रहरी प्रधान कार्यालय र जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाण्डौंलाई पत्राचार भएको अवस्था देखिएकोले उपरोक्त आदेश गृहमन्त्रालयको नेतृत्वदायी भूमिकामा कार्यान्वयन हुने पर्ने भनी वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धी विवरणमा उल्लेख भई आएको।
४६.	०७३-WO-०८६६ मोतिबहादुर नेपाल	२०७६।०८।०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गृह मन्त्रालय. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय	"... अन्य अपराध-पीडितहरुलाई दिइने क्षतिपूर्ति, पुनःर्थापना लगायतका पीडित संरक्षणका विविध पक्षमा नेपालको संविधानको धारा २१ तथा अपराध पीडित संरक्षण ऐन, २०७५ मा रहेका प्रावधानहरुको उदेश्यमूलक, न्यायोचित र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीतिगत स्पष्टता कायम गरी निश्चित मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	यस कार्यालयबाट मिति २०८१/०८/१८ मा आदेश कार्यान्वयनको लागि पत्राचार गरेकोमा शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखाबाट आवश्यक कारवाही अगाडी बढाउने भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
४७.	०७३-WF-०००१ बिदुरप्रसाद अधिकारी समेत	२०७३/१२/१७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"…….कुनै सार्वजनिक उत्तरदायित्व बहन गर्ने व्यक्तिलाई राज्यसत्ताको उपयोग गर्ने किसिमको खास जिम्मेवारी दिंदा राज्य र सर्वसाधारण थप संकटमा पर्नसक्ने हुनाले संक्रमणकालिन न्यायको व्यवस्था गर्न र खासगरी सार्वजनिक पदमा नियुक्ति तथा बढुवा लगायतका अन्य कारबाही गर्दा उपरोक्त बमोजिम जिम्मेवारी दिन सार्वजनिक उत्तरदायित्व बहन गर्ने त्यस्तो पदाधिकारीले मानव अधिकार उलङ्घन गरे नगरेको कुराको परीक्षण गरी जिम्मेवारी सुम्पने सम्बन्धमा परीक्षण प्रक्रिया (Vetting Process) सम्बन्धी खास कानूनको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गर्नू भनी विपक्षी नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका नाममा पुनः निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ ।"	यस कार्यालयबाट मिति २०८२/०२/२१ मा रक्षा मन्त्रालयमा कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरेकोमा "श्री सर्वोच्च अदालतबाट आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण माग भएकोमा सैनिक व्यक्तिहरुको नियुक्ति, बढुवा तथा शान्ति सेनाका विभिन्न जिम्मेवारीहरुमा नियुक्ति हुन मानव अधिकार तथा मानवीय कानून उल्लङ्घन सम्बन्धी कसुरमा सजाय नपाएको हुनुपर्ने भन्ने सैनिक ऐन २०६३, तथा विभिन्न सैनिक सेवा नियमावलीहरु तथा शान्ति सेना छनौट सम्बन्धी कार्यविधि,२०७५ जारी भई कार्यान्वयन हुँदै आएको। साथै, सैनिक सेवा नियमावली, २०६९ को नियम ३६ को उपनियम (१) को खण्ड (ज) मा मानव अधिकार र मानवीय उल्लंघन हुने कार्य गरेको भनी अदालतबाट ठहर भएको सैनिक व्यक्ति बढुवाको लागि सम्भाव्य उम्मेदवार हुन नसक्ने व्यवस्था गरिएको" भनी

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
४८.	०७३-WO-११४९ अधिवक्ता प्रेम चन्द्र राई	२०७४/१ २/०७ निर्वाचन आयोग/अर्थ/गृह मन्त्रालय	"..निर्वाचनमा मतदान गर्न पाउने अधिकार नागरिकको आधारभुत मानव अधिकार तथा संवैधानिक अधिकार समेत भएको तथा निर्वाचनमा सवै नागरिकको समान अवसर सहित वास्तविक भावना र इच्छा समेतलाई प्रतिनिधित्व गर्नको लागी वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नागरिकहरुलाई मुलुक बाहिरबाटै सवै तहको निर्वाचनमा मतदान गर्ने अवसर प्रदान गर्नुपर्ने देखिएको तथा सो कार्यलाई व्यवहारिक रुपमा समेत कार्यान्वयन गर्न सकिनेनै देखिदा आवश्यक कानूनी र अन्य पुर्वाधारहरुको व्यवस्था गरी वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपाली नागरिकहरुलाई मतदानको अधिकार प्रदान गर्न विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	आयोगबाट विदेशमा रहेका व्यक्तिको मतदाता नामावली सङ्कलन गर्ने र विदेशमा रहेका मतदाताले मतदान गर्ने विषयलाई समेत समावेश गरी निर्वाचन सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी विधेयकको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरिएको। निर्वाचन सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी विधेयकको अवधारणापत्रमा सैद्धान्तिक सहमतिका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा पठाइएकोमा उक्त मन्त्रालयबाट मिति २०७८।२।२१ मा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्मा पेश गर्न सहमति प्राप्त भएको। उक्त विधेयकको अवधारणापत्रमा सैद्धान्तिक स्वीकृतिका लागि आयोगबाट मिति २०७८।२।२६ मा गृह मन्त्रालयमार्फत् प्रधानमन्त्री तथा

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पेश भएको। साथै, विधेयकको अवधारणापत्रमा सैद्धान्तिक सहमतिका मिति २०७८।०८।२१ मा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा पठाइएको भनी गृह मन्त्रालयको मिति २०७८।०९।०६ को पत्रबाट जानकारी प्राप्त भएको।
४९.	०७३-WO-०९१७ आमोद दाहाल	२०७४/१२/१९ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	रैथाने जातका पशुपन्छीको संरक्षणका लागि हाल भइरहेको नीति, कार्यक्रम र कानूनी व्यवस्था प्रर्याप्त भए नभएको सम्बन्धमा अध्ययन गरी विपक्षी नेपाल सरकारमा प्रतिवेदन पेश गर्न तीन जना विशेषज्ञहरू सम्मिलित अध्ययन समितिको गठन गर्नु भन्ने निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको।	यस मन्त्रालयको मिति २०७७/०९/२० को सचिवस्तरीय निर्णयबाट डा. लोकनाथ पौडेल, प्रमुख पशु विकास अधिकृतको संयोजकत्वमा तीन (३) सदस्य समिति गठन भई उक्त समितिबाट २०७७/११/२८ मा प्रतिवेदन पेश भएको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
५०.	०७३-WO-११०४ अधिवक्ता तुलसी सिंखडा	२०७४/१०/१५ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय,	• कृषियोग्य भूमिमा भइरहेको जथाभावी विषादी र रासायनिक मलको प्रयोगले मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर गर्न तथा जमिनमा उर्वर शक्तिको विनासलाई कम गर्न माटोको वैज्ञानिक परिक्षणलाई प्रभावकारी बनाई विषादी र रासायनिक मलको अत्याधिक प्रयोग भएको क्षेत्रलाई विशेष क्षेत्र निर्धारण गरी माटोको	सम्मनित सर्वोच्च अदालतबाट भएको आदेश बमोजिम जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन ऐन, २०७६ मिति २०७६/०५/१३ मा र जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन नियमावली

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय।	उपचार गरी उर्बर शक्तिलाई कायम राख्न अध्ययन अनुसन्धान टोली गठन गर्नु। • खेतीमा विषादी छर्केको कति समय पश्चात खाद्यान्न सेवन गर्न मिल्ने हो त्यसको किटानी समय विज्ञबाट जाँच गराई त्यस्ता विषादी प्रयोग गरिएका खाद्यान्न प्रयोग गर्ने समयभन्दा अघि बजारमा आए नआएको सम्बन्धमा हुने अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनु। • खेतीयोग्य जमिनमा प्राकृतिक वा प्राङ्गरिक मलको बढी भन्दा बढी प्रयोग गर्ने कृषकलाई आकर्षित गर्न प्राङ्गरिक मलमा दिँदै आएको छुटको प्रतिशतलाई अझ बढाउनु। विषादीको ओसार पसार विक्रि वितरणलाई न्यूनीकरण गर्दै लैजाने प्रयोजनको लागि पञ्जिकरण (दर्ता) प्रक्रियालाई सरल र सहज बनाउनु भनी विपक्षीका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।	२०८१, मिति २०८१/०३/२४ देखि लागू भइसकेको र विषादी बिक्रेताहरूको अनुगमन तथा नियमन कार्यहरू गर्दा ऐन विपरीत विषादी बिक्री बितरण गरेको पाइएमा जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन ऐन, २०७६ बमोजिम कारबाही हुने गरेको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
५१.	०७३-WO-१४०४ अमरनाथ झा	२०७८।०५।२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	**निर्देशनात्मक आदेश** १. "... विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय गुरुयोजना (National Master Plan)को निर्माण गरी लागु गर्ने; २. .. नदी बेसिनमा आधारित भू-उपयोग नीति, भूमि व्यवस्थापन समेका कार्यक्रमहरु निर्माण गर्ने र आवधिक योजनाहरुमा समेत समावेश गरी लागु गर्ने, सो गर्दा वातावरणीय सन्तुलनका लागि आवश्यक भूभाग वन क्षेत्र कायम गर्ने, जैविक विविधताको संरक्षण, सम्वर्धन र दिगो उपयोग को निति अनुशरण गर्ने; ३. ...नदीजन्य पदार्थहरुको मापन गरी वैज्ञानिक तथ्याङ्क तथा बाढीको कारण हुन सक्ने मानवीय र अन्य क्षतिको सम्बन्धमा पनि सूचना प्रविधिमा आधारित विस्तृत तथ्याङ्क संकलन गरी समय-समयमा अद्यावधिक गर्ने; ४. ...विपद् प्रभावित पुनस्थापना हुन बाँकी नागरिकहरुको तथ्याङ्क लिई विपद्पश्चातको	यस कार्यालयले मिति २०८१/०५/१२ मा गृह मन्त्रालय तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासान मन्त्रालयमा कार्यान्वयनको अध्यावधिक विवरण माग गरेकोमा हालसम्म प्राप्त नभएको।

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			पुनर्निर्माण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरु तथ्याङ्कमा आधारित बनाउने ५. संविधानको धारा ३७ ले प्रदान गरेको आवासको हक सुनिश्चित गर्नको लागि आधारभूत सुविधा भएको उत्थानशिल आवास निर्माण गर्न र अन्य सार्वजनिक तथा निजि संरचनाहरुको उत्थानशिलता (resilience) वृद्धि गर्ने; ६. ... राष्ट्रिय स्तरमा नै कृषि बाली तथा पशुपंक्षी बिमाको कार्यक्रम लागू गर्ने; विपद् व्यस्थापन सम्बन्धी ज्ञान र विपद्को सामना गर्न सक्ने क्षमता विकास गर्ने।"	
५२.	०७३-WO-०९१८ विद्यानन्द लेखी	२०७५-०५-१८ संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौं समेत	"...निवेदकको प्रतिष्ठानलाई अनुदान उपलब्ध सम्बन्धी मापदण्डबाट प्रतिष्ठानको वर्गीकरण गर्दा स्वर्गीय प्रभुनारायण चौधरीले देशको राजनैतिक परिवर्तन, सुशासनको स्थापना, देश निर्माण लगायतका क्षेत्रमा पुऱ्याएको योगदान तथा सो प्रतिष्ठानले पेश गरेको वार्षिक कार्य योजना समेतलाई विचार गरी अब उप्रन्त आगामी आ.व. हरुको लागि न्यायोचित र विवेक सम्मत आधारबाट निवेदक प्रतिष्ठानलाई वर्गिकरण गरी अनुदान उपलब्ध गराउनू भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	आदेश कार्यान्वयनको लागि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयका अन्तर महाशाखा बिच समन्वय भएको भनि जानकारी प्राप्त।
५३.	०७४-WO-०५३६ नुतन श्रेष्ठ	२०७५/०४/२३	निवेदकको हकभोगका ३ कित्ता जग्गाहरुको कूल क्षेत्रफल १-९-२-० जग्गा हरियाली क्षेत्रमा परी क्षेत्रफल ०-२-२-३ जग्गा मात्र बाँकी रहे भएको देखिँदा विपक्षी समितिको नीति निर्देशन बमोजिम उक्त हरियाली क्षेत्रमा परेको जग्गा सम्बन्धमा पाउनु पर्ने मनासिब क्षतिपूर्ति निवेदकले पाउनेतर्फ यी निवेदकको निवेदन उपर कारवाही गरी कानून बमोजिम टुङ्गो लगाउनु पर्नेमा बिपक्षी बागमती सभ्यता एकीकृत बिकास समितिले निवेदकको निवेदन उपर कुनै कारबाही समेत गरेको नदेखिएकोले निवेदकले मिति २०७३।१०।६ को द.नं. ८१८ को निवेदन	फैसला/आदेश बमोजिम मुआब्जा/ क्षतिपूर्ति विपक्षी रिट निवेदकले प्राप्त गरिसकेको भन्ने जानकारी अधिकार सम्पन्न वाग्मती सभ्यता एकीकृत विकास समितिको मिति २०८२/०१/२३ को पत्रबाट प्राप्त भएको भनी शहरी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			सम्वन्धमा निवेदकको निवेदन माग बमोजिमको आवश्यक कारबाही गर्नु गराउनु भनी परमादेशको आदेश जारी भएको।"	
५४.	०७४-WO-०९९२ संजय कुमार शाहसमेत	२०७८।०९।२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय / स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय/ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	"....मन्त्रिपरिषद्को मिति ०७१।०९।२४ को निर्णय स्वास्गुय सेवा नियमावलीको नियम ७ अन्तर्गतको अनुसूची ३ को व्यवस्थासँग मिलेको नदेखिँदा संविधान र कानूनको व्यवस्थाबमोजिम पुनरावलोकन गरी यी रिट निवेदकहरुको योऊयता तथा क्षमतालाई दृष्टिगत गरी उचित व्यवस्थापन गर्नू भनी विपक्षीको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयसँग सम्बन्धित भएकोले आवश्यक कारवाहीको लागि मिति २०७९।०७।३० मा पत्राचार गरेको। (प्र.म.का.)
५५.	०७४-WO-०४९४ अ.ज्ञानेश्वर कोइराला	२०८०।११।०८ गृह मन्त्रालय / प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...रिट निवेदनको विषयवस्तुको गम्भीरता र आम नागरिकको सम्वेदनशीलता समेतलाई दृष्टिगत गरी हाल कार्यान्वयनमा रहेको विशिष्ट व्यक्तिको सुरक्षा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७० मा परिमार्जन गरी विशिष्ट व्यक्तिको सवारीको प्रवन्ध गर्दा आम नागरिकको आवागमनमा कमभन्दा कम अवरोध हुने अवस्था सृजना गर्नु भनी विपक्षी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय र नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ..."	गृह मन्त्रालयले विशेष व्यक्तिको सुरक्षा प्रबन्धका सम्बन्धमा अतिविशिष्ट तथा विशिष्ट व्यक्तिहरुको सुरक्षा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१ बमोजिम कार्यान्वयन भई रहेको र सर्वसाधारणलाई सहज हुने गरी गरिएकोले प्रस्तुत आदेशको कार्यान्वयन भएको हुँदा लगत कट्टाको लागि सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				निर्देशनालयमा लेखी पठाउने जानकारी पठाएको।
५६.	०७४-WC-००४७ कृष्ण प्रसाद कटुवाल समेत	२०८१।०३।१२ गृह मन्त्रालय समेत	"...- राज्यका अंगहरु कार्यपालिका, न्यायपालिका र व्यवस्थापिका तथा संवैधानिक अंगहरु समेतको शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त तथा ती निकायहरुको स्वतन्त्रता एवं मर्यादालाई समेत ध्यानमा राखी मर्यादाक्रम निर्धारण गर्नू। - नेपालको संविधानले सबै अदालतमा रहने न्यायाधीशको पद संवैधानीक हुने व्यवस्था गरेको हुँदा नेपालको संविधानको मर्म तथा गरिमालाई समेत मध्यनजर गरी उपयुक्त मर्यादाक्रम निर्धारण गर्नू। - न्यायापालिकामा रहने प्रधान न्यायाधीश लगायत सर्वोच्च अदालतका न्यायधीश, उच्च र जिल्ला अदालतमा रहेका न्यायाधीशहरुको तथा पूर्व प्रधान न्यायाधीश र न्यायाधीशहरुको मर्यादाक्रम निर्धारण गर्दा यो आदेशको प्रकरण २० मा उल्लिखित व्यहोरालाई मध्यनजर गरी गर्नू भनी निर्देशानात्मक आदेश जारी जारी भएको।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/११/२० मा आदेश कार्यान्वयनका लागि गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाएकोमा कुनै प्रगती विवरण प्राप्त नभएको।
५७.	०७४-WO-०५५६ नित्यानन्द पाण्डे	२०७५/४/१३ माहिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय,	• "....सार्वजनिक यातायातको साधनभित्र ज्येष्ठ नागरिक सिट आरक्षण गरी निजहरुलाई सम्मान गर्ने खालका जनचेतना मुलक नारा लेख्नु लेख्न लगाउनु भनी यातायात व्यवसायीलाई जानकारी गराउनु। • ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य परीक्षणको लागि छुट्टै किसिमको टिकटको व्यवस्था गरी सो टिकटमा सम्बन्धित संस्थाबाट ज्येष्ठ नागरिकले प्राप्त गर्ने सुविधाको सूची उल्लेख गर्नु गराउनु र तिनीहरुलाई स्वास्थ्य परीक्षणको क्रममा प्राथमिकता दिने व्यवस्था गर्नु, गराउनु भनी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने संस्थालाई जानकारी गराउनु। सार्वजनिक सेवा प्रदान गर्ने निजी, सामूदायिक तथा सरकारी सेवा प्रदायकसंस्थाको सेवा लिन पुगेका ज्येष्ठ नागरिकलाई सेवा प्रदान गर्ने संस्थाले प्राथमिकता दिने	सार्वजनिक सवारीमा ज्येष्ठ नागरीकलाई निश्चित प्रतिशत सिटको आरक्षणको व्यवस्था गरिएको। ज्येष्ठ नागरिकको लागि स्वास्थ्य बिमाको व्यवस्था गरिएको। ज्येष्ठ नागरिकको सामाजिक सुरक्षाको लागि ज्येष्ठ नागरिक भत्ता वितरण गर्ने गरिएको। सरकारी सार्वजनिक सामुदायिक सेवामा

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय।	दिलाउने व्यवस्था गर्नु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	प्राथमिकतासाथ सेवा दिने गरिएको।
५८.	०७४-wo-०२८३ अधिवक्त पदम बहादुर श्रेष्ठ	२०७५/०९/१० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"......वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ ले वातावरण संरक्षण सहित जलवायू परिवर्तन सम्बन्धी केही व्यवस्था गरे पनि माथि विवेचित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनीकरणको लागि प्रर्याप्त कानूनी व्यवस्था हुन नसकेकोले जलवायु परिवर्तनलाई अनुकूल तथा न्यूनीकरण गर्ने सन्दर्भमा एउटा छुट्टै कानून निर्माण गरी समस्याको सम्बोधन हुन जरूरी भएकोले जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी एकीकृत कानून यथाशिघ्र निर्माण गरी लागू गर्नु गराउनु र सो ऐन लागू नभएसम्म जलवायू परिवर्तन नीति, २०६७ र National Adaptation Programme of Action 2010 **तथा** National Framework for Local Adaptation Plan for Action 2011 समेतले जलवायु परिवर्तनबाट परेका र पर्न जाने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न केही कार्ययोजनाको व्यवस्था गरेको देखिँदा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी एकीकृत कानून निर्माण नभएसम्म उक्त योजना र नीति अनुरूप कार्ययोजनाहरूले गरेका प्रावधानहरूको अवलम्बन र कार्यन्वयन गर्नु गराउनु भन्ने परमादेशको आदेश भएको।"	जलबायु अनुकुलित प्रविधि (जस्तै थोपा सिँचाई, एस आर आइ डीएस आर) र उत्पादन सामग्रीहरू (बीउ, बेर्ना..) को प्रवर्द्धन। वातावरणमा धेरै असर गर्ने रसायनिक विषादीको प्रयोगमा न्यूनीकरण गर्न आइ पी एम पद्धतिको प्रवर्द्धन, जैविक विषादी उत्पादन प्रयोग प्रवर्द्धन साथै जथाभावी रसायनिक विषादीको प्रयोग रोक्न कृषि थोक/हाट बजारहरूमा RBPR प्रयोगशालाहरू सञ्चालन। निर्माण कार्यहरू (चिस्यान घर कृषि हाट बजार र कार्यालय भवन) मा EIA र IEE प्रकृया अवलम्बन गर्ने गरिएको। पोषणसँग सम्बन्धित पोषकतत्व विश्लेषण, खाद्य परिकार विकास, अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				कार्यक्रमहरू खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागको कार्यक्षेत्रभित्र रही सञ्चालनमा रहेको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
५९.	०७४-WO-०१७२ / ०७५-WO-०१५१ दुलारे थारुसमेत	२०७९।०१।१९ प्र.म.का/वन तथा वातावरण/ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयसमेत	"...निवेदन मागबमोजिमको जग्गा छुट दर्ता हुने हो/होइन सो सम्बन्धमा कानून बमोजिम निर्णय गरी सोको जानकारी निवेदकहरुलाई दिनू दिलाउनू भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	उक्त आदेश भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयसँग सम्बन्धित भएकाले मिति २०७९।०३।३० मा कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरिएकोमा हाल सम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
६०.	०७४-wo-०३३१ दिलिप थापा समेत १३४	२०८०/१२/०५ शहरी विकास/ संघीय मामिला/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"....अब गोकर्ण-साँखु जिल्ला मार्गको केन्द्र विन्दुबाट १०/१० मिटरभन्दा बाहिरको फासलामा पर्ने रिट निवेदकहरुको घर जग्गा समेत प्राप्त गर्नुपर्ने भएमा सो घर जग्गाको हकमा सम्म कानून बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी निवेदकहरुलाई उचित क्षतिपूर्ति प्रदान गरेर मात्र घर जग्गा खाली गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/११/१५ मा शहरी विकास मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				२०८१/१०/२४ मा श्री सडक विभाग बबरमहलमा पत्राचार गरिएकोमा सडक विभागमा कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरेको भनी जानकारी प्राप्त भएको।
६१.	०७४-WO-०६८९ विनोदकुमार पोखरेल	२०८१/०२/०८ नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	" वातावरणीय प्रदुषणको अवस्थालाई सुधार गरी स्वच्छ वातावरणको स्थापनाका लागि सर्वपक्षिय प्रयाससहितका कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नू, साथै धुलो धुवाँ व्यवस्थापन गर्न, सवारी साधनबाट हुने प्रदुषण नियन्त्रण गर्न, नदी खोलामा फोहोर फाल्न तथा ढल मिसाउन नदिने लगायत जल प्रदुषण हुन नदिन, सार्वजनिक स्थानहरुमा फोहोर फाल्न नदिन तथा फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापनका लागि हाल भइरहेका मापदण्डहरुमा परिमार्जन गरी ती मापदण्डहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुने तथा ती मापदण्डहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए नभएको विषयको अनुगमनका लागि उचित व्यवस्था गर्नू गराउनु भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी। "	यस मन्त्रालय अन्तर्गत विभाग तथा मन्त्रालय सम्बद्ध निकायबाट फोहोर मैला र ढल व्यवस्थापन सम्बन्धमा थुपै आयोजना सञ्चालनमा रहेको तथा यस मन्त्रालयको २०८१ फागुन मसान्तसम्मको प्रगति (सुरक्षित खानेपानी तथा आधारभूत सरसफाई अन्तर्गत क्रमशः ९६.८५% र १००% प्रगति भएको) सन्तोषजनक रही यस मन्त्रालयको कार्यविभाजन नियामावली बमोजिम फोहोरमैला तथा ढलको उचित व्यवस्थापन गरिरहेको भनी खानेपानी मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
६२.	०७४-wo-००२१ दिपेन्द्र झा	२०७५/०५/१८ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात/ प्रधानमन्त्री	".....आगामी दिनमा सडक निर्माणबाट हुन सक्ने वातावरणीय ह्रासको न्यूनिकरण गरी सुरक्षित भई बाँच्न पाउने हकको सम्मान र संरक्षण गरी दिगो विकासको योजनाबद्ध कार्य गर्नु भनी विपक्षी नेपाल सरकार भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय समेतका नाउँमा देहायको निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।	उक्त आदेशका सम्बन्धमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालले मिति २०८०/११/०३ को पत्रबाट श्री सडक विभाग बबरमहलमा पत्राचार भएकोमा सडक विभागबाट

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय समेत	(क) नेपालको संविधानको धारा ३०(३) मा राष्ट्रको विकास सम्बन्धी कार्यमा वातावरण र विकासबीच समुचित सन्तुलनको लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न यस धाराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन भनी विकास र वातावरणबीच समुचित सन्तुलन मिलाउनु पर्ने राज्यको दायित्व निर्धारण गरेको छ। राजमार्ग तथा सडक निर्माण गर्दा मापदण्ड निर्धारण गरी वातावरणीय ह्रासबाट हुन सक्ने जोखिमको सर्वेक्षण गरी सुरक्षित निर्माणको व्यवस्था मिलाउनु। सडक निर्माण कार्य सम्झौतामा तोकिएको अवधीभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने र निर्माण कार्य गर्दा गुणस्तरलाई मापन गरी कम गुणस्तरको काम गरेमा निर्माण व्यवसायीलाई कानून बमोजिम कारबाही गरी निर्माण कार्य चुस्त दुरुस्त र युद्धस्तरमा गरी अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउनु...।" भनी मिति २०७५।०५।१८ मा आदेश भएको।	देहाय बमोजिमको विवरण प्राप्त भएको भनी जानकारी प्राप्त भएको। आदेश (क) का सम्बन्धमा- • नेपाल सरकारको मौजुदा ऐन, कानून, वातावरण संरक्षण ऐन, वन ऐन, सार्वजनिक खरिद ऐन, र आकर्षित हुने अन्य कानून बमोजिम संचालित सबै आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन गरी सम्बन्धित मन्त्रालयबाट स्वीकृत गराए पश्चात मात्र आयोजना कार्यान्वयन गर्ने गरिएको। • वातावरणीय अध्ययनले पहिचान र आंकलन गरे बमोजिमका निर्माण र संचालन चरणमा आइपर्ने नकारात्मक प्रभावको न्यूनिकरण तथा सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरीका उपायहरु वातावरण व्यवस्थापन योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गरिएको। • दातृ निकाय संलग्न रहेका आयोजनाहरु अन्तर्गत सडक स्तरोन्नति गर्दा सार्वजनिक तथा निजी संरचना आवश्यकता अनुसार स्थानान्तरणको

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				लागि बजेट व्यवस्था गरी resettlement action plan तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गरिएको। Hazardous material storage को उपयुक्त व्यवस्था **र** Spoli disposal को लागि वातावरणीय हिसाबले उपयुक्त स्थान चयन गरि व्यवस्थापन गर्ने गरिएको। वन्यजन्तु मैत्री संरचनालाई डिजाइनमा समावेश गर्ने गरी तयारी गरिएको। Occupational Health and Safety को लागि व्यवस्था गर्ने गरिएको साथै Gender Equity and Social Inclusion का प्रावधानहरु आयोजनामा समावेश गर्ने गरिएको। आदेशको खण्ड (ख) को सम्बन्धमा:- • गुणस्तर नियन्त्रण लगायत कार्य गर्न सुपरभिजन परामर्शदाता नियुक्ति गरी वा विभाग कै आन्तरिक प्राविधिकद्वारा सुपरभिजन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाइएको। • निर्माण व्यवसायीसँग सम्झौता हुँदा पालना गर्नुपर्ने निर्माण कार्यको

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				स्पेसिफिकेसन लगायत तोकी सो बमोजिम गुणस्तर कायम गराउन निर्माण व्यवसायीलाई Quality Assurance Plan तयार गरी पेश गर्न लगाइएको र सोही बमोजिम Quality Control **गर्ने** गरिएको। गुणस्तर कायमको सम्बन्धमा करारीय सम्झौता बमोजिम निर्माण व्यवसायीलाई जिम्मेवार बनाई उक्त सम्झौतामा रहेका व्यवस्थालाई अक्षरश पालना गर्ने गरिएको। कार्यालयको प्रयोगशाला, सडक विभागको केन्द्रीय प्रयोगशालाबाट निर्माण सामाग्रीको परीक्षण गर्ने गरिएको साथै परामर्शदाताको व्यवस्था रहेका योजनामा material engineer लगायत गुणस्तर नियन्त्रण Team को व्यवस्था हुने गरेको। म्यादभित्रै सम्पन्न गर्न निर्माण कार्य प्रगतिको सडक विभाग, सम्बन्धित संघीय सडक सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन कार्यालय र सम्बन्धित निर्देशनालयबाट निरन्तर अनुगमन हुने

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				व्यवस्था मिलाइएको। साथै सडक विभागको केन्द्रीय ठेक्का व्यवस्थापन प्रणाली (CMS) तथा प्रगति अनुगमन सूचना प्रणाली (PMIS) बाट Web-based अनुगमन गर्ने गरिएको।
६३.	०७५-WO-०४७२ रमेश प्रसाद चालिसे विरुद्ध	२०८०/०४/३२ नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय समेत	".....निवेदकले मिति २०७५।३।३२ पछि अवकाश लिएको हो भन्ने यकिन गरी सो यकिन भएको अवस्थामा निजबाट बढी करकट्टी भएको रकम निजले फिर्ता पाउने हुँदा उक्त रकम नागरिक लगानी कोषमा नै रहेको भए सो कोषबाट र सरकारी राजस्वमा जम्मा भइसकेको अवस्थामा अन्य विपक्षीहरुबाट निवेदकलाई फिर्ता दिनु दिलाउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेशसमेत जारी हुने ठहर्छ।"	अर्थ मन्त्रालयले अन्तर्गतका निकायलाई आदेश कार्यान्वयनको लागि पत्र लेखेको। साथै, ५% प्रतिशतभन्दा बढी कट्टी गरिएको रकम निवेदकहरुलाई फिर्ता सम्बन्धमा नीतिगत निर्णय फाइल उठिसकेको हुँदा त्यस्तो निर्णयको आधारमा रिट निवेदन उपरको आदेश कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढेको भनी अर्थ मन्त्रालयबाट जानकारी आएको।
६४.	०७५-WO-०९७७ ज्ञानेन्द्र आरणसमेत	२०७८।०५।१५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय /शिक्षा, विज्ञान तथा	"... द्वन्द्व पीडित शिक्षक सम्बन्धी जाँचबुझ समितिको प्रतिवेदन २०७३ र सो प्रतिवेदनलाई कार्यान्वयन गर्न भनी गठित "द्वन्द्व पीडित शिक्षकको पूनर्बहाली सम्बन्धी कार्यदल प्रतिवेदन, २०७५ मा उल्लेख भएका र नभएका सबै शिक्षकहरुको हकमा समेत देहाय बमोजिमको सुविधा प्रदान गर्नको लागि यो निर्देशनात्मक आदेश समेत जारी गरिदिएको छ भनी विभिन्न आदेश जारी भएकोमा घ नं. मा "नोकरीबाट हटाएका शिक्षकको उमेर हदको नोकरी अवधी बाँकी भए निजलाई पूनर्बहाली भएको दिनसम्मको नोकरी	सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट परमादेश आदेश जारी भएको विषय र नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७८/११/१६ को निर्णय भएको विषयमा उमेर हद बाँकी रहेका स्थायी शिक्षकहरुको पुनर्बाहाली, उमेर हद नाघेका/काँको

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		प्रविधि मन्त्रालय ,	अवधिलाई नियमित गरी सो दिनसम्मको सबै तलव सुविधा प्रदान गरी अवकास भएपछि निवृतभरणको सुविधा समेत प्रदान गरिदिनू"... ।	पद धारण गरेका/ मृतक शिक्षकहरु र अस्थायी शिक्षकहरुको हकमा सेवा सुविधाका विषयहरु कार्यान्वयनमा गई सकेका छन् भने केही शिक्षकहरु हालसम्म हाजिर नहुनु भएको भन्ने सम्बन्धित जिल्लाबाट प्राप्त विवरणबाट देखिन्छ भन्ने जानकारी शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट प्राप्त हुन आएको। साथै, यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८२/०२/२१ मा शिक्षा मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा "प्रस्तुत मुद्दामा २४ जनाको हकमा परमादेश भएकोले सोको कार्यान्वयन भई सकेको हुँदा सोको जानकारी सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा लेखि पठाउने र अन्यको हकमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको र विद्यालय शिक्षासम्बन्धी विधेयकमा सो विषय समावेश भई संघीय संसदको प्रतिनिधि सभामा विधेयक विचाराधीन

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				रहेकोले उक्त विधेयकको व्यवस्था बमोजिम हुने भएकोले सो व्यहोरा उल्लेख गरी सर्वोच्च अदालत फेसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा लेखि पठाउने" भनि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
६५.	०७५-WO-०५९९ प्रकाश नेपाली	२०७७।१२।०६ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय/ कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय/ संघीय संसद सचिवालय	"... दलित समुदाय र सो समुदायका व्यक्तिका समानता, विभेदहिनता, समता, समावेशीता, सहभागिता सम्बन्धी हक अधिकारको प्रचलन र समाजिक न्याय सुनिश्चित हुने आवश्यक प्रवन्ध गर्नु, गराउनू भनी नेपाल सरकार र विपक्षीहरूका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/०५/१२ मा शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय/कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय/ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयहरुमा पत्राचार गरिएको। शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले उक्त आदेश कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेको भनी लेखी आएको।
६६.	०७५-WO-०२६१, ०७५-WO-०१८२,	२०७८।०१।१२ गृह मन्त्रालय समेत (स्थानीय प्रशासन	"..निवेदक व्यवसायी संघ समेतको निवेदक संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र कानून बमोजिम नवीकरण गरी सम्पत्ति जफत गर्ने निर्णय भएको निवेदक समेतको सम्पत्तिको रोक्का फुकुवा गर्नू भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेश समेत जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयले मिति २०८२/०१/१७ मा गृह मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय तथा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा "स्थानीय प्रशासन तथा प्रदेश समन्वय

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
	०७५-WO-०३१२ कृष्ण प्रसाद सुवेदी समेत	तथा प्रदेश समन्वय शाखा)		शाखामा आवश्यक कारवाहीको लागि पत्राचार भएकोमा कुनै जानकारी प्राप्त नभएको" भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
६७.	०७५-WO-०१३३ मोहनप्रसाद ढुङ्गाना	२०८१-०३-१३ नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...साविक कि.नं. ६५ को हाल कि.नं. १७७ को जग्गामा रहेको रिट निवेदकको बसोबासको घरको हकमा, उक्त घर समेत प्राप्त गर्नुपर्ने भएमा सो घरको हकमा सम्म कानून बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी निवेदकलाई उचित मुआब्जा वा क्षतिपूर्ति प्रदान गरेर मात्र उक्त घर प्राप्त गर्नू गराउनू भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश सम्म जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/१२/०५ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि संस्कृती, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयलाई पत्राचार गरेकोमा उक्त मन्त्रालयको कानून शाखाबाट नागरिक उड्डयन महाशाखासँग समन्वय गरी कार्यान्वयन अगाडी बढाएको जानकारी प्राप्त।
६८.	०७५-WO-०५९२ अधिवक्ता पुन्देवी महर्जन	२०८०-१०-१५ कानून/ महिला/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालय समेत	राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण ऐन, २०७६ मा भएको व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी परिवर्तित व्यवस्था बमोजिमको ऐ. नियमावली, २०७७ को अनुसूची १० को Digitalize Software रहेको नदेखिएको र Digital Form ले सबै Information नभरी जन्मदर्ता हुन नसक्ने हुँदा सोलाई ऐनको र नियमावलीको व्यवस्था बमोजिम सरलीकृत गर्नु गराउनु र ऐनले नराखेको अनावश्यक विवरण दिन नसकेको अवसथामा समेत जन्मको आधिकारिक सूचना स्वीकार गर्ने गरी जन्मदर्ताको Digitalize Software परिमार्जन गरी विकास गर्नु।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०४/१८ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय तथा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
६९.	०७५-WO-०७२६ शंकरप्रसाद अधिकारी	२०७९।०८।१३ प्र.म.का/ निजामती किताबखाना/उपराष्ट्रपतिको कार्यालय	"...निवेदकले दिएको राजिनामा लागू हुने मितिबाट अवकाश लिएको मानी निजको उमेर साठी वर्ष पूरा हुन जति अवधि बाँकी छ सो अवधि थप गरी निजको जम्मा सेवा अवधि कायम गरी कानून बमोजिम निवृत्तभरण अधिकार पत्र समेत संशोधन गर्नुपर्ने भए गरी अन्य सुविधाहरु समेत दिनू दिलाउनू भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश समेत जारी हुने ठहर्छ।"	मिति २०७९।१२।१६ मा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा फैसला कार्यान्वयनको लागि पत्राचार गरेकोमा हालसम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
७०.	०७५-WO-०७६४ पविता कार्की	२०७८।०५।०३ प्र.म.का/ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	"...रिट निवेदकले "पे बाईक सेवा" सञ्चालन गर्ने अनुमतिका लागि प्रत्यर्थी यातायात व्यवस्था विभागमा गरेको निवेदन मागबमोजिम पञ्जीकरणका लागि अनुमति दिने वा नदिने सम्बन्धमा निर्णय गर्न जे जो कानूनी प्रकृया पुरा गर्नु पर्छ, सो पुरा गरी यो आदेशको जानकारी प्राप्त भएको मितिले ३ (तीन) महिनाभित्र आधार र कारण खुलाई निर्णय गर्नु गराउनु भनी प्रत्यर्थीहरुका नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	मिति २०७८।०८।०३ को सचिवस्तरीय निर्णयअनुसार यातायात व्यवस्था विभागका महानिर्देशकको संयोजकत्वमा एक समिति गठन भएको र उक्त समितिले कार्य गरिरहेको भनी भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय मिति २०७८।०९।१९ को पत्रबाट जानकारी प्राप्त।
७१.	०७५-WO-०७१९ मोहना चन्द्र सिंहसमेत	२०७८।११।२९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय / सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	" सञ्चार प्रतिष्ठानमा कार्यरत श्रमजीवी पत्रकार बाहेक अन्य कामदार कर्मचारीहरुसमेतको पारिश्रमिक तोक्ने वृद्धि गर्ने सम्बन्धी मिति २०७५।६।३० को सूचना तथा सो सम्बन्धी काम कारवाहीहरु कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भनी विपक्षीहरुका नाममा प्रतिषेधसमेत जारी हुने ठहर्छ।"	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयसँग सम्बन्धित भएकोले आवश्यक कारवाहीको लागि यस कार्यालयबाट मिति २०७९।०७।३० मा पत्राचार गरेको। (प्र.म.का.)

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
७२.	०७५-WO-०१६१ लिला देवी लुइटेल समेत जना-१६ सर्वोच्च अदालत	२०८०।११।२७ गृह मन्त्रालय समेत (आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखा)	"...कानून बमोजिम कसैको हक स्थापित भए देखि बाहेक निवेदकहरुले सट्टाभर्ना पाई स्रेस्ता बमोजिम हक पुगेको जग्गामा निवेदकहरुले निर्वाध भोग गर्न सक्ने अवस्था सृजना गरी निजहरुलाई भोग गर्न दिनु दिलाउनु..."	गृह मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०९/१८ गते सोही मन्त्रालयको आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखामा पत्राचार गरेकोमा उक्त शाखाले जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मोरङलाई २०८१/१०/११ मा आवश्यक कारवाहीका लागि लेखि पठाएको भनि जानकारी आएको।
७३.	०७६-WO-०६९४ सन्ध्या गुप्ता पाण्डेसमेत	२०७९।०५।१५ प्र.म.का/अर्थ मन्त्रालय/ गृह मन्त्रालय	"..रिट निवेदकहरुको जन्म हुँदाको बखत निजको आमा नेपाल कै नागरिक रहेको देखिएको अवस्था हुँदा निवेदकहरुलाई निजहरुको आमाको नामबाट बंशजको नाताले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र प्रदान गर्नु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	आदेश कार्यान्वयनका लागि मिति २०७९।०८।११ मा गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरिएकोमा हाल सम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
७४.	०७६-WO -०३४५ कृष्णप्रसाद शेरचन समेत	२०८१।०२।०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...निवेदकहरूको घरजग्गालाई असर पर्ने वा सो समेत लिई भत्काई सडक निर्माण/विस्तार गर्नको लागि प्रत्यर्थी काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३ को कार्यलायबाट काठमाडौं उपत्यका नगर विकास प्रधिकरणलाई मिति २०७६/०६/०८ प. सं. ०७६/०७७ च.नं. ६६८ मा लेखेको पत्र उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरिदिएको छ। सार्वजानिक हित र विकासको लागि सडक विस्तार गर्न निवेदकहरूको जग्गा आवश्यक परेको भए निवेदकहरूलाई जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४, काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरण ऐन, २०४५ तथा सार्वजानिक सडक ऐन	गृह मन्त्रालयको आन्तरिक प्रशास तथा सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखासँग समन्वय गरिरहेको भनि जानकारी प्राप्त भएको। साथै, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/१०/२२मा

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			२०३१ लगायतका कानूनी व्यवस्था बमोजिमको प्रकृया अवलम्बन गरेर मात्र जग्गा प्राप्ति वा सडक विस्तारका कार्य गर्नु..."	श्री सडक विभाग बबरमहलमा पत्राचार गरिएकोमा सडक विभागबाट सडक डिभिजन, काठमाडौं र चक्रपथ सुधार योजना, काठमाडौंमा कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरेको भनी जानकारी प्राप्त भएको।
७५.	०७६-WO-०७९१ प्रकाश परियारस मेत	२०७९।०१।११ प्र.म.का/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	"..उक्त निर्णय नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०५५ कोअनुसूची ६ तथा स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् नियमावली २०५६ को नियम ३(२)को व्यवसुथा साग मिलेको नदेखिँदा संविधान र कानूनी व्यवस्था बमोजिम पुनरावलोकन गरी रिट निवेदकहरुको योग्यता र क्षमतालाई समेत दृष्टगत गरी यथाशीघ्र उचित व्यवस्थापन गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	मिति २०७९।०८।२५ मा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा पत्राचार गरिएकोमा हाल सम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
७६.	०७७-WO-००१९ अधिवक्ता शशी बस्नेत	२०७९।०३।०३ प्र.म.का/अर्थ/भौतिक /वन तथा वातावरण/ रा.यो.आयोग	"...वायुप्रदुषण नियन्त्रण र रोकथाम गर्न आवश्यक पूर्व सतर्कता अपनाउने गरी करको दर निर्धारण गर्नू गराउनू भनी परमादेश जारी गरिदिएको छ। साथै, (क) वायु प्रदुषणबाट संरक्षण गर्दै स्वच्छ वातावरणको हकको सहज उपयोग गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न अलग्गै कार्ययोजना वनाउनु पर्ने भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेश जारी गरिदिएको छ। (ख) नेपालले पनि विद्युतीय सवारी साधनको व्याट्रीहरुलाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने भन्ने सम्बन्धमा तत्कालै अध्ययन गर्नुपर्दछ जसअनुसार नेपालमा recycling वा reuse plant बनाउन र यसको परिचालनमा सक्षम छ वा छैन वा कत्तिको फाइदाजनक हुन्छ ? साथै प्रदुषण नहुने गरी ब्याट्रीको व्यवस्थापनको निम्ति अन्य विकल्पहरुको खोजी गरी समाधान र व्यवस्थापनको रणनीतिसमेत तयार गर्ने प्रयोजनको लागि फैसला प्राप्त गरेको मितिले ३ महिना	उक्त आदेश कार्यान्वयन गर्न फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयले "कार्यान्वयन रणनीति" को मस्यौदा तयार गरिरहेको र उक्त रणनीतिको मस्यौदामा यस कार्यालयको भूमिका उल्लेख गरी पठाइदिन भनी निर्देशनालयबाट मिति २०८०/१०/१० मा पत्राचार गरेकोमा यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट विभिन्न मितिमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पत्राचार

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			भित्रअध्ययन समिति गठन गरी अध्ययन गर्नू गराउनू । (ग) तसर्थ, विद्युतीय सवारी साधनको चार्ज गर्ने कार्यलाई भरपर्दो र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक र उपयुक्त पहल गर्नू, गराउनू। (घ) दिगो वातावरण संरक्षण (sustainable environmental protection) को निमित्त विद्युतीय सवारी साधन समेतको विकल्पमा रहेको Hydrogen Fuel Cell Vehicles, Biofuel Powered Vehicles, Green methanol powered vehicles, plug-in hybrid vehicles लगायतका अन्य विकल्पहरु मध्ये उत्तम विकल्प के हुनसक्दछ सो को पहिचानगरी उत्तम विकल्प सहितको सवारी साधनको प्रयोगलाई उत्प्रेरित गर्ने वातावरण तयार गर्नू, गराउनू"।	गरेकोमा विद्युतीय सवारी साधनमा प्रयोग हुने ब्याट्रीको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्ययोजना र रणनीति निर्माण गर्ने प्रयोजनकालागि छलफल हुँदै छ भनी जानकारी प्राप्त भएको।
७७.	०७७-WC-००९९ शैलेन्द्र प्रसाद अम्वेडकर समेत	२०७९।०१।०७ प्र.म.का./ राष्ट्रपतिको कार्यालय/ अर्थ/संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	"....खानीजन्य वा नदीजन्य प्राकृतिक स्रोतको दोहन गरी ढुङ्गा, गिट्टी बालुवा आदि निकासी गर्ने सम्बन्धमा संविधानका व्यवस्था, भावना र मर्मसमेत अनुकूल हुने गरी संघीय विधायिकाद्वारा निर्मित कानूनले अन्यथा व्यवस्था नगरेसम्म नेपालको कुनै पनि क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टी बालुवा आदि निकासी गर्ने गराउने कार्य नगर्नु नगराउनु मुलुकको भौगोलिक भौगर्भिक र वातावरणीय संवेदनशीलता समेतलाई दृष्टगत गरी प्रशासन र सुरक्षा निकायहरुसमेतको परिचालन गरी हाल भैरहेको विदेश तर्फको निकासीलाई रोक्न् र वातावरण संरक्षणमा प्रभावकारी व्यवस्था मिलाउन भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ। साथै, ... मुलुकको विकासको आवश्यकतालाई केन्द्रित गरी नदिको सतह गहिरो नहुने, किनारा नभासिने कुरा सुनिस्चित गरी नदीको सापेक्षित रुपमा स्थीर प्रवाह हुने स्थानमा आवश्यक छाँद बाध समेत गरी सो स्थानमा थिग्रन वा जम्मा हुन पुगेका ढुङ्गा, गिट्टी वालुवा समेतका प्राकृतिक स्रोतहरु देशभित्रको पुर्वाधार निर्माणमा मात्र प्रयोग हुने व्यवस्था गर्न विद्यमान नीतिहरुमा पुनरावलोकन गर्नु र वातावरण	चुरेको हकमा छुट्टै मापदण्ड अवलम्बन गर्ने कार्य भएकोछ भनी वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			संरक्षणको सन्दर्भमा दक्ष जनशक्ति सहितको प्रभावकारी संयन्त्र निर्माण गरी वातवारणीय सुशासनको माध्यमले यस विषयको नियमन गर्नू गराउनू भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश समेत जारी हुने ठहर्छ। "	
७८.	०७७-wo-११०८ बुनु अधिकारी समेत	२०७९/०८/१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"..निवेदक कर्मचारीहरुलाई सेवानिवृत्त भएपछि पाउने सुविधाहरु उपलब्ध नगराउँदा भेदभावपूर्ण व्यवहारसमेत हुन पुगी शिक्षा ऐन २०२८ तथा शिक्षा नियमावली २०५९को मर्म र भावना विपरित हुन जाने देखिँदा यी रिट निवेदक कर्मचारीहरुलाई समेत निजहरुलाई अवकाश दिइएको मितिसम्मको अवधिलाई गणना गरी सेवा अवधि कायम गरी निजहरुले अवकाश पाउँदाको अवस्थामा खाइपाई आएको तलबमानका आधारमा सामुदायिक विद्यालयका कर्मचारीहरुलाई प्रादन गरिएसरह सेवानिवृत्त भएपछि पाउने सबै सुविधाहरु दिनू दिलाउनू भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयबाट अर्थ मन्त्रालयमा उक्त फैसला कार्यान्वयनका लागि पत्राचार भएको । अर्थ मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले सबै महाशाखामा प्रगति प्रतिवेदन माग गरेको जानकारी प्राप्त भएको ।
७९.	०७७-WO-०८७४ अम्बिका प्रसाद धितालसमेत	२०८१।०१।१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"......निवेदकहरु प्रयोगशाला जोखिमभत्ता व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७२ ले परिभाषित गरेको जोखिमयुक्त कार्यमा संलग्न हुने अन्तर्गतका कर्मचारीहरु भएको र सोहि निर्देशिकाले व्यवस्था गरेको सेवा सुविधा प्राप्त गर्दै आएको देखिइ रहेको अवस्था हुँदा प्रयोगशाला जोखिम भत्ता व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७२ बमोजिम निवेदकहरुले खाईपाई आएको जोखिमभत्ता निवेदकहरुका हकमा हाल कटौती नगर्नु नगराउनु भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/०४/२३ मा गृह मन्त्रालय तथा अर्थ मन्त्रालयमा कार्यान्वयनको लागि लेखि पठाएकोमा हालसम्म जवाफ प्राप्त नभएको।
८०.	०७७-WO-०१२८ - सर्वोच्च अदालत	मिति २०७९/०६/०८ नेपाल सरकार,	श्री सर्वोच्च अदालतबाट भएको आदेशमा मुख्यतः उक्त लगन दरवार (सिलखाना) पुरातात्विक संरचनामा पर्ने देखिएकोले उक्त संरचनालाई नमास्नु, जीर्ण भए जस्ताको तस्तै बनाउनु, अन्य नयाँ संरचनाहरु नबनाउनु र बनाएको भए भत्काउनु।	उल्लिखित आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धमा यस मन्त्रालयको प्रत्यक्ष भूमिका नरहने भए तापनि उक्त स्थानको सुरक्षाको काम

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
	प्रकाशमणि शर्मासमेत	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत		नेपाली सेनाबाट भइरहेको भनी रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
८१.	०७७-WO-०८७४ अम्बिका प्रसाद धितालसमेत	२०८१।०१।१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"....प्रयोगशाला जोखिमभत्ता व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७२ ले परिभाषित गरेको जोखिमयुक्त कार्यमा संलग्न हुने अन्तर्गतका कर्मचारीहरू भएको र सोही निर्देशिकाले व्यवस्था गरेको सेवा सुविधा प्राप्त गर्दै आएको देखिई रहेको अवस्था हुँदा प्रयोगशाला जोखिमभत्ता व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७२ बमोजिम निवेदकहरूले खाईपाई आएको जोखिमभत्ता निवेदकहरूका हकमा हाल कटौती नगर्नु नगराउनु भनी परमादेश आदेश जारी भएको।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०४/२३ मा गृह तथा अर्थ मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा सो मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०३/३० मा अर्थ मन्त्रालयको बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखालाई आदेश कार्यान्वयनको लागि पत्र लेखिएको र उक्त आदेशसँग सम्बन्धित निर्देशिका कार्यान्वयनमा रहेको जानकारी प्राप्त भएको।
८२.	०७७-WO-०९७३ रुक्सना कपाली	२०८०।०७।२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	रिट निवेदकको नागरिकताको प्रमाणपत्र लगायतका व्यक्तिगत परिचय खुलाउने प्रमाणपत्रहरुमा लैङ्गिक पहिचान विवरणलाई संशोधन गरी महिला कायम हुने गरी अभिलेखमा विवरण अद्यावधिक गर्नु गराउनु तथा यी निवेदकको पहिलाको नाम र लैङ्गिक विवरण अदालतको आदेश वा निवेदककोस्पष्ट लिखित मञ्जुरीबाहेक अन्य कोही कसैलाई उपलब्ध नगराई गोप्य राख्नु राख्न लगाउनु भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/०७/०६ मा शिक्षा मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा उक्त मन्त्रालयले आदेश कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड र त्रिविमा समन्वय गर्ने र

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				सोको जानकारी विश्वविद्यालय अनुदान आयोगमा लेखि पठाएको भनी जानकारी प्राप्त भएको। ।
८३.	०७७-wo-००६९ **विनोद कुमार परियार**	२०८०। १२।०१ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय समेत	"...निवेदकलाई शिक्षा ऐन, २०२८ को दफा ११भ बमोजिमको सुविधाको रकम र पदाधिकार रहेको अवधिको बाँकी बक्यौता तलव, भत्ता, संचित विदा समेतको रकम उपलब्ध गराउने र यस अदालतबाट मिति २०७४/०५/२४ का निर्देशनात्मक आदेश कार्यान्वय गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश समेत जारी हुने नै देखियो। साथै यस अदालतको मिति २०७४/०५/२५ को निर्देशनात्मक आदेश बमोजिम निवेदकलाई अवकाश वापतको सुविधा, वक्यौता तलव, विरामी बिदा, संचित बिदा समेतको रकम समेतका शिक्षा ऐन, २०२८ को दफा ११च रिट उत्प्रेषण परमादेश जारी भएको..."	शिक्षा ऐनको प्रावधान बमोजिम निज शिक्षकलाई रकम उपलब्ध गराइएको भनि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
८४.	०७७-wo-१२३५ **मुगालाल चौधरी**	२०८०। १२।१ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय समेत	"...शिक्षा नियमावली, २०७१ (आठौं संशोधन) को नियम ९४क ले निर्धारण गरे बमोजिम बमोजिम प्रत्यर्थी विद्यालयमा अध्यापन गराएको भन्ने नै देखियो। लामो समयदेखि अस्थायी शिक्षकको रुपमा रही अविछिन्न रुपमा सेवा गरेका रिट निवेदकलाई सेवाबाट अवकास दिँदा कानूनले निर्धारण गरेको सेवा सुविधाबाट बन्चित गर्न न्यायको रोहमा मिल्ने देखिँदा शिक्षा मन्त्रालयको सचिवको मिति २०७७/१०/०७को निर्णय, शिक्षा कितावखानाको मिति २०७७/१०/१४ को निर्णय र सो निर्णको आधारमा प्रदान गरिएको पत्र तथा सो सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारवाही उत्प्रेषणको आदेशले बदर हुने र यी निवेदकलाई शिक्षा ऐन, २०२८ को दफा ११भ वमोजिमको सुविधाको रकम बक्यौता तलव, भत्ता,	उक्त आदेशका सम्बन्धमा शिक्षा ऐनको प्रावधान बमोजिम निज शिक्षकलाई रकम उपलब्ध गराइएको भनि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			संचित विदा समेतको रकम उपलब्ध गराउनु र यस अदालतको मिति २०७४/०५/२५ को निर्देशनात्मक आदेश कार्यान्वय गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश समेत जारी हुने नै देखियो। शिक्षा मन्त्रालयको सचिवको मिति २०७७/१०/०७ को निर्णय र शिक्षा किताब खानाको मिति २०७७/१०/१४ को निर्णय र सो निर्णको आधारमा प्रदान गरिएको पत्र तथा सो सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारवाही उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरिदिएको छ । साथै यस अदालतको मिति २०७४/०५/२५ को निर्देशनात्मक आदेश बमोजिम निवेदकलाई अवकाश वापतको सुविधा, बक्यौता तलव, विरामी बिदा, संचित बिदा समेतको रकम समेतका शिक्षा ऐन, २०२८ को दफा ११च (९) मा उल्लेख भएबमोजिम पाउने सुविधाहरू प्रदान गर्नु भनी विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ ..."	
८५.	०७७-WO-१२७१ कृष्ण कुमार सा.	२०८०-१२-२१ प्रधानमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय समेत	"...रिट निवेदकहरु जोखिमयुक्त अवस्थामा काम गर्ने राष्ट्रसेवक भएको र निजहरुको जोखिमयुक्त कार्य अवस्था समेतलाई विचार गरी नेपाल सरकारले मिति २०७२/०५/२३ मा प्रयोगशालाको जोखिमभत्ता निर्देशिका, २०७२ जारी गरेको। सो बमोजिम निवेदकहरुले मिति २०७३/६/२१ देखि २०७७/३/३० सम्म जोखिम भत्ता पाउँदै आएको समेत देखिँदा कोभिड १९ को कारण शिथिल भएको आर्थिक अवस्थामा सुधार आई देशको अर्थतन्त्र पुनः पहिलाको अवस्थामा कायम हुन आए पछि यी निवेदकहरुले पाउँदै आएको उक्त जोखिम भत्तालाई नियमित रुपमा प्रदान गर्ने तर्फ विचार गर्नू भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने।"	सम्मानित अदालतको आदेशानुसार जोखिम भत्तालाई नियमितता प्रदान गर्ने सन्दर्भमा देशको अर्थतन्त्रको अवस्था समेतका आधारमा प्रस्तुत विषय नेपाल सरकारको अर्थ मन्त्रालय र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय समेतबाट निक्यौल भई कार्यान्वयनका लागि आएमा तत् समयमा कार्यान्वयन हुन सक्ने हुँदा हाललाई यस मन्त्रालयको नाउँको लगत कट्टाको लागि फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयलाई

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				अनुरोध गरी पठाउने गरी फैसला कार्यान्वयन समितिबाट निर्णय भएको भनी उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
८६.	०७७-WO-१२५६ वरिष्ठ अधिवक्ता प्रकाश मणि शर्मा समेत	२०८१-०७-११ गृह मन्त्रालय समेत (प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय सिंहदरवार काठमाण्डौ समेत)	"...कालीगण्डकी-तिनाउ डाइभर्सन बहुउद्धेशीय आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्दा सो आयोजनाबाट नदी तटीय क्षेत्र, जीवजन्तु, जलचर तथा भूमीमा पर्न सक्ने नकारात्मक प्रभाव एवम् असरको उचित मूल्यांकन गरी उक्त नदीमा आश्रीत जीवजन्तु, जलचरलाई प्रतिकुल प्रभाव नपर्ने साथै सो क्षेत्र आसपासको भूमि समेत सुख्खा नहुने गरी कार्य गर्नुका साथै प्राविधिक मूल्यांकन गरी आवश्यक परेको खण्डमा कालिगण्डकी नदीमा २०% वा बढी पानी समेत साविक नदीमा छोड्ने व्यवस्था मिलाउनू।"	फेसला कार्यान्वयनका लागि यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०१/१७ मा गृह मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय तथा वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।
८७.	०७७-WC-०००३ शैलेन्द्र प्रसाद अम्वेडकर	२०७९।०७।२३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"... यातनामा उजुर गर्ने हदम्यादको विषयमा अन्य देशले अवलम्बन गरेको अभ्यासका साथै संयुक्त राष्ट्र संघ मानव अधिकार समितिको सिफारिस समेतलाई मध्यनजर गरी मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा १७०(२) मा रहेको यातनामा ६ महिनाभित्र उजुर गरिसक्नु पर्ने हदम्यादको अवधिको पर्याप्तताको विषयमा आवश्यक भए थप अध्ययन गरी पुनरावलोकन गर्नु भनी नेपाल सरकारको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	यस कार्यालयको च.नं. फै.का./७१२/१३५०, मिति २०८१/०३/२६ को पत्र मार्फत आवश्यक कारवाहीको लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा मुलुकी अपराध (पहिलो संशोधन) संहिता, २०८२ छलफलको क्रममा रहेको भनी कानून, न्याय तथा संसदिय मामिला मन्त्रालयबाट जानकारि प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
८८.	०७७-WO-०५५० डा. पुण्य प्रसाद खतिवडा	२०७७/०९/१६ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयसमेत	चिनी द्योगहरुले उखु किसानहरुलाई बाँकी रकम तत्काल भूक्तानी गर्न र अव आइन्दा उखुको मुल्य नियमित चक्रमा भूक्तानी हुने प्रणालीको विकास गर्न जो जे गर्नु पर्ने हो उचित र आवश्यक प्रवन्ध एवम् सहजीकरण गर्नु गराउनु र त्यसरी गरिएको प्रवन्ध बमोजिम उखुको मुल्य भुक्तानी भए नभएको अनुगमन समेत गरी भए गरेको नदेखिएमा कानुन बमोजिम कारवाही समेत गर्नु गराउनु भन्ने परमादेशको आदेश जारी भएको।	- उखु मिलमा उखु क्रसिङ भएको परिमाणको आधारमा नेपाली उखु कृषकहरूलाई को.ले.नि.का बारा, सिराहा, सुनसरी, सर्लाही, नवलपरासी पश्चिम, कञ्चनपुर, महोत्तरी, रौतहट गरि आठ (८) बटा जिल्लामा उखु कृषकलाई अनुदान दिने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ बमोजिम अनुदान रकम वितरण हुँदै आएको छ। - कृषि विभागबाट जिल्लास्थित समितिबाट प्राप्त हुने विवरणका आधारमा केही जिल्लाका उखु किसानहरूको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने गरेको। - जिल्लास्थित समितिबाट प्राप्त हुने विवरणका आधारमा गत सालसम्म क्रसिङ भएको नेपाली उखुको भुक्तानीको लागि कृषि विभागबाट विभिन्न मितिमा सम्बन्धित ८ वटा जिल्लाका को.ले.नि.का. मार्फत रकम उपलब्ध भइरहेको छ। आ.व. २०८१/८२ मा क्रसिङ भएको नेपाली

क.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				उखुको तथ्याङ्क संकलन भईरहेको साथै आ.व. २०८२/८३ मा पनि उखुको भुक्तानीको लागि बजेट व्यवस्था भएको हुँदा विवरण संकलन भईसकेपछि नियमानुसार भुक्तानीको लागि सम्बन्धित को.ले.नि.का. मा माग भए अनुसारको बजेट LMBIS मार्फत उपलब्ध गराइने। तसर्थ, उक्त आदेश कार्यान्वयन भई रहेको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
८९.	०७७-wo-१२७१ कृष्ण कुमार शाहसमेत	२०८०। १२।२१ नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"...यी रिट निवेदकहरुको जोखिमयुक्त कार्य अवस्था समेतलाई विचार गरी नेपाल सरकारले मिति २०७२।५।२३ मा प्रयोगशालाको जोखिम भत्ता निर्देशिका २०७२ जारी गरेको देखिन्छ। सो बमोजिम यी निवेदकहरुले मिति २०७३।६।२१ देखि २०७७।३।३० सम्म जोखिम भत्ता पाउदै आएको समेत देखिँदा कोभिड १९ को कारण सिथिल भएको आर्थिक अवस्थामा सुधार आई देशको अर्थतन्त्र पुन: पहिलाको अवस्था कायम हुन आएपछि यी निवेदकहरुले पाउदै आएको उक्त जोखिम भत्तालाई नियमित रुपमा प्रदान गर्ने तर्फ विचार गर्नु भन्ने निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०२/०५ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि अर्थ मन्त्रालय, खानेपानी मन्त्रालय, कृषी तथा पशुपन्छी मन्त्रालय, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ती मन्त्रालय, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय तथा वन तथा वातावरण मन्त्रालय पत्राचार गरेको। निवेदकहरूले पाउँदै आएको जोखिमयुक्त भत्ता लाई नियमित रूपा प्रदान गर्ने

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				तर्फ सरोकारवाला निकायहरूसँग छलफल गर्नुपर्ने भएकाले छलफलको चरणमा रहेको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
९०.	०७८-WO -०६६० लगायत ४३ वटा प्रेमीलाल प्रसाद चौधरीसमेत	२०७९।१०।२४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय /लोक सेवा आयोग	"आवश्यक कानूनी प्रवन्ध मिलाइएपछि सो कानूनी व्यवस्थाले थारु लगायत हालसम्म नसमेटिएका अन्य नयाँ आरक्षित वर्गको लागि जे जस्तो अनुपातमा आरक्षणको व्यवस्था गर्छ सो व्यवस्था लागु भए पश्चात कायम हुन आउने कुल पदहरुमध्ये समावेशी समूहमा पर्ने पदको अनुपातको हिसाबबाट यो आर्थिक वर्ष (अर्थात आर्थिक वर्ष २०७९।८०) मा आरक्षण नगरिएबाट वास्तविकरुपमा गुम्न गएका पदहरु समेत समेटी हुन गएको क्षतिको समेत पूर्ति हुने प्रवन्ध मिलाउन भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	अर्थ मन्त्रालयले आफू अन्तर्गतको महाशाखालाई आदेशको प्रतिलिपि सहित आवश्यक कार्यार्थ पत्र पठाइएको भनी जानकारी प्राप्त भएकोबाट सो फैसला हालसम्म कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेको जानकारीमा आएको।
९१.	०७८-WO-०२५० सन्तोष साह तेलीसमेत	२०७९।०२।१० प्र.म.का/संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय/ श्रम तथा रोजगार/अर्थ/वन तथा वातावरण मन्त्रालय	"श्रम ऐन, २०७४ र श्रम नियमावली, २०७५ मा भएका व्यवस्थाहरु कार्यान्वयन नभएको भन्ने जिकिर रहेको हुँदा श्रम ऐन/नियमावली लागू हुने श्रमिकहरुका हकमा उक्त श्रम ऐन र नियमावली बमोजिम निर्धारित न्युनतम सेवा शर्त र सुविधा दिने व्यवस्था गर्न, त्यसको लागि बजेट व्यवस्था मिलाउन र सो बमोजिमको व्यवस्था लागू भए नभएको अनुगमन गर्ने गराउने व्यवस्था समेत हुन विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	आदेश कार्यान्वयनको लागि यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०७९/०८/२५ र मिति २०८१/०४/२५ सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, श्रम, रोजगार तथा सामाजिक विकास मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय तथा वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा आवश्यक कारवाहीको लागि पठाइएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
९२.	०७८-**WO**-०३८२ प्रेमीलाल प्रसाद चौधरीसमेत परमादेश	२०७९/१०/२४ नेपाली सेना, श्री भर्ना छनौट निर्देशनालय, जंगी अड्डा।	थारु समुदायलाई आरक्षण कायम गर्नु पर्ने	श्री सर्वोच्च अदालतबाट भएको उल्लिखित आदेशानुसार आरक्षण व्यवस्थाको कार्यान्वयन कानून मार्फत गर्नको लागि नेपाल सरकारबाट नियम पारित भए पश्चात सैनिक सेवा सम्बन्धी नियमावलीहरुमा आवश्यकता अनुसार गर्नुपर्ने संशोधनको लागि सम्बन्धित निकयहरुसँग आवश्यक परामर्श, छलफल तथा गृहकार्य भइरहेको भनी रक्षा मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
९३.	०७८-WO-१४७४ पदमबहादुर श्रेष्ठ समेत	२०८१-०१-१७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय समेत	"...... हालसम्म क्रसर उद्योगहरु सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि कुनै कानूनी व्यवस्था भएको नदेखिँदा ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन गरी क्रसर उद्योगहरु सुव्यवस्थित रुपमा र वातावरणमैत्री रुपमा सञ्चालन हुने सुनिश्चितताको लागि ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन, बिक्री तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक कानून बनाउनु भनी नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, काठमाडौंको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन, बिक्री तथा व्यवस्थापनका विषय संवोधन हुने गरी निर्माणमुखी सामग्री (व्यवस्थापन तथा नियमन) विधेयक, २०८० यस मन्त्रालयबाट मिति २०८०।०३।१९ मा तर्जुमा सहमति प्रदान गरी सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले मिति २०८०।०७।१६ मा प्रतिनिधि सभामा दर्ता गरिएको भनी कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
९४.	०७८-wo-०२६२ राम लालन यादव	२०८९।०३।०५ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"...निवेदक साविक कार्यरत रही हाल अस्थायी व्यवस्थापन भई काम काज गरी आएको याक विकास फार्म स्याङ्वोचे सोलुखुम्बुमा संघ अन्तर्गतको दरवन्दी समेत खाली रहेको भन्ने निवेदन व्यहोराबाट देखिएको र याक विकास फार्ममा निजको सेवा आवश्यक रहेको भन्ने सम्बन्धित निकायको सिफारिस समेत भएको देखिँदा निवेदकलाई संघमा समायोजन गरी हाल कार्यरत याक विकास फार्म स्याङवोचे शोलुखुम्बुमा पदस्थापन गरी निजको दरवन्दी सोही स्थानमा कायम गरी कामकाज गर्न दिनु भन्ने परमादेश आदेशसमेत जारी भएको।"	सम्मानित अदालतबाट भएको आदेश बमोजिम निवेदकलाई संघमा समायोजन गरी निज कार्यरत याक विकास फार्म स्याङवोचे शोलुखुम्बुमा पदस्थापन गरी निजको दरवन्दी सोही स्थानमा कायम गरी हाल निज उक्त स्थानमा नै कार्यरत रहेको भनी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
९५.	०७८-wo-००५६ र ०७८-wo-०४१७ डा.रविप्रकाश शर्मासमेत	२०७९।०२।३१ प्र.म.का/संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	तत्काल प्रचलित निजामती कर्मचारी अस्पताल कर्मचारीहरुको सेवाका शर्त र सुविधा)विनियमावली, २०७० बमोजिम लोक सेवा आयोगकोपरामर्श लिनुपर्ने भएमा सोसमेत लिई चार वर्ष सेवा अवधि पुगेका चिकित्सक एवम् कर्मचारीहरुमधे प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षाको माध्यमबाट स्थायी दरबन्दीका पदमा स्थायी नियुक्ति गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	मिति २०७९।०८।२५ मा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयर स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा हालसम्म कार्यान्वयन भएको भनी कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
९६.	०७९-wo-००९२ लक्ष्मण बस्नेत समेत	२०८०।०४।३२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को	"....निवेदकहरुले मिति २०७५।३।३२ पछि अवकाश लिएको हो भन्ने यकिन गरी सो यकिन भएको अवस्थामा निजहरुबाट बढी करकट्टी भएको रकम निजले फिर्ता पाउने हुँदा नागरिक लागानी कोषमा नै रकम रहेकोमा सो कोषबाट र सरकारी राजस्वमा जम्मा भइसकेको अवस्थामा अन्य विपक्षीहरुबाट	अर्थ मन्त्रालयले सबै महाशाखाहरुलाई आदेशको प्रतिलिपि सहित आवश्यक कार्यार्थ पत्र पठाइएको। साथै, ५% प्रतिशतभन्दा बढी कट्टी गरिएको रकम निवेदकहरुलाई फिर्ता

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		कार्यालयसमेत	निवेदकलाई फिर्ता दिनु दिलाउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेशसमेत जारी हुने ठहर्छ।"	सम्बन्धमा नीतिगत निर्णय फाइल उठिसकेको हुँदा त्यस्तो निर्णयको आधारमा रिट निवेदन उपरको आदेश कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढेको भन्ने व्यहोरा अर्थ मन्त्रालयबाट जानकारीमा आएको।
९७.	०७९-WO-१२६१ ज्ञानेन्द्र आरणसमेत	२०८१।०१।१७ अर्थ/गृह/ कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"..द्वन्द्वकालका अयोग्य लडाकुको प्रश्न शान्ति प्रकृयाको एक सानो हिस्सा मात्र रहेको र विगतको सशस्त्र द्वन्द्वबाट रिट निवेदकहरु लगायतका हजारौं व्यक्तिहरु विभिन्न चरणमा विभिन्न किसिमले पीडित र प्रभावित भएको सन्दर्भमा सबै द्वन्द्वपीडित तथा द्वन्द्व प्रभावितहरुको सरोकारहरु न्यायोचित ढङ्गले संबोधन गर्नु राज्यको अहम जिम्मेवारी देखिन्छ। द्वन्द्व प्रभावित सबै पक्षको सरोकारको समुचित संवोधन नगरी केवल अयोग्य लडाकुहरुको विषयलाई मात्र संवोधन गर्नु संक्रमणकालीन न्यायको मर्म अनुकुलसमेत नहुने भएकाले अगामी दिनमा सरकारले संक्रमणकालीन न्यायका बाँकी काम कारवाहीहरु गर्दा सत्य अन्वेषण, न्याय र द्वन्द प्रभावित सबै पक्षको परिपूरणको न्यायोचित प्रबन्ध गर्ने गरी आवश्यक र उपयुक्त व्यवस्था गर्नु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा यो निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/१०/१३ को पत्रबाट आवश्यक कारबाहीको लागि गृह मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय तथा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा पत्रचार भएको। अर्थ मन्त्रालयलको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाको प.सं. २०८१/८२ च.नं. १५२ मिति २०८१/०९/१२ को पत्रबाट बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखालाई प्रस्तुत निर्देशनात्मक आदेश कार्यान्वयन सन्दर्भमा सम्बन्धित मन्त्रालय/निकायसँग आवश्यक समन्वय गर्न तथा संक्रमणकालीन

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				न्यायका बाँकी कामकारबाहीहरू सम्पन्न गर्दा नेपाल सरकारमा पर्ने आर्थिक दायित्वका विषयहरूलाई संवोधन तथा विश्लेषण गर्न आवश्यक देखिएकोले आदेश कार्यान्वयनका लागि पत्र लेखिएको भनी जानकारी प्राप्त भएको। साथै, गृह मन्त्रालयको फैसला कार्यान्वयन शाखाले सम्बन्धित महाशाखामा समन्वय भई कार्यान्वयन अगाडी बढेको भनी जानकारी प्राप्त भएको।
९८.	०७९-wo-०६६८ विप्लव लामिछाने	२०७९।११।४ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय समेत	"...चिकित्सा शिक्षा ऐन, २०७५ को दफा १६ ले परिकल्पना गरे बमोजिम योग्यताक्रममा माथि रहेको उम्मेदवारलाई उपयुक्त समय सहित छनौटको अवसर पुनः प्रदान गरेर मात्र रिक्त हुन आएका सिटहरु दोस्रो चरणमा लैजानु न्यायपूर्ण हुने देखिंदा मिति २०७९।०९।०७ को सूचनाको दफा ९ मा उल्लिखित computer based matching पछि पहिलो चरणको भर्ना सूचि प्रकाशन गर्ने र प्रकाशित सूचिमा तोकिएको समयावधि भित्र योग्यताक्रममा माथि रहेको उम्मेदवार भर्ना नभई रिक्त हुन आएका सिटहरुको विषयमा भर्ना भैसकेका वा नभएका उम्मेदवारहरुलाई कम्तिमा पनि दुई दिनको समय दिई सकेसम्म computer based सिस्टमबाट र कुनै कारण सो गर्न नसकिने भएमा म्यानुअल रुपबाट सोही चरणमा सहभागी उम्मेदवारलाई पहिले नै निजले प्राथमिकता निर्धारण गरे बमोजिम रिक्त सिटमा छनौटको अवसर पुनः प्रदान गरी त्यसपछि मात्र रिक्त सिटहरुमा	उक्त आदेश शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट कार्यान्वयन भएको भनी जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			योग्यताक्रम र प्राथमिकताको आधारमा दोस्रो चरणको म्याचिङ गरी भर्ना गर्नु, दोस्रोम्याचिङमा पनि सोही अनुसारको प्रक्रिया अवलम्वन गरी रिक्त सिटहरुमा समापन चरणको म्याचिङमा लैजाने व्यवस्था गर्नु र सो गर्नको लागि हालको भर्ना प्रक्रिया जहाँबाट रोकिएको छ त्यहिबाट पुनः शुरु गर्नु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी गरिएको ।"	
९९.	०७९-WC-००५३ बरिष्ठ अधिवक्ता बालकृष्ण नेउपाने	२०८०।११।३० गृह मन्त्रालय समेत	"... आगामी आवधिक निर्वाचन पूर्व प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०७४ समेतका विभिन्न तहका निर्वाचनसंग सम्वन्धित प्रचलित कानूनमा संविधानको शब्द, भाव र मर्म अनुरुप आवश्यक पुनरावलोकन गर्नू गराउनू भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	गृह मन्त्रालयबाट निर्वाचन सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक तर्जुमा गरी सहमतिको लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा पठाइएको र सहमति प्राप्त भएपछि संघीय संसद्मा विधेयक पेश गरिने व्यहोरासहित लगत कट्टाको लागि सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा लेखी पठाउने भनि निर्णय गरेको जानकारी प्राप्त भएको।
१००.	०७९-WO-०६६६ शिवाङ्गी दुवे	२०८०।०७।१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	".......निवेदकको स्वघोषणा स्वयंमा नै विदेशी नागरिक नरहेको निस्साको रुपमा ग्रहण हुने अवस्था हुँदा निज निवेदकलाई आमाको नारिकताको आधारमा अंगीकृत नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र प्रदान गर्न प्रक्रिया अगाडि बढाउनु भनी विपक्षीको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०७/०६ मा आदेश कार्यान्वयनका लागि गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाएकोमा हालसम्म कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
१०१.	०७९-WO-००६१ नगेन्द्र प्रसाद पौडेल	२०८१।११।०४ अर्थ, गृह, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय /प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...श्री बुढानिलकण्ठ मन्दिरको मर्मत संभार, विस्तार गर्ने र संरक्षण गर्ने पवित्र उद्देश्यले मन्दिरका नाममा जग्गा प्राप्तिको लागि सरकारले सम्पूर्ण विवरण उल्लेख गरी मिति २०४४।०५।३१ को गोरखापत्रमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख गरेका जग्गाहरु अधिग्रहण गर्ने, मुआब्जा दिने लगायतका काम कारवाही हाल सम्म अनिर्णित अबस्थामा रहेको देखिएकोले उक्त सूचना बमोजिम जग्गा प्राप्तिको कार्यलाई टुङ्गोमा पुऱ्याउन विपक्षीहरूको नाममा परमादेशको आदेश जारी भएको।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८२/०२/१२ मा उक्त आदेश कार्यान्वयनका लागि अर्थ मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, तथा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा हाल सम्म कुनै जवाफ प्राप्त नभएको।
१०२.	०७९-WO-११७८ सरस्वती तिमसेना समेत	२०८१।०१।२० शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय समेत /प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...........शहिद परिवारलाई नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रदान हुने सेवा सुविधा यी शहिद भुपेन्द्र तिमसिनाको परिवारलाई समेत समान रुपमा उपलब्ध गराउनु भनी नेपाल सरकारको नाममा संविधानको धारा १४४ बमोजिम विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/०८/१८ मा गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा उक्त फैसला कार्यान्वयन हुने भनी गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भऐको।
१०३.	०८०-WO-०६०८	२०८१।०४।१६	"...रिट निवेदकहरूलाई तलबमान कायम तथा ग्रेड रकम मिलान गरी नपुग तलब तथा ग्रेड रकम भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा परमादेश जारी भएको देखिन्छ।"	आदेश कार्यान्वयनको लागि यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
	विनय बहादुर चन्दसमेत	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत		महाशाखाबाट २०८१/०८/१३, च.नं. २५११ र मिति २०८१/१२/१७, च.नं. ४९९७ को पत्रबाट आवश्यक कारबाही अगाडी बढाउनका लागि गृह मन्त्रालय तथा अर्थ मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।
१०४.	०८०-WO - १२१७ ङिमा साङ्गे शेर्पा समेत	२०८१। ०७।११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	रिट निवेदकहरुले दाबी गरेको अरुण- ३ जलविद्युत परियोजनाको पहुँचमार्ग साविक लम्बाई २४ कि.मी. लाई बढाई २८.६९ कि.मी. र सडकको चौडाई २० मिटरलाई ३० मिटर कायम गर्दा उक्त पहुँचमार्गमा पर्न गएको निवेदकहरुको जग्गाको मुआब्जा निजहरुले पहिले नै प्राप्त गरिसकेको हो होईन भनी कुनै प्रमाणबाट देखिएको अवस्थामा सो को एकिन गरी दावी बमोजिम निवेदकहरुको अधिग्रहणमा परेको थप जग्गाको मुआब्जा पहिले नपाएको भन्ने देखिएको अवस्थामा यी निवेदकहरुको सडकमा परेको भनिएको थप जग्गाको हकमा विपक्षी जिल्ला प्रशासन कार्यालय, संखुवासभाको मिति २०७१।१२।२३ को सूचना बमोजिमको मुआब्जा वितरणको कार्य यो आदेश प्राप्त भएको मितिले एक महिना भित्र गर्नु गराउनू भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	आदेश कार्यान्वयनका लागि यस कार्यालयको फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/१०/०९ मा अर्थ तथा गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा अर्थ मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखासँग समन्वय गरी आदेश कार्यान्वयन अगाडी बढाएको भनी अर्थ मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको। साथै, गृह मन्त्रालयबाट फैसला कार्यान्वयन गर्न जिल्ला प्रशासन कार्यालय, संखुवासभासँग विवरण माग गर्ने र प्रगति सहित लगत

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				कट्टाको लागि सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा लेखी पठाउने भनी जानकारी प्राप्त भएको।
१०५.	०८०-WO-०६६९ गोविन्द खनाल	२०८१।०३।१० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"निजामती सेवाका राजपत्राङ्कित प्रथम, द्वितीय, तृतीय श्रेणीका कर्मचारीहरुको आधारभूत तलबमान समान मर्यादाक्रममा रहेका अन्य सरकारी सेवाका कर्मचारी सरह हुने गरी अविलम्ब सुरु तलबमान समायोजन/निर्धारण गर्नु गराउनू भनी नेपालको संविधानको धारा १३३(२) र (३) बमोजिम प्रत्यर्थीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ" भनी आदेश जारी।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०३/२६ मा फैसला कार्यान्वयनका लागि पत्रचार गरेकोमा अर्थ मन्त्रालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०३/३० को पत्रबाट बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखालाई आदेश कार्यान्वयनको लागि समन्वय गर्न आवश्यक कार्यार्थ पत्र लेखिएको भनी जानकारी प्राप्त भएको।
१०६.	०८०-WO-०२१९ रामकुमार कार्की	२०८०।०९।२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...कुनै व्यक्तिलाई झूठो आरोप र गलत अभियोजनका कारण सजाय गरी कैदमा राखिएकोमा मुद्दाको अन्तिम निर्णय हुँदा सफाइ पाएको व्यक्तिलाई राज्यको तर्फबाट दिनुपर्ने उचित क्षतिपूर्तिका सम्बन्धमा ६ महिना भित्र कानूनको मस्यौदा निर्माण गरी संसदमा पेश गर्नु भनी विपक्षीहरुका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ भनि निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको।"	शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा राहत तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन शाखामा पटक पटक पत्राचार भएको। क्षतिपूर्ति स्वरुप रु. पाँच लाख प्राप्त भएको भनी गृह

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
				मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
१०७.	०८०-WO-०२८० डा.पुण्यप्रसाद खतिवडा	२०८०।०७।१५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"....... भविष्यमा समेत पशुजन्य रोगको प्रकोप उत्पन्न भएमा समयमा नै सचेत भई सोबाट समाज र जनसमुदायमा पर्ने प्रभाव न्यून गर्नका लागि प्रयत्नशील रहनुपर्ने भएकाले पशुहरूको ओसारपसार, त्यस्ता पशुको दूध तथा दूधजन्य पदार्थ र पशुहरूबाट उत्पादन हुने अन्य पदार्थ वा वस्तुहरूको विक्री वितरण र आपूर्तिमा गुणस्तरीयता र मानव स्वास्थ्यको दृष्टिकोणले जिम्मेवार तथा जवाफदेहीपूर्ण तवरबाट आश्वस्त पार्ने कार्य सम्पादन हुने आवश्यक व्यवस्था गर्नु" भनी नेपाल सरकारका सम्बद्ध मन्त्रालय एवम् विभागसमेतका नाममा निर्देशात्मक आदेश जारी।"	यस कार्यालयले मिति २०८१/०३/१९ मा कृषी तथा पशुपन्छी मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा आदेश कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरेकोमा हालसम्म कुनै जानकारी प्राप्त नभएको।
१०८.	०८०-WO-०४२२ पृथ्वीराज सिंह समेत	२०८१-०८-२६ नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचय व्यवस्थापन शाखा (गृह मन्त्रालय) जि.प्र.का. काठमाण्डौ	माथि विवेचित तथ्य, आधार र कारणबाट प्रत्यर्थी गोकर्णेश्वर नगरपालिका वडा नं. ८ को कार्यालयले निवेदकहरु पृथ्वी राज सिंह र अम्बर राज सिंहलले आफ्नो जन्मदर्ताको प्रमाणपत्र एवं उक्त स्थानमा बसोबास गरेको देखिने जग्गाधनी प्रमाण पूर्जा सहित विदेशी नागरिकसँग विवाह गरेकी नेपाली आमाको नाउँबाट अंगीकृत नेपाली नागरिकता तथा नाबालिग परिचयपत्र प्राप्त गर्न आवश्यक सिफारिस गरी पाउन योग्य भएको भन्ने कुरा प्रमाणित गर्ने आवश्यक विवरण तथा कागजातहरु पेस गरेमा संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्था अनुरुप निवेदकहरुको उमेरको आधारमा नागरिकता तथा नाबालिग परिचयपत्रको लागि आवश्यक सिफारिस प्रदान गर्नु भनी विपक्षी गोकर्णेश्वर नगरपालिका वडा नं. ८ तथा सो वडाका वडा अध्यक्षको नाममा र कानून बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गरी आएमा निवेदकहरुलाई कानून बमोजिम नागरिकताको प्रमाणपत्र प्रदान गर्नु भनी विपक्षी गृह मन्त्रालय समेतको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	यस कार्यालयबाट मिति २०८२/०२/०८ मा गृह मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा कार्यान्वयनको लागि पत्राचार गरेकोमा हालसम्न कार्यान्वयनको कुनै अध्यावधिक विवरण प्राप्त नभएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
१०९.	०८०-WO-०६०८ विनय बहादुर चन्द समेत १४ जना	२०८१।०४।१६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सिंहदरबार काठमाण्डौ, गृह मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय	"....नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदबाट सैद्धान्तिक सहमती प्राप्त गरी गृह मन्त्रालयबाट नेपाल प्रहरी र प्रदेश प्रहरीको संगठन र व्यवस्थापन सर्वेक्षण पुनरावलोकन प्रतिवेदन २०७८ ले प्रस्ताव गरे बमोजिम निवेदक समेतका प्र.व.ना.नि. हरुको तलब वृद्धि गरी तलवमान कायम गर्न कमी भएको रकम तथा ग्रेड थप गरी तलवमान मिलान गरी तलवमान कायम गरी बढुवा भए पश्चात बढुवा भएको अनुभुति दिलाई मनोबल उच्च राख्न थप २ ग्रेड समेत गरी ५ ग्रेड थप गरी तलव तथा ग्रेड सबै प्र.व.ना.नी हरुले नियुक्ति पाएकै मितिदेखि गणना गरी हालसम्मको नपुग तलब ग्रेड समेत अविलम्ब भुक्तानी पाउने गरी दिन दिलाउन जे जो गर्नुपर्ने हो सबै प्रक्रिया पुरा गरी दिनु दिलाउनु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ	फैसला कार्यान्वयनको कार्य अगाडी बढाउन यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/०८/१३ मा गृह मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको।
११०.	०८०-WH-०२९० कुमार श्रेष्ठ	२०८१/०१/१६ गृह मन्त्रालय समेत (स्थानिय प्रशासन तथा प्रदेश सम्वय शाखा/ कारागार व्यवस्थापन विभाग)	"...निवेदक सुजन भन्ने सजन कुमार श्रेष्ठले कैद सजाय माफी सम्बन्धी सुविधाको निवेदन दिएमा उक्त निवेदन ग्रहण गरी ... तत्काल प्रचलित कानुनी व्यवस्थाको अधीनमा रही निजले गरेको कसुरको प्रकृति, कसुर गर्दाको अवस्था तथा सो को गम्भीरता र निवेदकको चालचलनसमेतका कुराको आधारमा कैदकट्टी सम्बन्धी सुविधा दिन उपयुक्त हुने वा नहुने के हो? सो को आधार र कारणसहित उपयुक्त निर्णय गर्नु र सो निर्णयको जानकारी निवेदकलाई समेत दिनु भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको जारी भएको |	यस कार्यालयबाट मिति २०८१/१२/०५ मा आदेश कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरेकोमा गृह मन्त्रालयको स्थानीय प्रशासन तथा प्रदेश समन्वय शाखाबाट कार्य अगाडी बढाउने भनी जानकारी प्राप्त भएको।
१११.	०८१-WF-००१० अधिवक्ता बिमल पोखरेल	२०८१।१०।०६ गृह मन्त्रालय समेत	"- राष्ट्रिय परिचयपत्र प्राप्तीका बारेमा सबै नागरिकलाई जानकारी गराउन सूचना प्रवाह गर्ने कार्यमा निरन्तरता र थप प्रभावकारिता ल्याउने कार्य गर्नु। - आर्थिकरूपले विपन्न, अशक्त र असहाय अवस्थामा रहेका, असहाय एकल महिला, अपाङ्गता भएका,	नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र शाखा मार्फत कार्यान्वयन गरी जानकारी पठाउनको लागि राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			बालवालिका, आफ्नो हेरचाह आफैं गर्न नसक्ने तथा लोपोन्मुख जातिका सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने अवस्थाका नागरिकका बासस्थान नजिकको बिन्दुमा पुगी व्यक्तिगत तथा जैविक विवरण संकलन गरी राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरणको कार्य सरल, सहज र पहुँचयोग्यरूपमा अभियानकै रूपमा सञ्चालन गरी यथाशीघ्र सम्पन्न गर्नु। - राष्ट्रिय परिचयपत्र नभएकै कारणले सामाजिक सुरक्षा भत्तालगायतका सार्वजनिक सेवा प्राप्तीका लागि व्यहोर्नु परेको झन्झट, असहजता र कठिनाईको यथाशीघ्र अन्त्य गर्नू, गराउनू भनी निर्देशनात्मक आदेश गारी भएको।"	विभागमा लेखी पठाई सोको प्रगति सहित लगत कट्टाको लागि सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा लेखी पठाउने भनि गृह मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त।
११२.	०८१-WF-००१४ वरिष्ठ अधिवक्ता ध्रुवलाल श्रेष्ठ वि.	२०८०।१०।०६ गृह मन्त्रालय समेत	- राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण ऐन, २०७६ को दफा १० को उपदफा (१) बमोजिम राहदानीसमेतका लागि राष्ट्रिय परिचयपत्र अनिवार्य गरिएबाट राहदानी प्राप्तिको लागि नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र सहितका आवश्यक कागजात लिई सेवा लिन आउने नेपाली नागरिकलाई राहदानीको आवेदन गर्ने स्थान वा नजिकको इकाईमा नै राष्ट्रिय परिचयपत्रको लागि आवश्यक पर्ने विवरण संकलन गरी राष्ट्रिय परिचयपत्र वा परिचय नम्बर उपलब्ध गराई राहदानी उपलब्ध गराउने कार्य गर्नू, गराउनू। - नागरिकको राष्ट्रिय परिचयपत्र वा राहदानीको विद्युतीय अभिलेखको सुरक्षा र संरक्षणको लागि जो गर्नुपर्ने आवश्यक नीतिगत तथा व्यवस्थापकीय प्रबन्ध गर्नु गराउनू भनी निर्देशनात्मक आदेश जारि भएको।	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/१२/०५ मा आदेश कार्यान्वयनका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय तथा गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाएकोमा अध्यावधिक विवरण प्राप्त नभएको।
११३.	०८१-WO-००९३ हर्कबहादुर कामी समेत	२०८१/०८/१६ अर्थ मन्त्रालय/ शहरी विकास मन्त्रालय/	"... सदरमुकाम तोक्ने वा सार्ने निर्णय गरेर मात्र सदरमुकामको लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माणको काम गर्नु गराउनु भनी प्रत्यर्थीहरुको नाममा परमादेशको आदेश समेत जारी भएको।	आदेश कार्यान्वयनका लागि यस कार्यालयको फैसला कार्यान्वयन महाशाखाबाट मिति २०८१/१२/०५ मा शहरी विकास मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयमा पत्राचार गरेकोमा अर्थ मन्त्रालयको

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
		लोक सेवा आयोग /प्र.म समेत		कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखासँग समन्वय गरी आदेश कार्यान्वयन अगाडी बढाएको भनी अर्थ मन्त्रालयबाट जानकारी प्राप्त भएको।
११४.	०८१-WO-०१८५ अभी कुमार खत्री	२०८१।०६।१० गृह मन्त्रालय समेत	"....नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीका कर्मचारीहरुको अनिवार्य अवकाश लगायतका सारभूत व्यवस्थाहरु ऐनमा समावेश गर्न यस अदालतबाट पटक पटक निर्देशनात्मक आदेश जारी हुनुका साथै ध्यानाकर्षण आदेश समेत जारी भएकोमा पनि हालसम्म अदालतको आदेश बमोजिम अनिवार्य अवकाश लगायतका सारभूत व्यवस्थाहरु ऐनमा समावेश गरिएको नदेखिएको हुँदा यसै आर्थिक वर्ष भित्र अनिवार्य अवकाश सम्बन्धी व्यवस्था ऐनमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु..."	यस कार्यालयको कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखाले मिति २०८१/१०/१३ मा आदेश कार्यान्वयनका लागि गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाएको।
११५.	०८१-WF-०००९ अधिवक्ता रामबहादुर राउतसमेत	२०८१/१०/०६ गृह मन्त्रालय/ कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय/ प्र.म का समेत	- राष्ट्रिय परिचयपत्र प्राप्तिका बारेमा सबै नागरिकलाई जानकारी गराउन सूचना प्रवाह गर्ने कार्यमा थप प्रभावकारिता ल्याउने कार्य गर्न, नागरिकका बासस्थान नजिकको बिन्दुमा पुगी नेपाली नागरिकतासमेतका आधारमा नागरिकका व्यक्तिगत तथा जैविक विवरण संकलन गरी राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरणको कार्य यथाशीघ्र सम्पन्न गरी राष्ट्रिय परिचयपत्र नभएकै कारणले सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा व्यहोर्नु परेको झन्झट, असहजता र कठिनाईको अन्त्य गर्नू। - सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने निकायहरूमा राष्ट्रिय परिचयपत्रको लागि विवरण संकलन तथा वितरणका लागि पर्याप्त स्टेशन वा ईकाई खडा गरी कार्य गर्नू। - राष्ट्रिय परिचयपत्रका विवरण वैज्ञानिक तरिकाले अभिलेखीकरण गरी व्यक्तिका सूचना अनधिकृत प्रयोग वा दुरुपयोग हुन नदिने, राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र राष्ट्रिय परिचयपत्र वा परिचयपत्र	आदेश कार्यान्वयनका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय र गृह मन्त्रालयलाई मिति २०८२।०२।२८ को कार्यान्वयनका लागि पत्राचार गरिएकोमा कुनै जवाफ प्राप्त नभएको।

क्र.सं.	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको अवस्था (जिम्मेवार निकायबाट प्राप्त विवरण बमोजिम)
			नम्बर प्रयोग गरी सेवा प्रदान गर्ने अन्य निकायका प्रणालीको सुरक्षा संपरीक्षण गर्ने तथा व्यक्तिका विद्युतीय विवरण सुरक्षित र गोपनीयताको संरक्षण गरी राख्ने कुराको प्रत्याभूतिका लागि जो गर्नुपर्ने नीतिगत, कानूनी, संरचनागत प्रबन्धको विकाससमेत गर्नू गराउनू।	

तालिका नं. २

सर्वोच्च अदालतबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत सम्बद्ध रहेका रिट निवेदनमा जारी परमादेश तथा निर्देशनात्मक आदेशहरुमध्ये लगत कट्टा भएका आदेशहरुको विवरण

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
१.	३०५४ (०५४) भरतमणि गौतम	२०५६।३।२९ नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद सचिवालय समेत सहरी विकास मन्त्रालय	बाग्मती नदीको प्रदुषण रोक्ने तर्फ आवश्यक कार्य गर्नु भन्ने परमादेश जारी ।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२० को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२.	२०६१ सालको रिट नं.-३२१५ सोमप्रसाद पनेरु	२०६३/०५/२५ श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय	• कमलरी प्रथा कानूनी रुपले मात्र मुक्त भएपनि घरेलु नोकर अर्थात (Domestic Helper) सम्बन्धी कानून नभएकोले हाल बाल शोषण विरुद्ध कानून अपर्याप्त भएकोले बाल शोषण नियन्त्रण गर्न घरेलु नोकर (Domestic Helper) सम्बन्धी कानून बनाउनु, • कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नू, • CRC,ICCPR र ICESCR लगायत बाल अधिकार सम्बन्धी अन्य महत्वपूर्ण Convention हरु बालबालिकाको पाठयक्रममा समावेश गर्नू, कमलरी लगायत अन्य शोषणबाट मुक्त बालबालिकाको हितको रक्षा र सामाजिक सुरक्षाको लागि योजना र नीति बनाई संविधानको धारा २६ को उपधारा (८) र (९) लगायतका आफ्ना संवैधानिक कर्तव्य पूरा गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्नू।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय मिति २०८१।०२।०२ को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
३.	०६१ सालको रिट नं ३३९३ अधिवक्ता सपना मल्ल प्रधान	२०६५/०३/२७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	"…. जवर्जस्ती करणीको महलको ११ नं. को हदम्याद को वर्तमान व्यवस्था ज्यादै कम भइ पीडितलाई न्याय दिलाउने कार्यमा वाधा पर्न गएको देखिएकोले पीडितहरूको सामाजिक मनेविज्ञान, अनुसन्धानमा लाग्ने समय र न्यायमा पहुंचको अवस्थालाई ध्यानमा राखी अपराधको गम्भिरतालाई हेरी प्रभावकारी अनुसन्धान र अभियोजन गर्न सक्ने गरी पर्याप्त हदम्यादको व्यवस्था गर्ने हिसावले उक्त जवर्जस्ती करणीको ११ नं. मा व्यवस्था भएको हदम्याद वढाउने गरी कानूनमा सुधार गर्नु भनी नेपाल सरकारका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७३।०३।३० को निर्णयअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४.	संवत् २०६१ सालको विशेष रिट नं. ..५५ रुपक ढकाल	२०६३/०२/२५ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक/ कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ को धारा ११ (३) मा प्रत्याभूत गरिएको समानताको हकलाई मुलभूत रुपमा जनस्तरमा कार्यान्वयनको लागि उक्त धाराको प्रतिवन्धात्मक वाक्यांशले निर्दिष्ट गरेको महिला, वालक, वृद्धा वा शारीरिक वा मानसिक रुपले अशक्त व्यक्ति वा आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक रुपले पिछडिएको वर्गको संरक्षण वा विकासको लागि आधार र कारण सहितको निश्चित मापदण्डको व्यवस्था समेत गर्ने गरी कानून बनाउने व्यवस्था मिलाउनु।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०६।२७ को पत्रानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
५.	०६३-WO-०२१८ प्रकाशमणि शर्मा	२०६९/०८/१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	• "....वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ को दफा २४ बमोजिम चिकित्साजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी यस अदालतको आदेशानुसार गठित समितिले नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयसमक्ष मिति २०६१।०१।३१ मा दिएको प्रतिवेदन सहितको उल्लिखित सुझावहरु जनताको स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्षरुपले सम्बन्धित रहेको देखिँदा यथासम्भव चाँडै छुट्टै नियमावली बनाई लागू गर्नु।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२४ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
६.	०६४-WO-०४२४ महिला पुर्नस्थापना केन्द्र समेत	२०६६-०४-२८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषदको कार्यालय समेत	• "... महिला पीडित भएको फौज्दारी मुद्दा हेर्ने छुट्टै Fast track court गठन सम्बन्धी समितिले दिएको राय नेपालमा एकै पटक लागू गर्न कठीन हुनसक्छ तसर्थ क्रमश नेपाल सरकारले लागू गर्दै जानू भनी निर्देशनात्मक आदेश समेत जारि गरीदिएको छ।"	घरेलु हिंसा अदालत र Fast Track court गठनका लागि प्रतिवेदन तयार भई प्रतिवेदन सहितको पत्र प्राप्त भएको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/११ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
७.	०६४-WO-०३८७ प्रकाशमणि शर्मा	२०६५/२/२२ रक्षा मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय समेत	"...सिंहदरवार स्थित घोडा तवेला र त्यसमा पालिएका घोडाहरु हालको स्थानबाट स्थानान्तरण गर्नु, त्यहाँ भएका फोहोरहरुलाई वैज्ञानिक र सुरक्षित ढङ्गले स्थानान्तरण गर्ने वा विसर्जन गर्ने व्यवस्था गर्नु, उक्त क्षेत्र वरिपरि दुर्गन्ध आउने वा अन्य कुनै ढंगले वातावरणीय ह्रास आउने कुनै काम नगर्नु नगराउनु भनी विपक्षी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय र रक्षा मन्त्रालयका नाममा परमादेश जारी ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७६।०१।१० को निर्णयअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
८.	०६४-WO-०१८६ ज्योति लम्साल पौडेल	२०६७/०२/२८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	...महिला भएकै कारणले गर्दा ग्रामिण महिलाले पारिवारिक आर्थिक उन्नतिमा विना मूल्य श्रम गरी योगदान पुऱ्याएर पनि घर र परिवारबाट ग्रामिण महिला पीडित र शोषित भई असमान व्यवहार गरिने प्रचलन र परम्परालाई उन्मुलन गरी ग्रामिण महिला माथि हुने शोषण र भेदभावलाई अन्त्य गर्न परमादेश जारी।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८०।०३।१० को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
९.	०६५-WF-०००५ प्रकाशमणी शर्मा	२०७२/०१/०३ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	"....फूलचोकी, गोदावरी क्षेत्रलाई खनिज कार्यका निषेधित क्षेत्र घोषणा गरी खानी कार्य तत्कालै देखि बन्द गराउनु र अब उप्रान्त कसैलाई पनि त्यस्तो अनुमति नदिनु भनी निरन्तर प्रकृतिको परमादेश जारी हुने।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२० को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
१०.	०६६-MS-००१४ अधिवक्ता प्रकाशमणि शर्मा समेत	२०७२-०२-२४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयसमेत	"......सूर्तिजन्य पदार्थको उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्ने त्यस्ता उत्पादनकर्ताहरुको पहिचान गरी निवेदकको मागलाई सम्बोधन हुने गरी सम्बन्धित कानूनको उचित कार्यान्वयन गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरी दिएको छ।	विज्ञापन नियमन गर्ने ऐन २०७६, र नियमावली २०७७ लगायत कानून कार्यान्वयनमा आएको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
११.	०६६३/२०६६ ज्योती लम्साल पौडेल	२०६७।८।१५ महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालय	"...यो आदेश प्राप्त मितिले ६० दिनभित्र महिला बालबालिका र समाजकल्याण मन्त्रालयले समिति गठन गर्नु र निवेदकको माग अनुसारको प्रयोजनको लागि Manual तयार गर्नु र Manual कानूनले प्रतिस्थापन नगरुन्जेलसम्म अपराध अनुसन्धानमा प्रयोग गर्नु भनी उपरोक्तानुसार निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/११ को निर्णयानुसार यौनजन्य अपराध अनुसन्धान कार्य निर्देशन पुस्तिका, २०७७ समेत ३ वटा प्रकाशन भईसकेकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
१२.	०६६ सालको रिट नं १३११ सुनिल गुरुङ समेत	२०६७/०९/०१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय /कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	निवेदकहरु संलग्न रहेको रात्रिकालीन मनोरञ्जन व्यवसायको संचालनलाई व्यवस्थित, नियमित र नियन्त्रित गर्न समय सुहाउदो कानून निर्माण गर्न आवश्यक देखिँदा यस्तो व्यवसायको सञ्चालन विधि, व्यवसायको प्रकृति अनुसारसमय व्यवस्थापन निजहरुको पेशा रोजगारको सुरक्षा.....................सदाचार अनुशासन समेतका सम्बन्धमा कानूनी राय सल्लाह गरी यस्तो व्यवसायको सञ्चालन नियमन र व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा यथाशिघ्र कानून निर्माण गर्नू भनी प्रत्यर्थीहरुको नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/११ को निर्णयानुसार रात्रिकालीन मनोरञ्जन व्यवसाय संचालन नियमन व्यवस्थापन गर्ने कानुन निर्माण भईसकेकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
१३.	०६७-wo-०४५१ तुलसी सिंखडा	२०६९।०५।२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयसमेत	"....थप श्रोत साधन सम्वन्धित कानून कार्यान्वयन निकायहरुलाई उपलव्ध गराई परिणाममुखी हुने गरी सशक्त परिचालन समेत गर्दै जानु भनी विपक्षी नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय समेतका नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुन्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८०।०७।२४ को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
१४.	०६७-wo-११३६ राजाराम श्रेष्ठ	२०६९/०२/२४ नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत समेत	प्रचलित ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा जे जस्तो संशोधन गर्नु पर्दछ गरी उल्लिखित ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन,२०६३ को दफा ९(४) ले ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई प्रदान गरेको सुविधा चाँडो उपलब्ध गराउने आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ..."	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९/०५/३१ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
१५.	०६८-WO-०८२७ सन्तोष बस्नेत	२०७६।०९।११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय /उर्जा जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय	"...प्रचलित कानूननले तोकेको कार्यविधि प्रक्रिया र मापदण्डको पनि पालना गरी खुल्ला प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट विद्युत आयोजना संचालन गर्ने अनुमति प्रदान गर्नु भनी उर्जा मन्त्रालय तथा लगानी बोर्डका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।३० को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
१६.	०६८-WO-०१३८ विनोदकुमार भट्टराई	२०६९।२।२४ सहरी विकास मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १६(१) द्वारा प्रत्येक व्यक्तिलाई प्राप्त स्वच्छ वातावरणमा बांच्न पाउने हकमा समेत आघात पुग्न गएको देखिएकोले धोविखोलालाई स्वच्छ तुल्याउन के, कस्तो व्यवस्था गर्नु पर्दछ यथाशीघ्र गर्नु भन्ने निर्देशनात्मक आदेश जारी।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२० को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
१७.	०६८-WS-००४२ ज्योती लम्साल पौडेल	२०६९।०५।०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत/ गृह /कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	"...दाइजो प्रथाबाट हुने हिंसालाई नियन्त्रण गर्न सो बिरुद्धको अभियानलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने र सो को लागि राष्ट्रिय तथा स्थानिय संचार माध्यमलाई प्रयोग गर्ने लगायतका कार्यहरु अविलम्ब गर्नु भनी विपक्षी नेपाल सरकारका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०६।२७ को निर्णयनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
१८.	०६९-WO-०२०२ अधिवक्ता दल बहादुर धामी समेत	२०७५-०३-१४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपिरिषद कार्यालय समेत	"...... तिन महिनाभित्र मृतक बालबालिकाहरुको अभिभावकलाई जनही दश (१०) लाख रुपैया क्षतिपूर्ति जिल्ला प्रशासन कार्यालय, डोटी मार्फत् दिलाई सो प्रदुषित भायलको प्रयोगबाट विरामी भएका अन्य बालबालिकाहरुको हकमा निःशुल्क उपचार तथा उनीहरुले व्यहोर्नु परेको हैरानीको लागी उचित क्षतिपूर्ति समेतका लागि विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	सबै पालिका, वडा र वडास्तरसम्म खोप समन्वय समितिको व्यवस्था गरी अभिमुखीकरण भइरहेको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१४ को निर्णयानुसार लगत

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
१९.	२०६९-MS-०००४ अन्जना परियार	२०७४/०१/०३ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ तर यस अघि भएका अदालतका आदेशहरु पूर्णरुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ । तसर्थ यस अदालतबाट निवेदक दिपेन्द्र शाक्य समेत-२ विरुद्ध मन्त्रिपरिषद्समेत भएको ०६८-WO-०१८८ को परमादेश, निवेदक बाबुकृष्ण महर्जन विरुद्ध मन्त्रिपरिषद समेत भएको ०६१-WO-३६६६ को परमादेश र निवेदक हिमाल बहादुर साउदसमेत विरुद्ध मन्त्रिपरिषद्समेत भएको ०६६-WO-१३१० को परमादेशको रिट निवेदनमा भएका फैसला कार्यान्वयनका बाँकि काम गर्नु पर्ने भए तुरुन्त गर्ने र हालसम्मको स्थितिको सम्बन्धमा सम्पूर्ण विवरण खुलाई तीन महिनाभित्र फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयमा पठाउनु भनी नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ भन्नेसमेत व्यहोराको आदेश।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८०।०३।१७ को पत्रानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२०.	०६९-**wo**-०९७१ अधिवक्ता दिपक विक्रम मिश्र	२०७०।१०।२१ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	"...बालाजु चोकदेखि बाइपाससम्मको बाटो विस्तार गर्दा वा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी प्रस्ताव सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृत नगराइ कुनै पनि कार्य नगर्नू नगराउनू।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।३० को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२१.	०७०-wo-००७५ अ.दिपक विक्रम मिश्र	२०७०/०९/१६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	".....महत्वपूर्ण सम्पदाको विकास संरक्षण र सम्बर्द्धनमा राज्यले जो चाहिने वैज्ञानिक एवम् व्यवहारिक उपायहरुको व्यवस्थापन प्रभावकारी हुने गरी अन्तिम जिम्मेवारीको निर्वाह गर्नू भनी विपक्षी नेपाल सरकारको नाममा परमादेश समेत जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८०।०३।१० को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
२२.	०७०-wo-०७०१ विष्णुप्रसाद तिमिल्सिना समेत	२०७२।०२।२७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय/सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयसमेत	सञ्चारका विभिन्न माध्यमहरुबाट प्रचार प्रसार हुने अधिकांश विज्ञापनहरुलाई नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने कानूनी व्यवस्था गर्नू गराउनु ।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८०।०३।१० को निर्णयअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२३.	०७०-wo-०७४५ श्याम कुमार विश्वकर्मा समेत	२०७३।०२।२६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	जातीय भेदभाव र छुवाछुत (कसुर र सजाय) ऐन, २०६८ को सहज कार्यान्वयनको लागि तत्काल नियमावलीको तर्जुमा गर्नु भनी परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत (कसूर र सजाय) ऐन, २०६८ को कार्यान्वयनका लागि जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत (कसूर र सजाय) नियमावली, २०७४ कार्यान्वयनमा आइसकेको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९/०५/२९ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२४.	०७०-wo-०९७८ प्रमिला श्रेष्ठ	२०७४-१०-२५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	रिट निवेदक प्रमिला श्रेष्ठलाई स्वयं कम्पनीले नै नोकरी समायोजन गर्ने सम्बन्धमा अन्य निकायलाई समेत अनुरोध गरी समावेश गराउन गरिएको अनुरोध, निवेदकको नोकरी अवधि र सो नोकरी टुटेको अवस्थामा निजलाई पर्ने असर तथा रोजगारी पाउने हकलाई समेत विचार गरी विपक्षीहरूद्वारा निवेदकलाई अन्य रोजगारको अवसर उपलब्ध गराउँदा न्यायिक मनको आभाष मिल्ने देखिँदा निजको हकमा उचित प्रबन्ध गर्नू गराउनू भनी	विपक्षी अर्थ मन्त्रालयको च.नं. ५४, मिति २०७७/०४/२९ को पत्रको व्यहोरा तथा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयको च.नं. ९८७, मिति २०८१/०३/१३

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
			विपक्षीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	को पत्रको व्यहोराबाट लगत कट्टा हुन मनासिब देखिंदा यस निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयबाट लगत कट्टा गरिएकोमा निवेदकले आदेश कार्यान्वयन नभएको भनी यस निर्देशनालयमा जानकारी गराएकोले पुनः मिति २०८१/१२/२८ मा यस निर्देशनालयबाट आदेश कार्यान्वयनको लागि भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, आन्तरिक व्यवस्थापन शाखा, काठमाडौंमा पत्राचार समेत गरिएको भनी जानकारी प्राप्त।
२५.	०७०-WO-०१४७ अधिवक्ता श्री कृष्ण सुवेदी	२०७३।३।२२, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	"....स्वास्थ्य संस्थाको सेवा प्रवाह गुणस्तरीय र पारदर्शी बनाउने सन्दर्भमा प्रभावकारी नियमन तथा अनुगमन गर्ने कार्यमा तदारूकता ल्याउन विपक्षीको नाउँमा यो निर्देशनात्मक आदेश सम्म जारी हुने।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२० को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२६.	०७१-WO-१०३९	२०७३-१०-१२ प्रधानमन्त्री तथा	अदालतबाट जारी भएका म्याद, पूर्जी बुझ्ने, प्रमाण पेश गर्ने, न्यायिक प्रकृयामा सामेल हुने कुरामा खासै समस्या रहेको देखिएन भनी यस	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
	अधिवक्ता खेम प्रसाद गौतम समेत	मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	अदालतबाट गठित अध्ययन टोलीले पेश गरेको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको पाइयो । स्वच्छ सुनुवाईको अधिकारमा आघात पुगेको वा नियन्त्रण कायम गरिएको देखिने विश्वसनीय तथ्यहरु प्रस्तुत हुन आएको मिसिल कागजातवाट देखिएन । यस विषयमा अहिले कुनै प्रकारको रिट आदेश जारी गर्नु पर्ने सम्मको मनासिब कारण खुल्न आएको छैन । तसर्थ थुनुवा वा बन्दीको स्वच्छ सुनुवाईको अधिकारमा बन्देज लगाइएको अवस्था नदेखिएकाले सो सम्बन्धमा कुनै रिट आदेश जारी गर्नु परेन ।	निर्णयानुसार प्यारोल र प्रोवोसनमा राख्ने सम्बन्धमा प्यारोल अधिकृत तोकि आदेश अनुसारको काम भएको हुनाले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२७.	०७१-wo-०९६१ अधिवक्ता बिष्णुप्रसाद तिमिल्सिना	२०७४।०६।०२, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	"...... देशैभरिका अस्पतालहरुले आफै फार्मेसी सेवा प्रदान गरेका छन् भन्ने कुराको सुनिश्चितताको लागी विपक्षी स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले अनुगमन र मुल्याकंनको व्यवस्था मिलाउनु।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२४ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
२८.	०७१-wo-०९९६ रंजनकुमार कर्ण	२०७५/०६/०९ शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयसमेत	"…. अब, शिक्षा ऐन, २०२८ को दफा ११(२) बमोजिम शिक्षा समिति गठन गरी आवश्यक कारवाही अगाडि बढाउन सक्ने नै देखिँदा सो अनुरुप जिल्ला शिक्षा समितिलाई पूर्णता प्रदान गरी जे जो गर्नुपर्ने हो कानून बमोजिम कार्य सम्पन्न गर्नु भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ...।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति ०८०।०३।१० को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
२९.	०७१-wo-०८६१ अधिवक्ता राजु थापा समेत	२०७२-०५-२३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	यस्तै विषयहरु समेत समावेश गरी परेको निवेदक अधिवक्ता मातृका प्रसाद निरौला विपक्षी प्रधान मन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय समेत भएको यसै लगाउको रिट नं. ०७१-WO-०८५७ मा प्रस्तुत निवेदनको विषयलाई समेत सम्बोधन हुनेगरी विपक्षीहरुका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारीहुने र निवेदन खारेज हुने ठहरी आजै यसै इजलासबाट निर्णय भएकोले प्रस्तुत निवेदनमा समेत सोही बमोजिम निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/११ को निर्णयानुसार विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ जारी भएकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३०.	०७२-WO-०२४५ तनुक लाल यादव	२०७४-०६-३१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय	"…. निवेदक तनकुलाल यादवलाई निजामती सेवा ऐन, २०४९ को दफा २०क बमोजिम एक तह माथिको विशिष्ठ श्रेणीको पदमा बढुवा भएको मानी तदनुसार पाउने कानून बमोजिमको सुविधा उपलब्ध गराउनु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।"	निज तत्काल कार्यरत रहेको सडक विभागको कानून तथा विवाद व्यवस्थापन शाखाबाट निज निवेदकले पाउने विशिष्ट श्रेणीको सुविधा सहित निवृतिभरण अधिकार पत्र लगायत औषधी उपचार विदा सहितको थप सुविधा उपलव्ध गराई दिन भनी निर्णय सहित सडक विभागको च.नं.४८९ मिति २०७४/१०/२८ को पत्रवाट निजामती कितावखाना हरिहरभवन,ललितपुर मा पठाई फैसला

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				वमोजिमको कार्य सम्पन्न भै सकेको भनी जानकारी गराएको अवस्था हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१४ को निर्णयबाट प्रस्तुत निवेदन तामेलिमा राखिएको जानकारी प्राप्त।
३१.	०७३-wo-०२४५ विनितकुमार बर्मा समेत ०७३-wo-०३०४ अन्जली कौशिक समेत	२०७६।१०।१९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय/शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	"...नेपालमा सञ्चालित मेडिकल कलेजहरुले नेपाल मेडिकल काउन्सिलबाट तोकिएको सिट संख्याभन्दा बढी स्वदेशी वा विदेशी विद्यार्थी भर्ना नगर्नू, नगराउनु,। नेपाल सरकारको सरोकारवाला निकायले विश्वविद्यालयले तोकेको मापदण्ड पालना भए नभएको निरीक्षण एवम् अनुगमन गर्नु, गराउनु भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२२ को निर्णयानुसार सर्वोच्च अदालतको आदेश कार्यान्वयन भइसकेको हुनाले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३२.	०७३-wo-०२४४ सङ्गीता मगर भन्ने खड्गमाया पुलामीसमेत	२०७४/०२/०३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"......उक्त विषयलाई सम्बोधन गर्न निर्देशिका बनाई लागु गर्न, पीडितहरुको इच्छा बमोजिम भोकेशनल तालिम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउन, आगो तथा तेजाब आक्रमणबाट पीडित हुन पुगेका व्यक्तिहरुको सबै किसिमको औषधोपचारमा तत्काल बर्न युनिट स्थापना तथा निःशुल्क सेवा उपलव्ध गराउन उपयुक्त व्यवस्था गर्न आवश्यक देखिएको हुँदा उल्लेखित विषयहरुको सम्बोधन हुने गरी कानूनमा सुधार वा अन्य आवश्यक व्यवस्था गर्न विपक्षीहरुका नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२२ निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
३३.	०७३-WO-०३३७ रचना कुमारी समेत ०७३-WO-०३३८ गाजिया मुशरत समेत	२०७६।१०।१९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय / शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	"…..रिट नं.०७३-WO-०२४५ मा भएको निर्देशात्मक आदेश प्रस्तुत विषयमा पनि सम्वन्धित रहेको हुँदा सोहीबमोजिम नै गर्ने गराउने गरी निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२२ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३४.	०७३-WO-०२७३ शान्ति कुमारी मोदी	२०७४।०७।२५ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	"…. थारु आयोगको गठन सम्बन्धमा यथाशिघ्र आवश्यक व्यवस्था मिलाउन विपक्षीका नाउँमा परमादेश जारी।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२१ को पत्र अनुसार थारू आयोगको गठन गर्नुपर्ने कार्य कार्यान्वयन भइसकेको हुनाले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३५.	०७३-wo-११०४ तुलसी सिंखडा	२०७४/१०/१५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"….खेतीयोग्य जमिनमा प्राकृतिक वा प्राङ्गारिक मलको बढी भन्दा बढी प्रयोग गर्न कृषकलाई आकर्षित गर्ने प्राङ्गरिक मलमा दिँदै आएको छुटको प्रतिशतलाई अझ बढाउनु, विषादीको ओसारपसार विक्री वितरणालाई न्यूनीकरण गर्दै लैजाने प्रयोजनका लागि पञ्जीकरण (दर्ता) प्रक्रियालाई सरल र सहज बनाउनु भन्ने निर्देशनात्मक आदेश जारी भएको।"	जीवनाशक विषादी व्यवस्थपन ऐन, २०७६ मिति २०७६/०५/१३ मा र जीवनाशक विषादी व्यवस्थपन नियमावली २०८१, मिति २०८१/०३/२४ देखि लागू भइसकेको र विषादी बिक्रेताहरूको अनुगमन तथा नियमन कार्यहरू गर्दा ऐन विपरीत विषादी बिक्री

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				बितरण गरेको पाइएमा जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन ऐन, २०७६ बमोजिम कारबाही हुने गरेकाले फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१।१२।१३ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३६.	०७३-WO-१२४३ अधिवक्ता तुलसी सिंखडा	२०७४-०९-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय समेत	"....सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ ऐनको दफा १२१ को व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहहरुसँग समन्वय गरी उचित र आवश्यक मात्रामा पार्किङ स्थलहरुको निर्धारण र व्यवस्था गर्ने कार्य गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी गरिदिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयानुसार सशुल्क पार्किङ पद्दती र पार्किङ स्थलहरु मापदण्ड अनुसार पालन भएकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३७.	०७३-WO-०७४८ पदम बहादुर श्रेष्ठसमेत/ सुरेन्द्र स्वार मोक्तान	२०७४/०९/३० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"......वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ र नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ लाई तत्काल कार्यान्वयन गर्नू ...."	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१३ को निर्णयानुसार वायुको गुणस्तर मापन गर्ने केन्द्रहरु स्थापन गरिएकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
३८.	०७३-wo-०२५४ ठाकुर प्रसाद सुवेदी	२०७४।१२।१९ प्रधानमन्त्री कार्यालय/वन तथा वातावरण /कृषि तथा पशुपन्छी विकास	वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत कोष निर्देशिका, २०६९ मा बाँदरले कृषकलाई पुऱ्याएको हानि नोक्सानी बापत् क्षतिपूर्ति पाउने व्यवस्था थप गर्न विपक्षीको नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१।०२।०८ को निर्यणले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
३९.	०७४-wo-०९७७ शर्मिला श्रेष्ठ	२०७६।११।२१ गृह/महिला /कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय/ प्रधानमन्त्री कार्यालयसमेत	"…..नेपाल सरकार सम्बन्धित निकायहरुलाई उचित व्यवस्थापन तथा पीडितहरुले समयमा नै राहत पाउने गरी उचित प्रबन्ध गर्न् गराउनु भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८०।०७।२४ को निर्यणले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४०.	०७४-wo-०२८३ पदमबहादुर श्रेष्ठ	२०७५।०९।१० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	जलवायु परिवर्तनबाट परेका र पर्न जाने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न केही कार्ययोजनाको व्यवस्था गरेको देखिदा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि एकिकृत कानून निर्माण नभएसम्म उक्त योजना र नीति अनुरुपका कार्ययोजनाहरुले गरेका प्रावधानहरुको अवलम्बन र कार्यान्वयन गर्नु गराउनु भनि परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१।०२।२८ को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४१.	०७४-wo-०१११ अधिवक्ता प्रेमचन्द्र राई समेत	२०७५-०९-१६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालय समेत	".. वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित कानूनको प्रभावकारी रुपमा पालना एवम् कार्यान्वयन गरी वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिको लागि नेपाल सरकारबाट गरिएको फ्री भिषा, फ्रि टिकटको सम्बन्धमा मिति २०७२।०२।२६ मा भएको निर्णय प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा यो निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/११ को निर्णयानुसार वैदेशिक रोजगारमा जाने श्रमिकको क्षतिपूर्तिको निवेदन बमोजिम क्षतिपूर्ति भराएकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४२.	०७४-wo ००५२	२०७४।१२।१९	"….कमसल वा गुणस्तरहिन सामग्रीको प्रयोग नगर्ने तर्फ आवश्यक जनचेतना जगाउने	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
	दिनेश चौधरी	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग समेत	लगायतका गुणस्तरीय निर्माण कार्य सुनिश्चित गर्न अनुगमन, नियन्त्रण एवं निगरानी सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु भनी विपक्षीहरूका नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	२०७९।०३।२० को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४३.	०७४-WO-००३२ रामकृष्ण बञ्जारा	२०७४।०७।३० गृह मन्त्रालय	"....कैद छोट्याउने सुविधा प्रदान गर्ने लगायतका सुधारात्मक काम कारवाही स्वच्छ, निष्पक्ष, वस्तुगत एवम् पारदर्शी तवरवाट गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुका नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०३।२४ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४४.	०७४-WO-००२१ अधिबक्ता दिपेन्द्र झा	२०७५-०५-१८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयसमेत	".....आगामी दिनमा सडक निर्माणबाट हुन सक्ने वातावरणयीय ह्रासको न्यूनीकरण गरी सुरक्षित भई बाँच्न पाउने हकको सम्मान र संरक्षण गरी दिगो विकासको योजनाबद्ध कार्य गर्नु भनी विपक्षी नेपाल सरकार भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयसमेतका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।	निशुल्क शिक्षा, स्वास्थ्य रोजगारी तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी ऐन निर्माण भएको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४५.	०७४-WO-०३४१ सुधिर वस्नेत	२०७६-११-११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	ओरेन्टल सहकारीलाई समस्याग्रस्त घोषणा गर्ने विपक्षीहरुमध्येको सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको मिति २०७४/०७/२० को निर्णय पाश्चातदर्शी असर दिनेगरी भएको देखिन आएकोले विपक्षी मन्त्रालयको मिति २०७४/०७/२० को सो निर्णय उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरिदिएको छ।अतः सहकारी ऐन, २०७४ को दफा १०५ बमोजिम गठन भएको समितिको काम कारबाही निवेदकको हकमा अगाडी नबढाई यथास्थितिमा राख्नु र	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१४ को निर्णयबाट प्रस्तुत निवेदन तामेलीमा राखिएको जानकारी प्राप्त।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
			सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको मिति २०७४/०७/२० को उल्लिखित निर्णयसँग अन्तरसम्बन्ध राख्ने रोक्का सम्बन्धी कुनै कामकारबाही प्रस्तुत मिसिलको सन्दर्भमा रोक्का राखिएको भए रोक्का फुकुवा गरिदिनू भनी विपक्षीहरुका नाममा परमादेशसमेत जारी गरिदिएको छ ।	
४६.	०७५-wo-०७०० अधिवक्ता दिपक विक्रम मिश्र	२०८०-१०-०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	तिलगंगा, ताम्रगंगा सडकको दुवै मुखमा टेवा पर्खाल निर्माण लगायत जे जो उपयुक्त हुन्छ त्यस्तो प्रबन्ध गरी आवश्यक छेकवार गर्नू, साथै श्लेषमान्तक वनमा लाश गाड्ने विषयमा पशुपति क्षेत्र विकास कोषको मिति २०६७/९/१४ को निर्णय तुरुन्त कार्यान्वयन गर्नु गराउनु भनी परमादेश जारी भएको देखिन्छ। यस सन्दर्भमा यस अदालतबाट निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिन्छ।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयानुसार पाशुपत क्षेत्रभित्र पर्ने गरी इन्जिनबाट चल्ने सवारी साधन संचालन हुन सक्ने गरी बाटो निर्माण नगर्नु भन्ने आदेश कार्यान्वयन भएको तथा सशुल्क पार्किङ पद्दती र पार्किङ स्थलहरु मापदण्ड अनुसार पालन भएकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४७.	०७५-wo-१०७५ अ.जगन्नाथ मिश्रसमेत	२०७६/१०/०५ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	घरेलु मदिराको गैरकानूनी उत्पादन, बिक्रीवितरण, ओसारपसार, सञ्चय तथा सेवन यथावत रही नियमन तथा नियन्त्रण सम्बन्धमा कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसकेको भन्ने तथ्य हालसम्म पनि विद्यमान रहेकोले निर्देशात्मक आदेश जारी गरिएको छ।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।०५।३१ को निर्णयले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४८.	०७५-wo-०८१९	२०७६।१२।०२	जुन कानून संशोधन गर्ने हो सोही कानून संशोधनको विधेयक पेस गरी उक्त विधेयक	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
	विनोद कुमार उपाध्याय समेत	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय /अर्थ मन्त्रालय /संघीय संसद सचिवालय	नै पास गरिएमा सर्वसाधारण सबैलाई सहज ढंगबाट बोधगम्यसमेत हुने हुँदा जुन कानून संशोधन गर्नुपर्ने हो सोको लागि संशोधन विधेयक तयार गरी संसदीय समितिमा पर्याप्त छलफल गरी गराई, आवश्यकतानुसार सरोकारवालाहरु सँग समेत छलफल गरी ऐन संशोधनको काम कारवाही अगाडि बढाउनु भनी विपक्षी नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्का नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिदिएको छ।"	२०७९।१२।२४ को निर्णयअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
४९.	०७५-WO-०८४३ पदम बहादुर श्रेष्ठ, षटकोण श्रेष्ठ	२०७६।०१।०८ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	"...नेपालमा मात्र पाइने स्थानीय जातका गाईहरू लगायतका पशुहरुको आनुवंशिक विविधता (न्भलभतष्अ म्खभचकष्तथ) को संरक्षण गर्न राष्ट्रिय रूपमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, गाई, गोरूको हत्या, अकाल मृत्यु आदिमा किसान वा संरक्षणको जिम्मा लिएको पदाधिकारी लगायत सो कार्यमा संलग्न कसैको नियत हेलचेक्र्याई लापरबाही वा उपेक्षा गरेको देखिए कानूनबमोजिम कारबाही समेत हुन सक्ने हुँदा यो विषयको प्रचार प्रसार गर्नुका साथै नियतवश गरिएको कारण कानूनबमोजिम कारबाही समेत गर्नुपर्ने अवस्था देखिए कानूनबमोजिम कारबारी गर्नू गराउनू भनी विपक्षीहरूका नाउँमा परमादेशको आदेश जारी भएको।"	• सीमा पारीबाट गाई गोरू अवैध रूपमा भित्रिन नदिन, विदेशबाट पैठारी गरिने पशुको क्वारेन्टाइन परीक्षण गर्न पशु सेवा विभाग अन्तर्गतका ८ वटा पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय र अन्तर्गतका पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरूबाट पशुपन्छी ढुवानी गर्ने साधनहरूको नियमित अनुगमन र निरीक्षण हुने गरेको, • पशु प्रति हुने निर्दयी व्यवहार रोक्न पशु कल्याण निर्देशिका, २०७३ जारी भई

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				कार्यान्वयन भई वसको छत, डिग्गीमा पशुहरूलाई अमानवीय ढङ्गबाट हुने ढुवानी कार्य कम हुदै गएको, • मन्त्रालयबाट पशु कल्यण ऐन, २०८० को मस्यौदा तयार भइरहेको, • पशुपन्छी बीमाका लागि बीमा समितिबाट बाली तथा पशुपन्छी बीमा निर्देशिका, २०६९ जारी भई नेपाल सरकारले कृषि बाली तथा पशु बीमा गराउँदा लाग्ने बीमा शुल्क (प्रिमियम) को ८० प्रतिशत अनुदान दिइ पशु बीमा सञ्चालनमा रहेको। • गाई गोरूको नस्ल तथा स्वास्थ्य सुधारको लागि राष्ट्रिय पशु प्रजनन नीति, २०७८ र

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य नीति, २०७८ लागू भएको। अतः फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१।१२।१४ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५०.	०७५-wo-००५२ अधिवक्ता पदम बहादुर श्रेष्ठ समेत	२०७५/१०/२८ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयसमेत	"... राजमार्गका प्रहरी चौकी/इकाई र पशु क्वारेन्टाइन कार्यालयहरुलाई निर्देशन पठाउनुका साथै मासुजन्य पशुपन्छी र अन्य पशुपन्छीहरुको समेत अधिकार संरक्षणको लागि पशु कल्याण कानूनको निर्माण गर्नको लागि तत्काल पहल गर्नु भनी प्रत्यर्थीहरुका नाममा निर्देशनात्मक आदेशसमेत जारी हुने ठहर्छ।"	पशुपन्छी ढुवानी गर्दा सवारी साधानमा पशुपन्छी हरूलाई निर्दयी, अमानवीय, क्रुर एवं यातनाजन्य कार्य हुन नदिनका लागि पशु सेवा विभाग अन्तर्गतका ८ वटा पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय र अन्तर्गतका पशु क्वारेन्टाइन चेकपोष्टहरूबाट पशुपन्छी ढुवानी गर्ने साधनहरूको नियमित अनुगमन र निरीक्षण भइरहेको र सो कार्य गर्दा पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ र पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली,

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				२०५६ व्यवहार एवं पशु ढुवानी मापदण्ड, २०६४ को व्यवस्था विपरीत पशुपन्छी प्रति निर्दयी क्रुर एवं यातनाजन्य कार्य र व्यवहार भइरहेको पाइएमा कानूनी कारबाही गर्ने गरेको। पशु कल्याण ऐन निर्माणको लागि नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदबाट मिति २०७८/०८/०२मा सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त भई पशु कल्याण विधेयको मस्यौदामा छलफल भई रहेको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१।१२।१२ को निर्णयानुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५१.	०७५-wo-०७४१ अधिवक्ता कुमारी खरेल	२०७८।११।०८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"....उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ को उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि उपभोक्ता अदालत गठन सन्दर्भमा विभिन्न सरोकारवालाहरूसँग आवश्यक समन्वय समेत गरी थप अध्ययन आवश्यक पर्ने भए सो समेत सम्पन्न गरी उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिमको उपभोक्ता अदालत यथाशिघ्र	उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ को दफा ४१ बमोजिमको उपभोक्ता अदालतको गठन सम्बन्धि व्यवस्था रहेको छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
			गठन गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा परमादेश जारी भएको।"	नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को निर्णयबाट सोही ऐनको दफा ४१ बमोजिम उपभोक्ता अदालत गठन सम्बन्धी निर्णय भई उक्त अदालत मिति २०८१ चैत्र २ गते बाट संचालनमा आईसकेको व्यहोरा जानकारीमा आएको छ हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति १२/१३/२०८१ को निर्णयानुसार उपभोक्ता अदालत गठन भईसकेको हुँदा लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५२.	०७५-WO-०६४४ ओजस्वी गौतम समेत	२०७७-११-१० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय	"..... कर्मचारी सञ्चय कोषको कार्य सञ्चालनमा समेत कठिनाई आउन सक्ने अवस्था देखिन आउने हुँदा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त (एघारौं संशोधन) नियमावली, २०७५ जारी हुनुपूर्व बहाल रहेको नियमावली समेतका कानूनी व्यवस्था बमोजिम कर्मचारीको पदपूर्ति सम्बन्धी काम कारवाही अगाडि बढाउनू भनी प्रत्यर्थीहरूका नाममा परमादेश समेत जारी हुने ठहर्छ।"	कर्मचारी सञ्चय कोषको समग्र क्रियाकलाप कर्मचारी कोष ऐन, २०१९ र कोषमा प्रचलित अन्य नियम, कार्यविधि, नेपाल सरकारको निर्देशन र सम्मानित सर्वोच्च अदालतको आदेश बमोजिम नै हुने गरेको भन्ने

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				बेहोरा देखिंदा यस निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१४ को निर्णयबाट प्रस्तुत निवेदन तामेलीमा राखिएको जानकारी प्राप्त।
५३.	०७६-wo-०९४७ डा.सितलकाजी श्रेष्ठ	२०७८।१२।२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"...भेटरीनरी सेवालाई आवश्यक सेवा अन्तर्गत समावेश गरिसकिएको सन्दर्भमा पनि रिट निवेदकले उठाएका कतिपय सवालहरु बन्दाबन्दीको अवस्थामा समेत संविधान प्रदत्त हकको प्रचलनकालागि लागु गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक देखिएको, निवेदकले उठाएको विषयवस्तु मानवीय दृष्टिकोणबाट संवेदनशील र दैनिक रुपमा आम उपभोक्ताको संवैधानिक हक हितसँग सम्बन्धित हुँदा विपक्षी कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयको नाउँमा देहाय बमोजिम निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति १२/१३/२०८१ को निर्णयानुसार ३ तहबाटै स्वच्छ मासु उत्पादन तथा उपभोग गर्ने विषयहरुमा सचेतना कार्यक्रमहरु संचालन भएको हुँदा लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५४.	०७६-WO-०९३९ प्रकाश ओझा समेत	२०७७-०४-१९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	"......कोभिड-१९ को महामारीको विषम परिस्थितिमा प्रस्तुत रिट निवेदनमा भएका आदेशहरुको कार्यान्वयनको स्थिति देखिने प्रतिवेदन २ महिनाभित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत सर्वोच्च अदालतको अनुगमन तथा नीरिक्षण महाशाखामा पठाउनू।"	खुला कारागार नियमावलीको प्रारम्भिक मस्यौदा तयारीमा रहेको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट मिति २०८१/१२/१२ मा लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५५.	०७६-wo-०९४५ अ.मणिराम उपाध्याय	२०७८।१२।२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकले उठाएको विषय वस्तु मानवीय दृष्टिकोणबाट संवेदनशिल र दैनिक रुपमा आम उपभोक्ताको संवैधानिक हकहितसँग सम्बन्धित भएको हँदा प्रत्यर्थी मन्त्रालयहरुले	विषादी परीक्षणको लागि विषादी अवशेष द्रुत विश्लेषण निर्देशिका, २०७५

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
			कोरोना नियन्त्रण गर्न एवम् स्वस्थकर तरकारी फलफूल आयात गर्दा सरकारले गरिरहेको उपरोक्त कार्यहरुका अतिरिक्त देहायका कार्य गर्नु गराउनु भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी भएकोः- (क) विदेशबाट आयातित तथा स्वदेशमा उत्पादित फलफूल तथा तरकारीमा विषदीको प्रयोग र प्रभावका सम्बन्धमा वैज्ञानिक जाँचको विधि तथा मापदण्ड बनाउनु, (ख) कोरोना लगायत अन्य संक्रमण बढ्न सक्ने सम्भावित फलफूल तरकारी आयातका अवस्थाहरुमा उपयुक्त निगरानी नियन्त्रण र व्यवस्थापन गर्नु गराउनु।	बनाई कार्यान्वयनमा रहेको हुँदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५६.	०७७-WO-१११६ निकेत अग्रवाल	२०७९।०८।०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्रभावकारी नियमनका लागि सकारात्मक कार्यविधि/निर्देशिका सम्बन्धी व्यवस्थापन गर्न गराउन विपक्षी नेपाल सरकारको ध्यान आकृष्ट हुनु उपयुक्त तथा अत्यावश्यक देखिएकोले सो अनुरुप कार्यनीति बनाई लागु गर्न प्रत्यर्थीहरुको नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति १२/१३/२०८१ को निर्णयानुसार विद्युतीय कारोबार व्यवस्थापन गर्न बनेको विद्ययेक प्रति प्राप्त भईसकेको हुँदा लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५७.	०७७-WO-०९८९ जौमाया वि.क.समेत	२०७९-०३-१२	"..... विवादित आयोजनाको विद्युत प्रशारण लाईन, टावर आदि निर्माण गरिएको कारणबाट असर पर्ने व्यक्तिलाई उचित क्षेतिपूर्ति प्रदान गर्नु अनिवार्य भएकाले रिट निवेदकहरुलाई पुग्न गएको वा पुग्न जाने क्षेतीको यथाशक्य चाँडो विवेकपूर्ण तबरबाट मूल्याङ्कन गरी तथा कानून बमोजिम छिटोछरितो रुपमा क्षतिपूर्ति निर्धारण गरी वास्तविक रुपमा प्रभावित निवेदकहरुलाई क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउनू	निवेदक श्री लामबहादुर गुरुङले पाउनु पर्ने क्षतिपूर्ति लिन आउनु भनि स्थानिय निकायसमेतले बारम्बार ताकेता गर्दासमेत निज स्वयंम क्षतिपूर्ति रकम बुझन

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
			भनी प्रत्यर्थी नेपाल विद्युत प्राधिकरण समेतका प्रत्यर्थीहरुका नाममा निर्देशनात्मक आदेश जारी हुने ठहर्छ। "	नगएको र निज निवेदक क्षतिपूर्ति बुझ्न गए निजले पाउने रकम तत्कालै पाउने अवस्था रहेको भन्ने जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व) को च.नं.४५२१ मिति २०८१/०१/१६ को पत्रबाट देखिएको र रिट निवेदकहरु अन्यको निवेदन यस निर्देशनालयमा नपरेको अवस्था देखिंदा फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१४ को निर्णयबाट प्रस्तुत निवेदन तामेलीमा राखिएको जानकारी प्राप्त।
५८.	०७७-wo-०२३७ विनय कुमार पंजियार	२०७७-०९-०१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय समेत	"...चिकित्सा शिक्षा र अन्य शिक्षामा समेत सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका नागरिकको संरक्षण, सशक्तिकरण वा विकासका लागि शिक्षाको गुणस्तरमा सम्झौता नहुने गरी के कस्तो नीति, कानून र संस्थागत व्यवस्था बनाइनु समानता, समता र सहभागिताको दृष्टिबाट उचित हुन्छ भन्ने विषयमा वृहत रुपमा अध्ययन र छलफल गरी संविधानको शब्द, भावना र मर्म अनुरुप	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयानुसार राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा ऐन २०७५ नियम २०७७ बमोजिम निशुल्क शिक्षा तथा परिक्षा संचालन

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
			यथाशीघ्र उपयुक्त नीतिगत, कानूनी र संस्थागत व्यवस्था गर्नू, गराउनू भनी विपक्षीहरुका नाउँमा निर्देशनात्मक आदेश जारी गरिएको छ।"	भएकोले लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
५९.	०७७-wo-१११८ कमला राई तिमिल्सेनासमेत	२०७९।०८।०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या / महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय	"....पूर्व तयारीका लागि प्रभावकारी अध्ययन अनुसन्धान नीति निर्माण सञ्चार प्रणाली एवम् संरचना निर्माण प्रविधि तथा दक्ष जनशक्ति र कोष निर्माण उवम् परिचालन समेतको व्यवस्थापनबाट कुनै प्रकारको मानवीय क्षति नहुने गरी नागरिकलाई समयमै सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनु पर्ने तर्फ विपक्षी नेपाल सरकारको ध्यान आकृष्ट हुनु अत्यवश्यक देखिएकोले ध्यान आकृष्ट गरिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।१२।२४ को निर्णयअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
६०.	०७७-wo-०५८७ सुरेस अधिकारीसमेत	२०७९।०३।१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	"... लोकसेवा आयोगको मिति २०७७।६।१८ को निर्णय अनुसार प्रकाशित भएको एकिकृत योग्यताक्रम अनुसार जेष्ठता कायम हुने गरी काम कारवाही गर्नु भनि विपक्षिहरुका नाममा परमादेश जारी हुने समेत ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको च.नं. ४७० मिति २०८०।०२।०१ को पत्रअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
६१.	०७७-wo-१२०१ अर्जुन राज गिरीसमेत	२०७९।०८।०६ प्र.म.का/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या/महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय	"....सरकार तथा विपक्षी सम्बन्धित निकायहरुले बृद्ध एवम् ज्येष्ठ नागरिकहरुसमेत प्रभावित हुनसक्ने यस प्रकारका जोखिमयुक्त महामारीहरुको पर्वानुमान गरी महामारीसँग जुध्न उपयुक्त किसिमका उपायहरुको समयमै पूर्व तयारी गर्नुपर्ने अपरिहार्य विषय देखियो। यसलाई अझै प्रभावकारी कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सरकारको ध्यान आकृष्ट गरिएको छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०७९।१२।२४ को निर्णयअनुसार लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।
६२.	०७८-wo-०५२६	२०७९-०२-२३ प्रधानमन्त्री तथा	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको सचिवस्तरको मिति २०७८।०६।०७ को निर्णय अनुसारको उक्त रिक्त ५९ पदको	प्रस्तुत निवेदनमा आदेश बमोजिम काम गरिएको भन्ने कृषि

क.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
	शोभा पौडेल समेत	मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	विवरण माग आकृति तयारी सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को दफा ८(१)(च) बमोजिम सचिवस्तरबाट प्रमाणित गराई यो आदेश प्राप्त भएको एक महिनाभित्र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पदपूर्तिका लागि पठाउनू भनी विपक्षी कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका नाममा तथा विवरण प्राप्त भएपछि निजामती सेवा नियमावली, २०५० को नियम १३(१) बमोजिम तत्काल लोक सेवा आयोगमा पदपूर्तिका लागि लेखी पठाउनू भनी विपक्षी संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको नाउँमा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।	तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय र संघीय तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त पत्रबाट देखिएको तथा आयोगबाट विज्ञापन भै निवेदक माधव भट्ट उप सचिव पदमा बढुवा भएको तर अर्का निवेदक विकास खरेलको बढुवाको लागि नम्बर अपुग भएको कारण बढुवा हुन नसकेको भनि निवेदक माधव भट्टले मोबाईल नं. ९८४८४८२२०२ बाट जानकारीसमेत गराएकोले फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णय बमोजिम प्रस्तुत निवेदनको लगत कट्टा गरिएको जानकारी प्राप्त।
६३.	०७८-WO-१०३० अधिवक्ता अजय शंकर झा समेत	२०८०-०६-०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यलाय समेत	"....न्याय परिषद्सँगको परामर्शमा आवश्यक मापदण्ड निर्धारण गरी यसै आर्थिक वर्षभित्र बाल अदालत गठन गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरुको नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति १२/११/२०८१ को निर्णयानुसार बाल अदालत गठन भईसकेको लगत कट्टा

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति / विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जानकारी प्राप्त विवरण बमोजिमको
				भएको जानकारी प्राप्त।
६४.	०८०-WO-०३५२ अधिवक्ता दिपकराज जोशी	२०८०-१०-०८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यलाय समेत	"…..विदेश स्थित नेपाली राजदूतावास, महावाणिज्य दूताबास र संयुक्त राष्ट्रसंघका लागि स्थायी नियोगबाट अधिकृत वारेशनामा र अख्तियारनामा प्रमाणित गर्दा उल्लेखित ऐनको दफा १५३ को उपदफा (४) र दफा १५४ को उपदफा (५) ले निर्धारण गरेको दस्तुर मात्र लिने व्यवस्था गर्नु गराउनु भनी विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश जारी हुने ठहर्छ।"	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको मिति २०८१/१२/१२ को निर्णयानुसार (नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने कुटनीति नियोगहरु समेत नेपाल भित्रकै अंग भएकोले समान दस्तुर लिने गरेकाले) लगत कट्टा भएको जानकारी प्राप्त।

तालिका नं. ३

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत सम्बद्ध रहेका रिट मध्ये सर्वोच्च अदालतबाट खारेज भएका रिटहरुको विवरण

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
१	०६७-WS-००३६ महन्त राममणि जङ्गम	२०८१-०३-१९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	सविधानसँग कानून कसरी बाझियो भनी निवेदकले स्पष्ट रुपमा खुलाउन नसकेको, गुठी संस्थान ऐनका उल्लेखित दफाले निवेदकको संविधान प्रदत्त हकलाई हनन् गरेको देखिन नआएको तथा ऐन र संविधानको व्यवस्थालाई समेत अध्ययन गर्दा गुठी संस्थान ऐन, २०३३ ले संविधानको व्यवस्थालाई नै अनुसरण गरेको आधार र कारणहरु लिई निवेदन दावी बमोजिमका दफाहरु अमान्य र बदर नहुने भनी फैसला भएको छ।
२	०६९-WS-००२१ भरतमणि जङ्गम	२०८१-०३-१९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	संविधानको धारा ५७(६) को परिधिभित्र रही संघीय कानून बमोजिम गुठी व्यवस्थापनको सम्बन्धमा प्रदेशले कानूनी र संरचनागत व्यवस्था गर्न सक्दछ। गुठीको मौलिक, ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक महत्व र संविधानको मर्म समेतलाई मध्येनजर गरी यस बिषयमा प्रभावकारी कानून निर्माणका लागि अदालतले मार्गदर्शन दिन सक्ने नै हुन्छ। तसर्थ, यस अदालतले संविधानले परिकल्पना गरेको कानूनहरुको निर्माणको सम्बन्धमा संसदलाई परमादेशको आदेश नै जारी नगरे तापनि यस सम्बन्धमा कानून बनाउन इंगित गर्न नसक्ने देखिँदैन।
३	०६९-WO-०५४७ रत्न कुमारी पाण्डे समेत	२०८०-०१-१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकहरुका पति पिता लगायतका साविक जग्गा धनीहरुले जानकारी नपाएको अवस्था नदेखिएको, अधिग्रहणमा परेका जग्गाहरुको मुआव्जा लिन आउन सरकारका तर्फबाटै पत्राचार भएको देखिइरहेको अवस्था र जग्गा दाखिल खारेज भएको १० वर्षभन्दा बढी समयको विलम्व गरी रिट निवेदन परेकोसमेतबाट निवेदन माग दावी बमोजिमको आदेश जारी गर्नु पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४	०६९-WO-००८३ नारायणहरि पराजुली	२०८०-०९-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	जग्गा नेपाल सरकारको नाउँमा दर्ता कायम गर्ने गरी नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०६६।०२।०१ को निर्णय बदरको माग गरी साधारण अधिकार क्षेत्र अन्तरगत फिरादपत्र दायर गरेको देखिएको तथा दावीको जग्गामा निवेदकको निर्विवादित हक स्थापित भईसकेको अवस्था

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			नहुँदा निवेदन मागबमोजिम उत्प्रेषण परमादेशको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिन आएन। निवेदकले रिट निवेदन माग गरेबमोजिमका आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५	०७०-WO-०१७४ सुर्यकान्त घिमिरे	२०७९-०८-१८ शिक्षा मन्त्रालय समेत	१५. मुद्दा नं. ०७३-WO-०३६४ कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय रामपुर चितवन वि. त्रिभुवन विश्वविद्यालयसमेत भएको उत्प्रेषण मुद्दामा रिट खारेज तर निर्देशात्मक आदेश जारी हुनेगरी फैसला भएको र निवेदकले उठाएका विषयमा उक्त मुद्दाबाट इजलासले टुंगो लगाइसकेको हुँदा प्रस्तुत निवेदनको प्रयोजन समाप्त भइसकेको देखिँदा प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६	०७१-WO-०३६९ बैकुन्ठ बिहारी समेत	२०७९-०८-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	विश्वनाथ ठाकुरसमेत निवेदक र जनकपुर चुरोट कारखाना लिमिटेड, जनकपुरसमेत विपक्षी रहेको उत्प्रेषणयुक्त परमादेश (०७१-WO-०१२५) निवेदनको बेहोरा तथा न्याय निरोपण गर्ने विषय एकै प्रकृतिको भएको कारण लगाउमा रहेको र उक्त निवेदन (०७१-WO-०१२५) मा यस इजलासबाट आजै निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्‍याई रिट खारेज हुने गरी फैसला भएकोले सोही फैसलामा उल्लेख भएका आधार र कारणहरु बमोजिम नै प्रस्तुत रिट निवेदनसमेत खारेज हुने ठहर्छ।
७	०७१-WO-०१२५ विश्वनाथ ठाकुर समेत	२०७९-०८-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कानूनले तोकेको भन्दा वढी आयकर लिएको भन्ने दावीका सम्बन्धमा विचार गर्दा तत्काल प्रचलित कानूनले तोकेको भन्दा वढी कर लगाउन र उठाउन नमल्ने, यसै प्रकृतिका अवकाश भुक्तानीहरुमा सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा लगाइएको करको दर भन्दा वढी दर लगाई कर असुल गर्न एवं यसै प्रकृतिका भूक्तानी गर्दा अन्य प्रतिष्ठानका कर्मचारीलाई लागेको करको दरमा समानता रहनु पर्ने सम्बन्धमा विवाद नदेखिएको तर त्यसो भए गरेको भनी निवेदनमा खुलाउन नसकेको हुँदा निवेदकहरुको निवेदन मागदाबी खारेज हुने ठहर्छ।
८	०७२-WO-०३२२ उमादेवी थापा	२०८०-०९-१९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	तत्कालिन कानून र प्रतिपादित कानूनी सिद्धान्त समेतका आधारमा पटक पटक साधारण अधिकार क्षेत्रवाट तहतह भई निर्णय भएको र मुद्दा दोहोर्याई हेर्ने निस्सा समेत प्रदान नभई अन्तिम भई बसेको एउटै बिषयमा रिट क्षेत्रवाट

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			प्रवेश गरी प्राङन्यायको सिद्धान्त समेतको विपरित हुने गरी पुनः विचार गर्न मिल्ने देखिन आएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९	०७२-WO-१०५५ अधिवक्ता दिपक विक्रम मिश्र	२०८०-०९-२६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपाल पर्यटन बोर्डबाट रिट निवेदकले जिकिर गरे जस्तो आपसमा सम्झौता गरी राजस्व आफु खुशी लिए खाएको बाँडेको मासेको भन्ने नदेखिई सम्बन्धित ऐन, नियम निर्देशिकाको बमोजिम नै गरे भएको देखिंदा निवेदकको माग बमोजिम रिट जारी गरी रहनु परेन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१०	०७२-WS-००१३ अधिवक्ता प्रत्युस नाथ उप्रेती	२०८०-१२-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन, २०६३ को दफा ४७को उपदफा (१) र (२)को व्यवस्था नेपालको संविधानको धारा १७ को उपधारा (२) को खण्ड (क) र धारा १९ को उपधारा (१),(२) र (३) समेतसँग बाझिएको नदेखिँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अबस्थाको विद्यमानता रहेको देखिएन।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
११	०७२-wo-०७३९ शारिक अहमद लारीसमेत	२०८०-०२-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदकबाट क्यासिनोको बक्यौता रोयल्टी दाखिला गर्नु भनी प्रत्यर्थीहरुबाट जारी भएका सूचना लगायतका कामकारवाहीको कारणबाट रिट निवेदकलाई संबैधानिक र कानूनी प्रदत्त हक अधिकारमा कुनै प्रकारको अवरोध भएको नदेखिँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नु परेन। प्रस्तुत रिट खारेज हुने ठहर्छ।
१२	०७३-WO-१३३३ भास्कर सिं लाला समेत	२०८१-११-०१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	अल्पसङ्ख्यकको सूचिमा समाबेश गर्ने निर्णय एवं नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचनासमेतका काम कारवाहीबाट निवेदकको संविधान प्रदत्त मौलिक हक वा कानुनी हकमा आघात पुग्न गएको भन्ने नदेखिँदा र बिपक्षीहरुबाट भएको सो निर्णय बमोजिम स्थानीय तह निर्वाचन प्रयोजनका लागि सो अल्पसङ्ख्यकको सूचि नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन भई स्थानीय तह निर्वाचन सम्पन्नसमेत भइसकेकोले प्रस्तुत रिट निवेदनको प्रयोजनसमेत समाप्त भइसकेको अबस्थामा रिट निवेदन मागबमोजिमको रिट आदेश जारी गर्न मिलेन।
१३	०७३-wo-०८३७ दिपक विक्रम मिश्र	२०७९-०२-२०	नेपाल सरकारसँग कबुलियती वन ४० वर्षको लागि लिजमा लिई स्वीकृत परियोजना अनुरुप पर्यटन प्रबर्द्धनार्थ नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को निर्णय एवम् वन विभाग र उक्त

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कम्पनीबीच मिति २०७१।१।२१ मा सम्पन्न सम्झौताको शर्तको अधीनमा रही सञ्चालन गर्दै आएको कामकारवाही संविधान तथा कानून विपरीत नदेखिएकोले निवेदकको माग बमोजिम उत्प्रेषणको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१४	०७३-WO-००९२ सुभाष विक्रम राणासमेत	२०८०-०२-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदकहरुको निवेदन माग दावी श्रम कार्यालय बागमतीबाट भएको निर्णय कार्यान्वयनबाट तथा नागरिक लगानी कोष, गुडविल फाइनान्स लि. समेतमा रहेको रकम दामासाहीले भुक्तानी हुँदा निवेदकको माग दावी यथोचित रुपमा सम्वोधन हुने अवस्थाको विद्यमानता देखिन आयो। सो कार्य श्रम कार्यालयवाट गर्न सक्ने भई निवेदक समेतका कर्मचारीहरुको मागमा श्रम कार्यालयवाट निर्णय भैरहेको र पुनः आवश्यकतानुसार हुन सक्ने समेत पाँइदा प्रस्तुत रिट खारेज हुने ठहर्छ।
१५	०७३-WC-००२९ अनन्त कार्की	२०७८-११-२५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को माथि उल्लिखित कानूनी व्यवस्थाबाट स्वामित्ववालाको हक अधिकार तथा हदम्याद एवं प्रतिकूल भोगाधिकारसमेतको सम्बन्धमा थप स्पष्ट कानूनी व्यवस्थासमेत गरेको देखिदा मुलुकी ऐन, २०२० को घर बनाउनेको महलको १ नं. तथा ४ नं.को सम्बन्धमा निवेदन मागबमोजिम थप व्याख्या गर्नुपर्ने तथा उक्त घर बनाउनेको ११ नं.को कानूनी व्यवस्था संवैधानिक प्रावधानसमेतसँग बाझिएको वा मौलिक हकमा अनुचित बन्देज लगाएको नदेखिदा अमान्य बदर गरी आवश्यक कानून संशोधन, परिमार्जनका लागि प्रत्यर्थीका नाममा उपयुक्त आज्ञा आदेश जारी गरी रहनु परेन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१६	०७४-WO-००५३ विमल श्रेष्ठ समेत	२०८०-१०-२५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयको च.नं.५८६ मिति २०७०।०३।०६ को पत्रानुसार फैसला कार्यान्वयन भई उक्त मुद्दाको लगत कट्टा समेत भइसकेको देखिएकोले सो फैसला कार्यान्वयन भएन भन्ने रिट निवेदकको जिकिर तथ्यपरक देखिन आएन। उपरोक्त बमोजिमका संवैधानिक, कानूनी प्रावधानहरु र यस अदालतबाट जारी भएको रिटको कार्यान्वयन समेतबाट रिट निवेदकहरुले निवेदनमा उठाएका सवालहरुको क्रमिक रुपमा कार्यान्वयन भएको देखिन

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			आउँछ। त्यस्का अतिरिक्त समयानुकूल थप ऐन, कानून नीतिनिर्माण अपर्याप्त रहे भएको सम्बन्धमा, सो विषय राष्ट्रको Policy Wisdom र Legislative Prerogative अन्तर्गतको विषय हुँदा तत् सम्बन्धमा यस अदालतबाट रिट क्षेत्रमा प्रवेश गर्न सक्ने अवस्था रहन आएन। अतः प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१७	०७४-WO-०६४१ अमर बहादुर ओली	२०८१-०२-०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४ को उपदफा (५) मा उल्लिखित कानूनी व्यवस्था बमोजिम नै स्थानीय तहको निर्वाचनबाट गठन भएको त्रिवेणी गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँसभाको मिति २०७४।०६।०७ मा बसेको बैठकको बहुमत सदस्यबाट त्रिवेणी गाउपालिकाको **अस्थाई केन्द्र गाउपालिकाको कार्यालय साविक मुरु गा.वि.स को कार्यालयबाट स्थायी रुपमा खारानेटामा कार्यालय** स्थानान्तरण गर्ने सम्बन्धी निर्णय, सोही बमोजिम नेपाल सरकारबाट समेत रुकुम जिल्ला त्रिवेणी गाउँपालिकाको केन्द्र सिम्रुतु खारानेटामा कायम गर्ने गरी भएको मिति २०७४/०९/१३ को निर्णय एवम् मिति २०७४/०९/२४ गतेको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गरिएको सूचना समेत कानून सम्मत भएको देखिँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नु पर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१८	०७४-WO-०३६५ मुनरसिंह राजपुत	२०८०-०२-२२ प्र.म.का./भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुनसरी तथा धरान उपमहानगरपालिकाले समन्वय कायम गरी रिट निवेदक र विपक्षी ॐ शिवशक्ति कल्याणी केन्द्रले मन्दिर सञ्चालनमा के कति अधिकार वा भूमिका प्राप्त गर्ने हो भन्ने विषयमा आवश्यक व्यवस्था अविलम्व मिलाउनु भनी जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुनसरी तथा धरान उपमहानगरपालिकाको कार्यालयका नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ।
१९	०७४-WO-०७३० रोशनराज गिरी	२०८०-११-१५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको जिल्ला स्तरीय अनुगमन सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समन्वय समितिको निर्णय पश्चात जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुपाल्चोकले निवेदक उद्योगलाई ठाउँसारीको प्रक्रिया पूरा गरेपछि मात्र उद्योग सञ्चालन गर्न भनी मिति २०७४।११।९ मा पठाएको

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			पत्रसमेत कानून विपरितको रहेछ भन्न मिल्ने अवस्था पनि देखिएन। रिट निवेदनमा निवेदकको मागबमोजिमको कुनै आदेश जारी गर्नु पर्ने अवस्था नदेखिंदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
२०	०७४-WO-०३४५ शोभा भण्डारी	२०८०-११-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको कानूनी व्यवस्था अनुसार तोकेको कार्यविधि पूरा गरी धवलागिरी गाउँपालिकाको केन्द्र सातमुले घट्टेखोलामा कायम गर्न सिफारिस गर्ने गरेको सो गाउँ सभाको मिति २०७४।४।२५ को निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखिएको र सो सिफारिस बमोजिम सोही स्थानलाई धवलागिरी गाउँपालिकाको केन्द्र कायम गर्ने भनी नेपाल सरकारबाट मिति २०७४।९।२४ मा राजपत्रमा समेत प्रकाशित भैसकेको देखिंदा निवेदन माग दावी बमोजिम उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिन आएन। प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
२१	०७४-wo-०६२६ प्रदिपराज पन्त	२०८०।०९।१७ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयसमेत	एक वर्षिय आ.व.२०७४/०७५ को लागि भनी प्रस्ताव आव्हान भएको उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गरिनुपर्ने कार्यकाल सोही आ.व.को अवधिभित्र नै रहेकोमा हाल उक्त आ.व. समाप्त भई सकेको र आ.व. २०७४/०७५ का लागि छनौट नभएपछि सो कार्यक्रम सोही आर्थिक वर्षमा समाप्त भई सकेको र उक्त अवधिभित्रै कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने पर्ने निवेदकको माग दावी समाप्त भइसकेको देखिएकाले प्रस्तुत रिट निवेदनको प्रयोजन नै समाप्त भई औचित्य नरहेको देखिँदा रिट निवेदन खारेज हुने ठर्हछ।
२२	०७४-WC-००१२ पुजा कुमारी राय समेत	२०८१-०५-१२ उपकुलपतिको कार्यालय, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, किर्तिपुर, समेत	निवेदकहरुले चुनौती दिएको उल्लिखित कानूनी प्रावधानहरुमा विपन्न समुदायको विभिन्न वर्गहरुलाई आरक्षणका निम्ति बीस प्रतिशत सिट छुट्याइएको देखिंदा केवल पैतालीस प्रतिशत सिट आरक्षण नगरेको भन्ने आधारमा मात्र सो कानूनी प्रावधानहरु नेपालको संविधान प्रतिकूल रहेको भनी मान्न मिल्ने देखिंदैन। तसर्थ निवेदकको माग बमोजिम आदेश जारी गर्नुपर्ने सम्मको विद्यमानता देखिन आएन। प्रस्तुत उत्प्रेषण परमादेश समेतको रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
२३	०७४-WO-०८६० अधिवक्ता डिल्ली प्रसाद न्यौपाने	२०८०-०८-२४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्रत्यर्थी चिरञ्जीवी चापागाईं बिमा समितिको अध्यक्षको पदमा मिति २०७३/०९/१४ मा नियुक्त भई निजको पदावधिसमेत समाप्त भइसकेको अवस्था देखिँदा निवेदन मागबमोजिमको विषयवस्तुभित्र प्रवेश गरी विवेचना गरिरहनु पर्ने देखिएन। प्रयोजन समाप्त भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
२४	०७४-WO-०७७५ नरहरी कडेल	२०८१-०३-१८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकलाई दिएको बोधार्थ पत्र एवं विपक्षी मालपोत कार्यालयको निर्णयको आधारमा विपक्षी नेपाल सरकारको नाउँमा खडा भएको उक्त जग्गाको दर्ता श्रेस्ता जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा लगायतका सम्पूर्ण निर्णय पत्र र कारबाहीहरु कानून सम्मत देखिँदा विपक्षी कार्यालयहरुको नाममा निवेदकको माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने देखिएन। निवेदकको रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
२५	०७४-WO-०२१७/०७४-WO-०२२८ प्रा.डा. विरेन्द्रराज शर्मा पोखरेल	२०८०-०९-२६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निर्वाचन ऐन, २०७४ को दफा २८(५) र दफा ६०(६) संग सम्बन्धित अनुसुची-१ मा दलित, आदीवासी जनजाती, खस आर्य, मधेसी, थारु र मुस्लिम मात्र उल्लेख गरेको तर अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको उल्लेख नगरी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीमा सहभागिताको सुनिश्चितता नगरेकोले निजहरुको संवैधानिक, कानूनी र अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता समेतले प्रत्याभुत गरेको हक अधिकार हनन भएको हुँदा उक्त अनुसूचि-१ मा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको सूचि राख्नु, राख्न लगाउनु भनी परमादेश लगायत अन्य उपयुक्त आदेश जारी गरिपाउँ भन्ने रिट निवेदन माग दावी पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ
२६	०७४-WO-०५२१ अधिवक्ता गगन ज्ञवाली	२०८१-०२-०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकले विपक्षी मन्त्रालयको मिति २०७४।०९।१८ को सूचना बदर गराउन माग गरेकोमा उक्त सूचनाबमोजिमका पदहरुमा नियुक्ति भै सूचनामा तोकिएको पदावधिसमेत समाप्त भैसकेको देखिँदा उक्त विज्ञापन बदर गरिपाऊँ भन्ने प्रस्तुत रिट निवेदन मागको प्रयोजनसमेत समाप्त भैसकेको देखिँदा यस्तो औचित्यहिन रिट निवेदनमा मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिन आएन। निवेदन मागबमोजिमको कुनै आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।

क.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
२७	०७४-WO-०२७५ सुन्दरलाल श्रेष्ठसमेत	२०८०-०९-२२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७२/०६/१७ को निर्णय तथा मिति २०७२/०७/०१ को पत्र र नापी कार्यालय कलंकीबाट कायम कि.नं.35 लाई बदर गरी कि.नं. ५३, ५४, र ५५ कायम गरी कि.नं. ५३ र ५४ सार्वजनिक बाटोको जग्गा नेपाल सरकारको नाममा कायम हुने र कि.नं. ५५ साविक कि.नं. ४६४ र ४६५ को भाग बाँकी रहने गरी मिति २०७२/१२/२१ मा गरेको निर्णय कानून सम्मत मिलेको देखिंदा रिट निवेदकहरुको माग बमोजिमको कुनै आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
२८	०७४-WO-०९२७ प्रेमा कुमारी गिरी	२०८१-०६-०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४ बमोजिम गाउँ/नगरपालिकाको केन्द्र परिवर्तन वा हेरफेर सम्बन्धमा सम्बन्धित गाउँसभाबाट प्रस्ताव पारित गरी प्रक्रिया अगाडि बढाउन सकिने कानूनी व्यवस्था हुँदा हुँदै त्यसतर्फ नलागी पर्न आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको रोहबाट स्थानीय तहको केन्द्र परिवर्तनको सम्बन्धमा बोल्न मिल्ने अवस्था नदेखिँदा निवेदकको निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्न मिल्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
२९	०७४-WO-०४५९ अधिवक्ता जयनारायण हुजेदार	२०८१-०५-३१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७४।९।२७ को निर्णय कानून विपरीत रहेको भनी मान्न मिल्ने नदेखिंदा निवेदकको निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
३०	०७५-WO-०६१८ तिलविक्रम कार्की	२०८१-०४-२२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदन जिकिरमा उल्लिखित गाँउपालिकाको नाम वा केन्द्र परिवर्तन गर्ने विषय मिति २०७४।११।१४ खण्ड ६७ संख्या ५७ को नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन भइसकेको हुँदा निवेदन दाबी अनुसार रिट जारी गर्नुपर्ने अवस्था विद्यमान देखिएन। निवेदन माग बमोजिम आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिएकोले प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
३१	०७५-WO-०९२४ कमलाकुमारी शाह	२०८०-१२-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयसमेत	संवैधानिक र कानूनी हकमा आघात परेको अवस्था नहुँदा मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदनमा यस अदालतबाट मिति २०७५।१२।१३ मा दिएको अल्पकालीन अन्तरिम आदेशसमेत निस्कृय भई रिट खारेज हुने ठहर्छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
३२	०७५-WO-१०२१ देव बहादुर विष्ट	२०८०-१२-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	विवेचित आधार, कारण र प्रमाणसमेतको आधारमा निवेदन दावीको सूचना तथा आदेशबाट निवेदकको संवैधानिक र कानूनी हकमा आघात परेको अवस्था नहुँदा मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदनमा यस अदालतबाट मिति २०७५।०१।०३ मा दिएको अल्पकालीन अन्तरिम आदेशसमेत निस्क्रिय भई रिट खारेज हुने ठहर्छ।
३३	०७५-WO-०४६७ उदय नरसिंह श्रेष्ठ	२०८१-०१-२३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	लगाउमा पेश भएको ०७३-CI-१०५९ र ०७३-CI-११४० को पुनरावेदनमा साविक कि.नं. २०६ मध्ये अधिग्रहणमा परेको वाहेकका कायमी कि.नं.२१९० हालको कि.नं. १४१ को ०-४-३-० जग्गा हरिप्रसाद/अनिता सिल्वालको हक स्वामित्वको देखिन आई सो जग्गाको साविक नक्सा,प्लट रजिष्टर, दर्ता प्रमाण, स्वयम्भू बारुदखानाको लागि जग्गा प्राप्ति/अधिग्रहण समेतका श्रेस्ता प्रमाण हेरी कि.नं. २१९०(हालको कि.नं. १४१) का सम्बन्धमा पुनः निर्णय गर्न पठाएको पुनरावेदन अदालत पाटनको आदेश सदर हुने ठहरी आजै फैसला भएको हुँदा उक्त मुद्दासँग सम्बन्धित कि.नं. २१९० हालको कि.नं. १४१ को जग्गाबाट आफ्नो बाटो निकास कायम हुनुपर्ने भन्ने निवेदन दावी खम्विर हुन नसक्ने हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
३४	०७५-WO-०९६२ महेशप्रसाद बोहोरा	२०८०-१२-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	संवैधानिक र कानूनी हकमा आघात परेको अवस्था नहुँदा मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदनमा यस अदालतबाट मिति २०७५।१२।१७ मा जारी भएको अल्पकालीन अन्तरिम आदेशसमेत निस्क्रिय भई रिट खारेज हुने ठहर्छ।
३५	०७५-WO-०९३६ अब्दुल सलाम	२०८१-०५-२४ राष्ट्रपतिको कार्यालय, शीतल निवास, महाराजगञ्जसमेत	संविधान बमोजिम संवैधानिक परिषद्को बैठकबाट समिम मियाँ अन्सारी मुस्लिम आयोगको अध्यक्षमा सिफारिस एवम् नियुक्त भई मिति २०७५।१२।०७ मा संविधान तथा कानून बमोजिम पद तथा गोपनियताको सपथ लिई पदभार ग्रहण गर्नु भएको देखिन आएकोले कानूनद्वारा निर्दिष्ट संसदीय सुनुवाईका निर्दिष्ट प्रक्रियाहरु अवलम्बन गरी सपथ लिई पदभार ग्रहण गरी सकेको संवैधानिक निकायको पदाधिकारी उपर पुनः उठाईएको अयोग्यताको प्रश्न तथ्यमा आधारित

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			नदेखिएकोले तथा कानूनी त्रुटि समेत रहे भएको नदेखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदनबाट माग गरिएको आदेश जारी गर्नु पर्ने अवस्था विद्यमान रहेको देखिन आएन।
३६	०७५-WO-१०६९ पुर्षोत्तम सुवेदी समेत	२०८१-०५-२४ संवैधानिक परिषद्को सचिवालयसमेत,	कानूनद्वारा निर्दिष्ट संसदीय सुनुवाईका निर्दिष्ट प्रक्रियाहरु अवलम्बन गरी पदभार ग्रहण गरी सकेको संवैधानिक निकायको पदाधिकारी उपर पुनः अयोग्यताको प्रश्न उठाएको अवस्था कानूनतः स्थापित हुन सकेको नदेखिंदा उक्त निवेदन खारेज हुने ठहर भई आदेश भएकोले उक्त लगाउको मुद्दामा भएका व्याख्या एवं विवेचना समेतका आधार कारणबाट प्रस्तुत रिट निवेदन माग बमोजिमको उत्प्रेषणको आदेश जारी गर्न पर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन।
३७	०७५-WO-०६०७ अधिवक्ता सुनिल रंजन सिंह	२०८०-१२-०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदनमा उठाइएको संवैधानिक प्रश्नको यस अदालतको संवैधानिक इजलासबाट निरुपण भैसकेको हुँदा परिस्थितिमा आएको परिवर्तनले वर्तमान अवस्थामा प्रस्तुत रिट निवेदनको माग दावीको औचित्य नै समाप्त भैसकेको देखिँदा, अब निवेदकको माग बमोजिमको रिटको आदेश जारी गरिरहन पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
३८	०७५-WO-०९२६ ०७५-WO-०९६० ०७५-WO-१०२५ ०७५-WO-०९६३ ०७५-WO-१०२३ ०७६-WO-०००६ कमला कुमारी शा ०७५-WO-१०४८ हेमराज जोशी	२०८०-१२-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	सार्वजनिक संघ/संस्था तथा कार्यालयहरुलाई प्रत्येक वर्ष नविकरण गर्ने गरी १० वर्षका लागि लिज भाडामा दिने निर्णय भएको भन्ने देखिन्छ। सो अवधि व्यतित भई सकेको र निर्णयानुसारको भाडामा दिने लिने सम्झौता नविकरण भएको नदेखिँदा निवेदन माग बमोजिम गरिरहनु पर्ने अवस्था देखिएन। निवेदकको संवैधानिक र कानूनी हकमा आघात परेको अवस्था नहुँदा मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदनमा यस अदालतबाट मिति २०७५।१२।१३ मा दिएको अल्पकालीन अन्तरिम आदेशसमेत निस्क्रिय भई रिट खारेज हुने ठहर्छ।
३९	०७५-WO-१३४४ प्रतिभा श्रेष्ठ ०७५-WO-१४०१ शम्भुप्रसाद भट्टराई ०७६-WO-००९०	२०८१-०२-३१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदक स्वयम्ले जानीजानी सडक क्षेत्र अतिक्रमण गरी घरटहरा समेतको संरचना निर्माण गरेको आधारमा सो सडक क्षेत्रमा निवेदकको अधिकार सिर्जना हुन नसक्ने भएकोले अतिक्रमित क्षेत्रबाट घर टहरा हटाउँदा निवेदकको सम्पत्तिको हक, आवासको हकसमेतका संविधानको क्रमशः

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
	दुग्ध उत्पादक सहकारी संघ लि.		धारा २५ र ३७ द्वारा प्रदत्त कुनै संवैधानिक हकमा प्रतिकूल असर पर्छ भन्न मिल्ने हुँदैन। दुग्ध उत्पादक सहकारी संघ लि.को निवेदन मागदावी बमोजिम उत्प्रेषण, परमादेश तथा प्रतिषेधको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने अवस्था विद्यमान नदेखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ ।
४०	०७५-WO-०४२२ निसिका शर्मा	२०८१-०८-०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरणले महालेखा परीक्षकको कार्यालयले बेरुजु औंल्याए बमोजिम रोयल्टी र फ्रिक्वेन्सी दस्तुर/थप दस्तुर शीर्षकमा बेरुजु असुल फछ्र्यौट गर्न नेपाल दूर सञ्चार प्राधिकरणबाट मिति २०७५।०३।२२ मा भएको पत्राचार लगायतका काम कारवाही समेत कानून बमोजिम भए गरेको देखिएको र यसबाट निवेदकको कुनै संवैधानिक तथा कानूनी हक उपभोग गर्नमा वाधा पुगेको भन्ने पनि निवेदकले पुष्टि गर्न नसकेको स्थितिमा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने अवस्था विद्यमान देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४१	०७५-WO-०३१० शालिग्राम भट्टराई	२०८१-०५-०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्रदेश तथा स्थानीयस्तरमा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई प्रदेश तथा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गरी संविधानको कार्यान्वयन गर्ने नीति अन्तर्गत यस अघि जारी भई गठन गरिएका ७७ वटा अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेशहरू, कार्यविधि र निर्देशिका विघटन/खारेज गर्ने नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७५।३।३२ को निर्णय बमोजिम निवेदक अध्यक्ष रहेको अस्पताल विकास समितिसमेत विघटनमा परेको कारण विपक्षी स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट मिति २०७५।४।६ को पत्रबमोजिम निवेदकलाई मातृशिशु अस्पतालको व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षबाट पदमुक्त गरिएको देखिएकाले प्रस्तुत रिट निवेदनको रोहमा माग बमोजिमको कुनै आदेश जारी हुने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४२	०७५-WO-०९६१ कमला कुमारी शाह	२०८०-१२-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	संवैधानिक र कानूनी हकमा आघात परेको अवस्था नहुँदा मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदनमा यस अदालतबाट मिति २०७५।१२।१७ मा जारी भएको अल्पकालीन अन्तरिम आदेशसमेत निस्क्रिय भई रिट खारेज हुने ठहर्छ।

क.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
४३	०७५-WO-१०२४ कमलाकुमारी शाह	२०८०-१२-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकको संवैधानिक र कानूनी हकमा आघात परेको अवस्था नहुँदा माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदनमा यस अदालतबाट मिति २०७६।०१।०६ मा जारी भएको अल्पकालीन अन्तरिम आदेशसमेत निस्क्रिय भई रिट खारेज हुने ठहर्छ।
४४	०७५-wo-१३६९ सुन्दर थापा	२०८१-०७-०६ मन्त्रिपरिषद्, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिको हाल रुपान्तरित घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्रको कार्यक्षेत्र रहेका ४९ जिल्लाभित्रका स्थानीय तहमा समायोजन गर्ने गरी भएको निर्णय र सो आधारमा भएका पत्राचार लगायतका कामकारवाहीहरु संविधान र कानूनसम्मत नै देखिई यसबाट यी निवेदकहरुको कुनै पनि संवैधानिक तथा कानूनी हकाधिकारमा आघात पर्न गएको नदेखिएकोले निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी गर्न पर्ने देखिएन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४५	०७५-WO-००१४ डा. दिपक खरेल	२०८०-१२-०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	शैक्षिक वर्ष २०७४।०७५ समाप्त भएको पनि धेरै समय व्यतित भई रिट निवेदन पेश गर्दाको परिस्थिति र हालको परिस्थितिमा तात्विक परिवर्तन भैसकेको र प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य समेत समाप्त भैसकेको अवस्था छ। तसर्थ, हालको परिवर्तित परस्थितिमा प्रस्तुत रिट निवेदनको अन्तरवस्तुभित्र प्रवेश गरी थप बोलिरहन आवश्यक देखिएन।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४६	०७५-WO-०२८६ जगदिश प्रसाद तेली समेत	२०८१-०५-०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	विपक्षी कालिकामाई गाउँपालिकाको केन्द्र साबिक वडा नम्बर १ मुडलीबाट हाल वडा नम्बर ३ मा सार्ने गरी विपक्षी निकायहरुबाट भएका सिफारिस एवम् निर्णय लगायतका काम कारवाहीहरु स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४ मा रहेको कानूनी व्यवस्थाबमोजिम नै भए गरेको देखिन आएकोले माग बमोजिमको कुनै रिट आदेश जारी गर्नु पर्ने अवस्था देखिएन।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४७	०७५-WO-००१४ डा. दयानन्द प्रसाद साह समेत	२०८०-१२-०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	अब, शैक्षिक वर्ष २०७४।०७५ समाप्त भएको पनि धेरै समय व्यतित भई रिट निवेदन पेश गर्दाको परिस्थिति र हालको परिस्थितिमा तात्विक परिवर्तन भैसकेको र प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य समेत समाप्त भैसकेको अवस्था छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			तसर्थ, हालको परिवर्तित परस्थितिमा प्रस्तुत रिट निवेदनको अन्तरवस्तुभित्र प्रवेश गरी थप बोलिरहन आवश्यक देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४८	०७५-WO-०४८८ राजु सिंह खड्का	२०८१-०५-०६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कारणबाट खानी तथा खनिज पदार्थको अध्ययन, अनुसन्धान तथा उत्खनन र जडिबुटी सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र उत्खननको विषय कार्यकारी अङ्गको संवैधानिक र कानूनी जिम्मेवारी भित्रको विषय देखिएको र सो विषयमा कामकारवाही गर्न आवश्यक बजेटको अभाव भएको वा बजेट विनियोजन नभएको भनी जिम्मेवार निकायले प्रश्न नउठाएको अवस्थामा रिट निवेदकको मागबमोजिम परमादेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
४९	०७५-WO-१२३८ गुणराज कटुवाल समेत	२०८१-०३-१६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कानूनमा व्यवस्था नभए तापनि निर्देशिका जारी गरेर भए पनि सरकारी कामकाजमा अस्थायी कर्मचारीहरुले पुर्‍याएको योगदानको सम्मान र कदर स्वरुप नेपाल सरकारले विभिन्न मितिमा निर्णय गरेर उपदान, औषधी उपचार खर्च र सञ्चित बिदा रिट वापतको रकम समेत उपलब्ध गराउने व्यवस्था ल्याएको र विपक्षी रिट निवेदकहरुलाई सोही बमोजिम निर्देशिका बमोजिम पाउने उपदान, औषधी उपचार खर्च र सञ्चित बिदा वापतको रकम निजहरुले पाइसकेको सन्दर्भ रिट निवेदकहरुले आफ्नो रिट निवेदनमा उल्लेख गरेको समेत देखिएबाट प्रस्तुत निवेदनका सम्बन्धमा थप केही गर्नुपर्ने कानूनी आधार र कारण देखिँदैन । यसर्थ, रिट निवेदन खारेजभागी छ
५०	०७५-WO-०५८९ अधिबक्ता सुष्मा द्विबेदी लोहनी	२०८१-०३-१३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदक अधिवक्ता सुष्मा द्विवेदी (लोहनी) ले अदालतको तारेख गुजारी बसेको र राष्ट्रिय निर्देशन ऐन, २०१८ को दफा ९ मा उल्लिखित नेपाल सरकारमा निहीत रहेको स्वविवेकीय अधिकारमा यथोचित् कारण नपरी अन्यथा हुने गरी यस अदालतबाट आदेश जारी गर्न मिल्ने नदेखिँदा, निवेदकको माग बमोजिमको आदेश जारी गरिरहन पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५१	०७५-wo-१२६७ अनुप कुमार उपाध्याय	२०८१-०९-११	नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदबाट विपक्षी दिल्ली बहादुर सिंहलाई विद्युत नियमन आयोगको अध्यक्ष पदमा नियुक्ति गर्ने गरी मिति २०७६।१।२३ मा भएको निर्णय एवम्

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	काम कारवाही कानून विपरित नदेखिएको एवम् निजको पदावधिसमेत पुरा भई प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य नै समाप्त भैसकेको देखिंदा निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था विद्यमान देखिएन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५२	०७५-wo-०७१४ अधिवक्ता लोकेन्द्र बहादुर ओली	२०८१-०९-०१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका उपकुलपति संगिता भण्डारीले कानून र नियमको गम्भीर उल्लंघन गरी कानून विपरीत विभिन्न कर्मचारी भर्ती गरेको भनी ती सबै नियुक्ति लगायतका काम कारबाहीहरु वदर गरी पाउन माग दावी लिएको देखिए पनि यो कानूनको यो व्यवस्था विपरीत रहेको भनी स्पष्ट जिकिर लिन सकेको नदेखिएको र करारमा नियुक्त गर्ने अधिकार विपक्षी प्रतिष्ठानलाई रहेकै देखिंदा निवेदन माग दावी बमोजिमको आदेश जारी गर्न मिल्ने देखिएन।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५३	०७५-WO-०३५१ अनन्त प्रकाश वस्ती समेत	२०८०-१०-२३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कोशी प्रदेश सरकारबाट मिति २०८०।०९।२२ मा कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन सम्बन्धमा स्थानीय सरकारी सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्तहरु सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०८० प्रारम्भ भइसकेको देखिंदा प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्यता समाप्त भइसकेकोले प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५४	०७५-WO-०८३० प्रेमप्रसाद संजेल	२०८०-१२-०८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	यस अदालतबाट मिति २०७५।११।१९ मा भएको अन्तरिम आदेशानुसार कामकाज गर्न खटाएको कार्यालयमा कामकाज गर्न जानुपर्ने नभई साविक श्रम तथा रोजगार कार्यालयमा नै कामकाज गर्नेगरी आदेश भई प्रस्तुत निवेदन पूर्ण सुनुवाईको लागि इजलास समक्ष पेश हुनु अगावै मिति २०७८।३।१५ देखि नै सेवा निवृत्त भएको बेहोरा निवेदकको तर्फबाट उपस्थित विद्वान कानून व्यवसायीबाट इजलास समक्ष अवगत गराएको देखिंदा निवेदनको औचित्य समाप्त भई निवेदन मागदावी अनुसारको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५५	०७५-WC-००४१ अधिवक्ता सन्तोष कुमार महतो	२०८०-०९-११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	योगदानकर्ताले पुरानो उपदान रकम योजनामा हस्तान्तरण गर्ने निर्णय गरेमा त्यो रकम कोषले प्राप्त गरेको मितिदेखि योगदान अवधि कायम हुन जाने भन्ने संशोधित व्यवस्थाले पुरानो उपदान रकमको सम्बन्धमा श्रमिकहरू स्वयंलाई

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			छनौटको अवसर प्रदान गरेको देखिएबाट निवेदकको मागदावी नै सम्बोधन भइसकेको भन्ने देखियो। यसरी निवेदकले उठाएको विषय र असंवैधानिक भनी जिकिर लिएको कार्यविधिको दफा नै परिवर्तन भइसकेको सन्दर्भमा सोको संवैधानिकता परीक्षण गरिरहनुको कुनै औचित्य देखिएन। प्रयोजन समाप्त भइसकेको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५६	०७५-WO-११९० अधिवक्ता दिपक विक्रम मिश्र	२०८१-०४-१५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदनमा उठाएका विषयवस्तुको सम्बोधन मुद्दा नं. ०७०-WO-०६८९ को रिट निवेदनको निर्देशनात्मक आदेशबाट भएको र उक्त आदेशको कार्यान्वयन भइरहेको भन्ने विपक्षीहरुको लिखित जवाफ बाट देखिएको छ। सो आदेश कार्यान्वयन नभएको भन्ने विषय वस्तुनिष्ठ प्रमाणबाट निवेदकले पुष्टि गर्न सकेको देखिँदैन। तसर्थ माथी उल्लिखित आधार कारणहरु समेतका आधारमा रिट निवेदकको माग बमोजिम परमादेश समेतको आदेश जारी गर्नु पर्ने आवश्यकता, अवस्था र औचित्य देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५७	०७५-WO-०५९० विजेन्द्रलाल जोशी	२०८०-११-१७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	स्थानीय तहका न्यायिक समितिलाई संविधान र कानून बमोजिम प्रदान गरिएको न्यायिक अधिकार सम्वन्धी कानूनी व्यवस्था संविधानसँग बाझिएको छ भन्ने जिकिर लिने रिट निवेदकले सो कुरा स्पष्ट रुपमा देखाउन सक्नुपर्नेमा सो नभएको अवस्थामा रिट निवेदन माग वमोजिमको आदेश जारी गर्ने अवस्था विद्यमान देखिएन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५८	०७६-WO-०१७२ अनुजा रौनियार	२०८०-०७-१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत /जिल्ला प्रशासन कार्यालय चितवन	यस अदालतमा दर्ता भई आज यसै इजलासमा पेश भएको यसै लगाउको रिट नं. ०७६-WO-००२७ को आदेशबाट रिट निवेदकले माग बमोजिमको उपचार पाईसकेको अवस्था हुँदा प्रस्तुत निवेदनमा माग बमोजिमको थप आदेश जारी गरी रहन पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
५९	०७६-WO-०५९७ ब.अ.मीरा ढुङ्गाना	२०८०-०४-१४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदनमा माग दावी गरिए बमोजिमको राष्ट्रिय महिला आयोगमा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुको नियुक्ति भैसकेको र आयोगले नेपालको संविधानद्वारा प्राप्त भूमिका निर्वाह गरी रहेको देखिएको अवस्था हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदनको रोहबाट

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			पुनः राष्ट्रिय महिला आयोगको पदाधिकारी नियुक्तिका लागि सिफारिश गर्नु भनी थप आदेश जारी गरी रहन पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६०	०७६-WC-००२८ अधिवक्ता दिपक विक्रम मिश्र	२०८०-०९-११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	लिखिज जवाफको बेहोरा तथा प्रचलित कानूनको आधार र कारणहरूबाट निवेदन मागबमोजिमका कानूनी प्रावधानहरू संविधान प्रदत्त कुनै पनि मौलिक हकसँग बाझिएको नदेखिँदा बदर घोषित गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६१	०७६-WO-०१६५ कृष्णप्रसाद ह्वाजुसमेत	२०८०-११-२७ वातावरण विभाग	निवेदकहरुले संझौता कार्यान्वयन नगरेपछि संझौता बमोजिम नै नगरपालिकाले ईँटा उद्योगको संरचना भत्काई हटाई सकेको देखिएकोले रिट निवेदनको औचित्यसमेत नरहेको देखिंदा निवेदकहरुको माग बमोजिमको रिट आदेश जारी गरिरहनु परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६२	०७६-WO-०५९७ ब.अ.मीरा ढुङ्गाना	२०८०-०४-१४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदनमा माग दावी गरिए बमोजिमको राष्ट्रिय महिला आयोगमा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुको नियुक्ति भैसकेको र आयोगले नेपालको संविधानद्वारा प्राप्त भूमिका निर्वाह गरी रहेको देखिएको अवस्था हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदनको रोहबाट पुनः राष्ट्रिय महिला आयोगको पदाधिकारी नियुक्तिका लागि सिफारिश गर्नु भनी थप आदेश जारी गरी रहन पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६३	०७६-WO-०१०४ अ.शंकर लिम्बुसमेत	२०८०-०४-१४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७५ को नियम २४२ मा भएको व्यवस्थाको प्रकृतिबाट कानून निर्माणको प्रक्रियामा विज्ञको नियुक्ति वा विज्ञ समूहको गठन गर्नै पर्ने बाध्यात्मक अवस्था रहेको नदेखिएको, कानून निर्माणको प्रक्रिया के कस्तो हुने र कानून कसरी निर्माण गर्ने भन्ने विषय सामान्यतया विधायिकी क्षेत्राधिकारको विषय रहेको मान्नु पर्ने हुँदा रिट निवेदकहरुको माग दावी बमोजिम विपक्षीहरुका नाममा परमादेश लगायतको आदेश जारी गर्न मिल्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६४	०७६-WO-०९९३ दलबहादुर धामी	२०८१-०४-१८ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	जनताको संरक्षक वा अभिभावकको रूपमा रहेको सरकारबाट संविधान र कानूनले व्यवस्था गरेको मूल्य, मान्यता भित्र रहेर काम हुने कुरामा विश्वस्त हुँदै हालको वर्तमान अवस्थामा स्थिति परिवर्तन भई जनजीवन सामान्य भएको र निवेदनको प्रयोजन समाप्त भई निवेदन माग

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिँदा माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने आवश्यक्ता देखिएन। प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६५	०७६-WO-००४३ मुक्ती प्रसाद अधिकारी समेत	२०८१-०१-१७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	पहिलो टेण्डर रद्द भई दोस्रो टेण्डर आह्वान भई सो बमोजिमको कार्य नै सम्पन्न भइसकेको अवस्था देखिएको हुँदा रद्द भएको पुरानो टेण्डर प्रक्रियालाई नै अगाडि बढाउनु भनी आदेश जारी गर्नुको औचित्य रहने देखिएन। रिट निवेदनको औचित्य नै कायम रहेको नदेखिएको अवस्थामा निरुपण हुनु पर्ने अन्य प्रश्नमा प्रवेश गरी विवेचना गर्नुपर्ने पनि भएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६६	०७६-wo-०८५६ यज्ञनाथ पौडेल	२०८१-०५-३० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकहरुले जिकिर लिएबमोजिमको मिति २०७३|१२|२६ को पत्रअनुसार सडक सिमा दाँया बाँया २५-२५ मिटर कायम गर्ने गरी भएको पत्राचार मिति २०७४|७|२६ को पत्रबाट स्वतः बदर एवं निष्कृय भइसकेको हुँदा निवेदन माग बमोजिम परमादेशको आदेश जारी गरिरहनु परेन। विपक्षीहरुको कार्यबाट निवेदकहरुलाई क्षति नपुगेको अवस्थामा मुआब्जा दिलाई भराई पाउँ भन्ने निवेदन जिकिर तर्कसंगत देखिएन। पछि अन्य निर्णयहरुबाट निवेदकहरुको हक अधिकारमा आघात पर्न गएको अवस्थामा सोही समयमा कानूनी उपचारको मार्ग अबलम्बन गर्ने बाटो सदासर्वदा खुल्ला रहने नै हुँदा निवेदन मागबमोजिम अन्य उपयुक्त आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिन आएन।
६७	०७६-wo-०७०८ रुद्र प्रसाद पौडेल समेत	२०८०-१२-०१ संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय समेत	निवेदकले समायोजन फाराम भरि समायोजन प्रक्रियामा सहभागि भएको देखिँदा प्रदेश निजामती सेवाको पदमा समायोजन गर्ने गरी भएको निर्णय र सो आधारमा भएका पत्राचार लगायतका काम कारवाहीहरू संविधान र कानूनसम्मत नै देखिएबाट यी निवेदकहरूको संवैधानिक तथा कानूनी हकाधिकारमा आघात पर्न गएको नदेखिएकोले निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्न पर्ने देखिएन । रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ ।
६८	०७६-WC-००३१ अधिवक्ता सरोज अधिकारी	२०८१-०३-१२	आर्थिक ऐन, २०७६ को दफा १८ संविधान अनुकुल नै देखिएको तथा सोहि विधायिकी कानूनद्वारा प्रत्यायोजित अधिकारको प्रयोग गरी प्रत्यर्थी प्रधानमन्त्री तथा

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	मन्त्रिपरिषदको कार्यालयबाट मिति २०७६/११/१२ मा पूर्वाधार विकास करमा परिमार्जन हुने भनी भएको निर्णयमा संवैधानिक तथा कानूनी त्रुटि देखिन नआएकोले रिट निवेदकको माग बमोजिम प्रत्यर्थीहरुको नाममा कुनै आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। यस स्थितिमा आर्थिक ऐन, २०७६ को दफा १८ र सोको आधारमा विपक्षी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयबाट मिति २०७६/११/१२ को निर्णय नम्बर १ बदर हुनुपर्ने समेतको माग राखी दायर हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
६९	०७६-WO-००४५ अष्ट बहादुर श्रेष्ठ समेत	२०७९-०४-२५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदकहरुको नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल इन्जिनियरिङ्ग समूह, स्यानिटरी उपसमूहको रा.प.अनं. प्रथम श्रेणी (प्राविधिक) को पदको लागि चाहिने आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता रहेको नदेखिएकोले कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७५ को दफा ७ को उपदफा (४) बमोजिमको योग्यता पुगेको नपाइदा निवेदकहरुको रिट निवेदन जिकिर कानूनसम्मत नदेखिदा रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७०	०७६-WO-१०८० ईश्वरी प्रसाद कँडेल	२०८१-०५-३० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयसमेत	विपक्षीहरुको कार्यबाट निवेदकहरुलाई क्षति नपुगेको अवस्थामा मुआब्जा दिलाई भराई पाउँ भन्ने निवेदन जिकिर तर्कसंगत देखिन आएन। पछि अन्य निर्णयहरुबाट निवेदकहरुको हक अधिकारमा आघात पर्न गएको अवस्थामा सोही समयमा कानूनी उपचारको मार्ग अबलम्बन गर्ने बाटो सदासर्वदा खुल्ला रहने नै हुँदा निवेदन मागबमोजिम अन्य उपयुक्त आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिन आएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७१	०७६-WO-०८३२ विवशराज श्रेष्ठ	२०८१-११-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	विपक्षी सुभाष सिटौलाको नियुक्ति तथा पदावधि सम्बन्धी विवादमा रहेकोमा सम्बन्धित व्यक्ती नै सो पदबाट पदमुक्त भई अवकास प्राप्त गरी सकेको देखिंदा प्रस्तुत रिटको तथ्य भित्र प्रवेश गरी व्याख्या गरी रहनु पर्ने औचित्य देखिएन । अतः प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य नै समाप्त भई सकेको हुँदा रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७२	०७६-wo-०४६१ विशुन्दर पडित समेत	२०८१-०९-२९ कटहरिया नगरपालिका रौतहट समेत	कटहरिया नगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७६, शिक्षा ऐन, २०२८ र संविधानसँग बाझिएको भन्ने दाबी रहेकोमा त्यस्तो दाबीलाई यस अदालतको संवैधानिक इजलासले खारेज गरी

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			स्थानिय तहले ऐन बनाउन पाउने उल्लेख भएको देखिएकाले प्रस्तुत रिट समेत खारेज हुने ठहर्छ।
७३	०७६-WO-०२४५ बालकेश्वर पंडित	२०८१-०३-१६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	अपायक स्थानमा समायोजन पदस्थापना गर्ने गरिएको निर्णय र पत्र तथा सो सम्वन्धी सम्पूर्ण कामकार्वाही उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी परमादेश जारी गरी पाऊँ भन्ने माग दावी लिएका यी रिट निवेदकको स्तर वृद्धि भई माग बमोजिमकै कार्यालयमा पदस्थापन समेत भै सकेको देखिदा अव प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य समेत समाप्त भएको हुँदा निवेदक माग बमोजिम रिट जारी गरी रहन परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ ।
७४	०७७-WO-०५७३ उत्सव श्रेष्ठ	२०८१-०७-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदनमा दावी लिएको जग्गाहरुको मुआव्जा सम्बन्धमा साविकमा नै सडक सीमा तोकिएको र उक्त सडक सीमाभित्रको जग्गा कानून बमोजिम सरकारी जग्गाको रुपमा रहने भएकोले उक्त सरकारी जग्गाको लागि निवेदकहरुले मुआब्जा पाउँ भन्ने दावी लिन मिल्ने नदेखिदा निवेदकहरुको माग बमोजिम रिट जारी गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। रिट खारेज हुने ठहर्छ।
७५	०७७-WO-११२० अधिवक्ता किर्तिनाथ शर्मा पौडेल	२०८०-०७-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	हाल कोभिड-१९ को महामारी भयावह स्थितिमा नरही नियन्त्रित रुपमा रही रिट निवेदन पेश गर्दाको परिस्थिति र हालको परिस्थितिमा तात्विक परिवर्तन भैसकेको अवस्था छ। तसर्थ, हालको परिवर्तित परस्थितिमा प्रस्तुत रिट निवेदनको अन्तरवस्तुभित्र प्रवेश गरी थप बोलिरहन आवश्यक देखिएन।निवेदकको माग बमोजिमको रिटको आदेश जारी गरिरहन पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७६	०७७-WC-००६२ अधिवक्ता मनिराम उपाध्याय	२०७८-०५-०४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ३(ग) को कसूरको सम्बन्धमा व्यक्तिलाई पक्राउ गरी अनुसन्धान गर्ने कार्य नगर्नु नगराउनु भनी प्रत्यर्थीहरुको नाममा आदेशसमेत जारी हुन सक्ने अवस्थाको विद्यमानता प्रथम दृष्टि (Prima facie) मै नदेखिएकोले प्रत्यर्थीहरुबाट लिखित जवाफ माग गरीरहनु परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७७	०७७-WO-०८३४ प्रेमकला थापा भन्ने रेनुसेन समेत	२०८१-०१-१७ वन तथा वातावरण मन्त्रालय	वन ऐन, २०७६ जारी भई कार्यन्वयनमा रहेको, सो ऐनले वन तथा वन पैदावारको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने नै हुँदा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७१ खारेज

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			हुँदैमा वनको संरक्षण हुँदैन भन्न नमिल्ने हुँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गरी रहन परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७८	०७७-WO-१२२१ सन्तोष भण्डारी	२०८१-०७-११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदनमा भएको आदेशमा वर्णित आधार कारणसमेतबाट प्रस्तुत रिट निवेदकको मागअनुसार उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
७९	०७७-WO-११५१ अधिवक्ता दिपक विक्रम मिश्र	२०८१-०५-०२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषद्को कार्यालयसमेत	विभिन्न देशका लागि नियुक्ति भएका राजदुतहरु हाल ती मुलुकबाट फिर्ता बोलाई सकेकोले प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य समाप्त भईसकेको हुँदा निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी गरिरहनु परेन ।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८०	०७७-WO-१२३१ अधिवक्ता आतिस कार्की	२०८१-०७-११ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कालीगण्डकी-तिनाउ डाइभर्सन बहुउद्देशीय आयोजना प्राम्भिक चरणमा नै रहेको, हचुवा तर्क र अपरिपक्व तथ्यका आधारमा विकास निर्माणलाई अवरुद्ध गर्न उचित नभएको, नेपालको वातावरण कानून बमोजिम वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्न बाँकी नै रहेको, यस विषय कार्यकारणी अधिकार अन्तर्गत निरोपण हुने विषय रहेको तथा वातावरणीय प्रभावको सम्बन्धमा थप अध्ययनबाट देखिए अनुरुप हुने नै हुँदा आयोजनाको सम्बन्धमा हाल केवल प्रारम्भिक चरणको अवस्थामा नै निवेदकहरुबाट सार्वजनिक सरोकारको मुद्दा दायर भएको देखिएकोले अपरिपक्वताको सिद्धान्त समेतका आधार कारणबाट रिट निवेदकको मागअनुसार उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८१	०७७-WO-०८२६ खेमनारायण अधिकारी समेत	२०८१-०१-१७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	वन ऐन, २०७६ जारी भई कार्यन्वयनमा रहेको, सो ऐनले वन तथा वन पैदावारको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने नै हुँदा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७१ खारेज हुँदैमा वनको संरक्षण हुँदैन भन्न नमिल्ने हुँदा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गरी रहन परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
८२	०७७-WO-०७७० अम्विका ओझा ०७७-WO-०७६८ आशिष के.सी. ०७६-WO-०९१५ राम प्रसाद महर्जन समेत ०७७-WO-१०३० सुर्य तामाङ ०७७-WO-१०३१ दुर्गा कुवर ०७७-WO-१०२३ मुना तामाङ ०७७-WO-१०३९ भिममाया तामाङ ०७७-WO-१०२५ निरमायालामा तामाङ ०७७-WO-०७५७ सुकुमान लामा ०७७-WO-१०२६ सन्त बहादुर लामा ०७६-WO-०९१४ मंगल सिद्धी लामा ०७७-WO-०७६९ भगवान के।सी। ०७७-WO-१०३७ विपन तामाङ समेत ०७७-WO-१०३३ ठण्ड बहादुर तामाङ ०७७-WO-०७६१ सुमन थापा ०७७-WO-०७६३	२०८१-०३-२३ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	राजमार्ग (निर्माण व्यवस्था) ऐन, २०२१ अनुसार २०२१ सालमा सार्वजानिक सडक ऐन, २०३१ अनुसार २०३४ सालमा नै कायम भई टुंगो लागि सकेको सडक सिमा भित्रको जग्गाको मुआब्जा हाल आएर कोही कसैले प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था नहुँदा निवेदन माग बमोजिम मुआब्जा बुझाई सकेपछि मात्र बाटो निर्माण विस्तार लगायतको कार्य गर्नु भनी विपक्षीहरूका नाउँमा परमादेश लगायतको कुनै आदेश जारी गरी रहनु पर्नेसमेत देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
	खड्कबहादुर तामाङ ०७७-WO-१०२७ लक्ष्मी लामा ०७७-WO-०७६० अर्जुन लामा ०७७-WO-१०३५ कालु लामा ०७६-WO-०९१७ लजना लामा ०७७-WO-०७६४ कृष्ण प्रसाद फुयाँल ०७७-WO-०७५८ भगवान के.सी समेत ०७७-WO-०७६६ कृष्ण माया तामाङ ०७७-WO-१०२४ कालुमान लामा ०७७-WO-१०३२ काले तामाङ ०७६-WO-०९१६ बाग्य श्री लामा ०७७-WO-१०२८ जेष्ठ बहादुर मानन्धर ०७७-WO-०७७२ सविता घिमिरे ०७७-WO-०७७३ बिक्रम प्रसाद फुयाल ७७-WO-१०३६ कृष्णे तामाङ ०७७-WO-१०३४ कान्छा तामाङ		

क.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
	०७७-WO-१०३८ सुन बहादुर लामा ०७६-WO-०८५० कान्छा लामा ०७६-WO-०९१३ नरेन्द्र प्रसाद फुयाल ०७६-WO-०९१८ टेक बहादुर तामाङ ०७७-WO-०७५९ लाल बहादुर लामा ०७७-WO-०७६७ चाँदनी तामाङ ०७७-WO-०७६५ बुद्धे लामा		
८३	०७७-WC-००५३ लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	२०७८-०६-०१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	प्रदेश सभा बैठकले प्रदेशको राजधानी तोक्दा उच्च अदालत रहेको स्थानमा नतोकेमा न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा ५(६) बमोजिम भौतिक पूर्वाधार लगायतका विषय हेरी न्याय परिषद्को परामर्शमा नेपाल सरकारले प्रदेशको राजधानीमा उच्च अदालतको मुकाम सार्न सक्ने नै हुँदा हालको अवस्थामा तत्काल प्रदेश राजधानीमा उच्च अदालत मुकाम सार्ने गरी परमादेश जारी हुने अवस्था समेत देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८४	०७७-wo-०७०१/११५६ सुवास सिटौला	२०८०-०२-०९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदक सुवास सिटौला प्रत्यर्थी औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेडको महाप्रबन्धकको पदबाट कार्यकाल समाप्त भएको कारण सेवाबाट अवकास भैसकेको देखिंदा प्रस्तुत निवेदनको औचित्यसमेत समाप्त भैसकेको देखिएकोले निवेदन माग अनुसारको आदेश जारी गर्नुपर्ने अवस्था विद्यमान नदेखिंदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८५	०७८-wo-०१२५ संजय अधिकारी	२०८०-०२-०९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा सङ्ग्रहालय कविकुञ्ज साबिककै स्वरुप, आधार, प्रकार र बनोट रहने एवम् परम्परागत सामाग्री र प्रविधि प्रयोग गरी मौलिकता कायम राख्न विपक्षीहरु प्रतिवद्ध रहेको देखिएबाट निवेदकको मागसमेत सम्वोधन हुने अवस्था देखिँदा निवेदन मागदाबीबमोजिम उत्प्रेषण र परमादेशको आदेश जारी

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			गर्नुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता रहेको देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८६	०७८-WC-००३१ चिरञ्जीविबास गिरी	२०८०-१२-१४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	संविधानले स्पष्ट निषेध र वर्जित नगरेको विषयमा कानूनहरू बन्न सक्ने र कानून निर्माणमा संसदलाई प्राप्त विवेकाधिकारमा शङ्काको सुविधा संसदलाई प्रदान गरिने हुँदा राजनीतिक दल सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा ३१ को उपदफा (१) मा प्रयुक्त "वा स्थानीय तहको सदस्यले" भन्ने वाक्यांश नेपालको संविधानसँग बाझिएको मान्न मिलेन।
८७	०७८-WO-०६२६ अधिवक्ता दिपक बिक्रम मिश्र	२०८१-०५-०२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	विभिन्न देशका लागि राजदुत नियुक्त भई नियुक्ति भएका राजदुतहरु हाल ती मुलुकबाट फिर्ता बोलाई सकेकोले प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्य समाप्त भईसकेको हुँदा निवेदन मागबमोजिमको आदेश जारी गरिरहनु परेन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८८	०७८-WO-०६०७ वरिष्ठ अधिवक्ता त्रिलोचन गौतम	२०८०-१०-०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १५३ को उपदफा (२) उल्लेखित व्यवस्था अनुरुप निवेदकले अष्ट्रेलियाको राजधानी क्यानवेरामा स्थित नेपाली दूतावासबाट अधिकृत वारेसनामा प्रमाणित गराउन कानूनले रोक नलगाएको हुँदा निवेदकको हकमा कुनै आघात पर्ने गएको स्थिति पनि देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
८९	०७९-WC-००५३ ब.अ. बालकृष्ण न्यौपानेसमेत	२०८०-११-३० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकले २०७९ मंसिर ४ गते सम्पन्न प्रतिनिधि सभा निर्वाचनमा समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबाट विजयी घोषित भएका ११० जना सांसदहरु आर्थिक, सामाजिक र शैक्षिक दृष्टिले पछाडि परेका व्यक्ति नभई आर्थिक रुपले सम्पन्न, उच्च शिक्षा हासिल गरेका, पटक-पटक मन्त्री/सांसद भइसकेका, उच्च सामाजिक अवस्था भएका व्यक्तिहरु रहेको भन्ने वाहेक संविधानको धारा ८४ वा प्रतिनिधिसभा निर्वाचन ऐन २०७४ को यो दफाको योग्यता पुगेन वा उक्त ऐन वा नियमावलीको प्रयोगमा यो यस्तो त्रुटि भयो भन्ने जिकिर गरेको अवस्था नदेखिएको, वद्यमान कानून र निर्वाचन आयोगद्वारा अनुशरण गरिएको प्रकृया अनुरुप नै निजहरु निर्वाचित भएको देखिँदा निवेदकको माग वमोजिमको आदेश जारी गर्नु परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
९०	०७९-WO-०३५५ टंक प्रसाद आचार्य	२०८१-०७-०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदक कम्पनी Seven and Eleven Megha Agriculture Food Products Pvt. Ltd. सम्झौता गरी सोको लागि आवश्यक पर्ने १०,००० रोपनी जग्गामा हदबन्दी छुट दिन विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश जारी गरी पाऊँ भनी पेश भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९१	०७९-WO-०३५५ टंकप्रसाद आचार्य	२०८१-०७-०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	फोहोरमैलाको स्थायी समाधान गर्न निवेदक कम्पनी Seven and Eleven Megha Agriculture Food Products Pvt. Ltd. सम्झौता गरी सोको लागि आवश्यक पर्ने १०,००० रोपनी जग्गामा हदबन्दी छुट दिन विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश जारी गरी पाऊँ भनी पेश भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९२	०७९-WO-१४०७ विकास कुमार जैन	२०८०-११-३० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपालको संविधानको धारा २५ बमोजिम प्रत्याभूति गरिएको सम्पत्ति सम्बन्धी हक निर्वाध हक नभई प्रचलित कानुनको अधिनमा रही प्रत्याभूति गरिएको हक भएको र सार्वजनिक सडक ऐन, २०३१ बमोजिम तोकिएको सडक सिमा भित्र परेका क्षेत्रभित्र सो सडक सिमा तोकिए पछि सुधारको लागी अतिक्रमण गरी बनेको निर्माण कार्य हटाउनु भनी प्रकाशन गरेको मिति २०७९।५।५ र मिति २०८०।१।४ को सूचना तथा निर्णयबाट यी निवेदकहरुको हकमा आघात परेको मान्न मिल्ने नहुँदा माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नुपर्ने देखिन आएन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९३	०७९-WO-०२८६ एकराज अधिकारीसमेत	२०७९-१०-२० प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपाल सरकारले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तरगत रहेको स्थानीय पूर्वाधार विभाग खारेज गरी सो विभागमा रहेका कर्मचारीहरुमध्ये १० प्रतिशत सोही मन्त्रालयको स्थानीय पूर्वाधार विकास सहजीकरण इकाईमा रहने र बाँकी कर्मचारीलाई प्रदेश सरकार तथा भौतिक पूर्वाधार सम्बद्ध संघीय मन्त्रालयमा समायोजन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम तय गरी कानूनसम्मत कार्यान्वयन गरेको देखिंदा निवेदन मागदावी बमोजिमको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९४	०७९-WC-००५३	२०८०-११-३०	निवेदकले २०७९ मंसिर ४ गते सम्पन्न प्रतिनिधि सभा निर्वाचनमा समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबाट विजयी घोषित

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
	ब.अ. बालकृष्ण न्यौपानेसमेत	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	भएका ११० जना सांसदहरु आर्थिक, सामाजिक र शैक्षिक दृष्टिले पछाडि परेका व्यक्ति नभई आर्थिक रुपले सम्पन्न, उच्च शिक्षा हासिल गरेका, पटक-पटक मन्त्री/सांसद भइसकेका, उच्च सामाजिक अवस्था भएका व्यक्तिहरु रहेको भन्ने वाहेक संविधानको धारा ८४ वा प्रतिनिधिसभा निर्वाचन ऐन २०७४ को यो दफाको योग्यता पुगेन वा उक्त ऐन वा नियमावलीको प्रयोगमा यो यस्तो त्रुटि भयो भन्ने जिकिर गरेको अवस्था नदेखिएको, वद्यमान कानून र निर्वाचन आयोगद्वारा अनुशरण गरिएको प्रकृया अनुरुप नै निजहरु निर्वाचित भएको देखिँदा निवेदकको माग वमोजिमको आदेश जारी गर्नु परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९५	०७९-WO-०३५५ टंकप्रसाद आचार्य	२०८१-०७-०५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	फोहोरमैलाको स्थायी समाधान गर्न निवेदक कम्पनी Seven and Eleven Megha Agriculture Food Products Pvt. Ltd. सम्झौता गरी सोको लागि आवश्यक पर्ने १०,००० रोपनी जग्गामा हदबन्दी छुट दिन विपक्षीहरूका नाममा परमादेशको आदेश जारी गरी पाऊँ भनी पेश भएको प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९६	०७९-WO-०४४४ प्रेमिलाल प्रसाद चौधरी समेत	२०८०-१२-०२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	कर्णाली प्रदेशको कूल जनसंख्या १६,६८,४१२ जना रहेको देखिएकोमा थारु समुदायको जनसंख्या ८,७७३ अर्थात ०.५१ प्रतिशत रहेको देखिएकोमा उक्त समुदायले जनसंख्याको अनुपातमा हुनु पर्ने भनी निवेदन जिकिर लिए भन्दा पनि बढी नै आरक्षण सुविधा प्राप्त गरेको देखिन्छ। यो स्थितिमा निवेदन माग दावीको औचित्य कायम रही रहेको मान्न मिलेन। निवेदन माग दावी बमोजिमको थप आदेश जारी गरी रहनु पर्ने नदेखिंदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९७	०७९-WO-१०५७ न्यूरो सर्जन समाज	२०८०-१०-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निजामती कर्मचारी अस्पताल विकास समिति (गठन) आदेश, २०६४ बमोजिम स्थापना भएको निजामती कर्मचारी अस्पतालको पदपूर्ति समितिबाट भएको अस्पतालमा रिक्त रहेका प्रशासनिक र प्राविधिक पदपूर्तिका लागि विज्ञापन प्रकाशित गर्ने लगायतका काम कारवाही कानून प्रतिकूल नदेखिएको र रिट निवेदकलाई सार्वजनिक सरोकारको विवाद भन्ने प्रतीत हुने गरी यस अदालतमा प्रवेश गर्ने सार्थक

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			सम्बन्ध र सरोकार समेत नदेखिएको हुँदा निवेदकको माग बमोजिम रिट आदेश जारी गर्न मिलेन। रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९८	०७९-WO-०१४८ शारिक अहमद लारी	२०८१-०२-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकले होटलले क्यासिनोको रोयल्टी रकम तिर्नु बुझाउनु नपर्ने भनी पेश गरेको ०७२-WO-०७३९ नं. को निवेदन आज यसै इजलासबाट खारेज हुने ठहरी निर्णय भई टुङ्गिएको देखिँदा सोही निवेदनमा लिइएका आधार कारणबाट प्रस्तुत निवेदनमा निवेदन माग वमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिंदा प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
९९	०७९-WO-०१२२ दिनेश बहादुर विष्ट	२०८१-०२-२१ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदक होटलले क्यासिनोको रोयल्टी रकम तिर्नु बुझाउनु नपर्ने भनी पेश गरेको ०७६-WO-०९९६ नं. को निवेदन आज यसै इजलासबाट खारेज हुने ठहरी निर्णय भई टुङ्गिएको छ। सोही अवधिको रोयल्टी विषयमा मिति २०७९।०४।१५ मा कुमारीचोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यलयवाट पत्र लेखिएको भन्ने देखिँदा नयाँ विषयवस्तु उठाएको देखिएन। तसर्थ सोही निवेदनमा लिइएका आधार कारणबाट प्रस्तुत निवेदनमा निवेदन माग वमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने अवस्थाको विद्यमानता नदेखिंदा प्रस्तुत निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१००	०७९-WC-००५२ बालेन्द्र शाह का म न पा नगरप्रमुख	२०८०-११-२३ निर्वाचन आयोग कान्तिपथ	निवेदनमा निवेदकले जरिवानासम्बन्धमा उठाएका प्रश्नहरू उक्त जरिवाना माफी भैसकेको परिप्रेक्ष्यमा सान्दर्भिक देखिन नआएको एवं निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ क दफा २६(३) र २६(५) का प्रावधानहरू संविधानसँग बाझिएको नदेखिँदा ती व्यवस्थाहरू अमान्य र बदर घोषित गर्नुपर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१०१	०८०-WO-०००१ नन्दराज उपाध्याय	२०८१-०२-२९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	सबैधानिक इजलासमा बिचाराधिन रहेको रिट नं. ०८०-WC-०००२ उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको निबेदनबाट निर्क्योल हुने भएकोले प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्यसमेत समाप्त भएको देखिंदा निवेदकको माग बमोजिमको उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन ।
१०२	०८०-WO-१०२० श्रवण कुमार चौधरी	२०८१-०१-२८	अधिकांश पदहरुको लिखित परिक्षा सम्पन्न भई सकेको र स्थानीय सेवा सम्बन्धी कानून नबनेसम्म त्यस्तो पद संख्या

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
		संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयसमेत	प्रचलित कानूनको सिद्दान्त र मापदण्ड बमोजिम आयोगले निर्धारण गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको र प्रकाशित भएको विज्ञापनहरु संघीय कानून बमोजिम प्रतिशत निर्धारण गरी भएको देखिंदा कानून सम्मत रुपमा प्रकाशित विज्ञापनको हकमा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने देखिएन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ ।
१०३	०८०-WO-००८१ पुरेन्द्रलाल गोर्खाली ०८०-WO-००२७ केदारलाल श्रेष्ठ ०८०-WO-००३८ विद्यादेवी मानन्धर ०८०-WO-००५१ रामलाल श्रेष्ठ ०८०-WO-००३६ सत्रुधन महर्जन ०८०-WO-००३५ रुद्रकुमारी वैद्य (शाक्य)	२०८०-०९-१७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकहरू स्वयम्ले जानीजानी सडक क्षेत्र अतिक्रमण गरी घरटहरा समेतको संरचना निर्माण गरी व्यवसाय सञ्चालन गरेको आधारमा सो सडक क्षेत्रमा निवेदकको अधिकार सिर्जना हुन नसक्ने भएकोले अतिक्रमित क्षेत्रबाट हटाउँदा निवेदकहरूको सम्पत्तिको हक, आवासको हकसमेतका संविधानको क्रमशः धारा २५ र ३७ द्वारा प्रदत्त कुनै संवैधानिक हकमा प्रतिकूल असर पर्छ भन्न मिल्ने हुँदैन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१०४	०८०-WC-००३४ डा. सुमन पन्त समेत	२०८१-०१-०७ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद् ऐन, २०४७ ले प्रदान गरेको अख्तियार अनुसार निर्मित नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद् (कर्मचारी प्रशासन) विनियमावली, २०७९ का प्रावधानहरू नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ सँग बाझिएको भन्ने पुष्टि हुने आधार नदेखिनुका साथै निवेदकहरूको धारा १८ को समानताको हक, धारा २५ को सम्पत्तिको हक तथा धारा ३३ को रोजगारीको हक लगायतका संवैधानिक हकमा आघात पुगेको भन्ने प्रथम दृष्टि (Prima Facie) मै नदेखिँदा कारण देखाउ आदेश जारी गरी कारवाही अगाडि बढाउनु पर्ने अवस्था देखिएन।
१०५	०८०-WO-०००२ अविनेश अधिकारी	२०८१-०२-२९ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको निवेदनबाट निर्क्योल हुने भएकोले प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्यसमेत समाप्त भएको देखिंदा निवेदकको माग बमोजिमको उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने अवस्थाको विद्यमानता देखिएन।

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
१०६	०८०-WO-११०९ यज्ञप्रसाद अधिकारी	२०८१-०४-२२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले कानूनसम्मत ढङ्गले गरेको सिफारिस अनुरूप नै सो आयोगको सचिव पदमा विपक्षी मुरारीप्रसाद खरेललाई नियुक्ति गरेको नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८१।१।६ को निर्णय कानून विपरीत नदेखिँदा उक्त निर्णय बदर गरिरहनु परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१०७	०८०-WO-१०६२ यज्ञ प्रसाद अधिकारी	२०८१-०४-२२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	नेपाल सरकारसमक्ष मिति २०८०।०७।१३ र मिति २०८०।१२।२५ मा सिफारिश गरेको निर्णय कानूनसम्मत् भै कुनै त्रुटि नदेखिएको र उक्त सिफारिश बमोजिम निज मुरारीप्रसाद खरेल सो आयोगको सचिव पदमा नियुक्ति भै प्रस्तुत रिट निवेदनको प्रयोजनसमेत समाप्त भैसकेकोले निवेदन माग बमोजिमका उल्लेखित सिफारिश निर्णय बदर गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१०८	०८०-WO-०५०७ कृष्ण कुमार श्रेष्ठ	२०८०-१०-१२ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकले केवल आफ्नो हितको लागि साविक राष्ट्रिय बीमा संस्थान ऐन,२०२५ को दफा ६(२) अनुरुप पदको अवधि समाप्त नभएको भनी पद कायम राखी पाउँ भनी अपेक्षा गर्न मिल्ने नदेखिँदा निजको पदलाई निरन्तरता प्रदान नगरी मिति २०८०।०८।०१ बाट निजको डिजिटल हाजिरी नचल्ने (Disable) बनाइ काम गर्नबाट बञ्चित हुने गरी विपक्षीहरुबाट भएको कार्य कानून सम्मत नै रहेको देखिन्छ। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
१०९	०८०-WO-०५४८ Tata Projects Limited, India	२०८०।१०।१४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	MCA-Nepal ले शुरुमा जारी गरेको बोलपत्रमा अनुमानित रकम उल्लेख नगरी specifications मात्र उल्लेख गरी पछि Addendum 8 मार्फत अनुमानित रकम परिवर्तन गरी निकै ढिला निवेदकलाई जानकारी दिएको देखिदा MCA-Nepal का ठेक्का प्रकृयामा निवेदक जस्तो प्रतिष्ठित र व्यावसायिक कम्पनीलाई कुनै पुर्वाग्रह राख्नु पर्ने अवस्था पनि देखिदैन।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
११०	०८०-WO-१०२० प्रेमिलाल प्रसाद चौधरी समेत	२०८१-०१-२८ लोक सेवा आयोग लुम्बिनी प्रदेश समेत	लुम्बिनी प्रदेश बुटवलको मिति २०८०/१०/२५ को निर्णयवाट विज्ञापन भएको, विज्ञापनमा उल्लिखित अधिकांश पदहरुको लिखित परिक्षा सम्पन्न भई सकेको र स्थानीय सेवा सम्बन्धी कानून नबनेसम्म त्यस्तो पद संख्या प्रचलित कानूनको सिद्दान्त र मापदण्ड बमोजिम आयोगले निर्धारण

क्र.सं	रिट नं./ निवेदक	आदेश मिति/ विपक्षी	आदेशको संक्षिप्त व्यहोरा
			गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको र प्रकाशित भएको विज्ञापनहरु संघीय कानून बमोजिम प्रतिशत निर्धारण गरी भएको देखिंदा कानून सम्मत रुपमा प्रकाशित विज्ञापनको हकमा निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गरिरहनु पर्ने देखिएन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ ।
१११	०८१-WH-०२४२ टेकनारायण पाण्डे	२०८१-१२-०४ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकउपर अधिकारक्षेत्र सम्पन्न सक्षम अदालतहरुबाट मुद्दा पुर्पक्षको सिलसिलामा निवेदकलाई थुनामा राखी मुद्दाको पुर्पक्ष गर्ने गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको आदेश तह-तह अदालतहरुबाट समेत सदर भई सो आदेशले अन्तिम रुप धारण गरिसकेको र निज निवेदकको उपचार नेपालको अस्पतालबाट हुनसक्ने अवस्थामा निवेदक मागबमोजिमको बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेश जारी गर्नसक्ने अवस्था रहेन। प्रस्तुत बन्दीप्रत्यक्षीकरणको रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
११२	०८१-WO-०४३७ करन बहादुर विष्ट	२०८१-१०-२५ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	निवेदकहरुको कुनै संवैधानिक तथा कानूनी हकमा वाधा पुगेको भन्ने नदेखिएको, उक्त निर्णय कार्यान्वयनका लागि यी निवेदकहरु समेतले प्रतिवद्धता जनाइरहेको अवस्थामा प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्यसमेत नरहेको देखिंदा निवेदकहरुको माग बमोजिमको रिट आदेश जारी गरिरहनु परेन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।
११३	०८१-WH-००९२ निराजन प्रसाई	२०८१-०६-१६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसमेत	रिट निवेदक दुर्गा प्रसाद प्रसाई काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट धरौटीमा छोड्न आदेश भए बमोजिम तोकिएको धरौटी बुझाई मिति २०८१/०६/१५ मा थुनामुक्त भईसकेको र गैरकानूनी थुनामा रहेको भनी जिकिर लिने व्यक्ति नै थुनामुक्त भइसकेको देखिंदा निवेदन माग बमोजिम बन्दीप्रत्यक्षीकरणको आदेश जारी गरी रहन परेन।प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ।

प्रस्तुत प्रतिवेदन यस कार्यालयको वेबसाइटमा उपलब्ध छ।

www.opmcm.gov.np